

370.110
รฟ 235 ก
5 2

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การทดลองสอนจรรยาวิชาด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคต (SYNDICATE)
ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

พิชาญ สาอางศรี

- 7 เม.ย. 2535

S 185035

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กรกฎาคม 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

176704

การทดลองสอนจริยศึกษาค้นคว้าวิธีสอนแบบซินดิเคต (SYNDICATE)
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

บทคัดย่อ

ของ

พิชาญ สาอางศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
 ปรินซิเพิลการศึกษามหาบัณฑิต

กรกฎาคม 2527

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาวิชาจริยศึกษา ทศนคติเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยวิธีสอนแบบซินติเคทกับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากสองโรงเรียน คือ โรงเรียนวัดพรหมโลก จำนวน 65 คน แยกเป็นกลุ่มทดลอง 32 คน และกลุ่มควบคุม 33 คน โรงเรียนชุมชนวัดทองหงส์ จำนวน 66 คน แยกเป็นกลุ่มทดลอง 33 คน และกลุ่มควบคุม 33 คน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียนได้รับการสอนจริยศึกษาโดยวิธีสอนแบบซินติเคท กลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนได้รับการสอนจริยศึกษาโดยวิธีสอนแบบปกติ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง โดยใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 40 คาบ คาบละ 20 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้ทำการสอบวัดผลกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทศนคติเชิงจริยธรรม และแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ $t - test$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยวิธีสอนแบบซินติเคทกับกลุ่มตัวอย่างที่เรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ทศนคติเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งสองโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

THE EXPERIMENTAL TEACHING OF MORAL EDUCATION
THROUGH THE SYNDICATE INSTRUCTION METHOD
IN PRATHOMSUKSA VI

AN ABSTRACT

BY

PICHAN SOMANGSRI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
July 1984

The purpose of this study was to compare the moral learning achievement, moral attitude and moral reasoning of Prathom Suksa VI students through using The Syndicate Instruction Method, and the teaching through Educational Technigue Department's plans.

One hundred and thirty one Prathomsuksa VI students in the academic year 1984 of Wat Phromlok School and Wat Thornhongsa Community School under the Elementary Department of Amphoe Phromakiri, in Changwat Nakhon Sri Thummarat were the sample of this research. The subjects were divided into two groups. The experimental group of Wat Phromlok School was thirty two students and the control group was thirty three students. The experimental group of Wat Thornhongsa Community School was thirty three students and the control group was thirty three students. The Syndicate Instruction Method was the treatment used with the experimental groups while the Educational Technique Department's plans Method was used with the control groups. Each teaching period lasted eighty minutes. The Randomized Control-Group Posttest only Design was used in the study. Ten lesson plans designed for both the Syndicate Instruction Method and the Educational Technique Department's plans in teaching Moral classes were used as instruments

It was statistically indicated that the moral learning achievement, the moral attitude and the moral reasoning of the students learning through the Syndicate Instruction Method were significantly different from those of the ones learning through the Educational

Technique Department's plans at the .01 level. It was found also that the mean scores of the experimental groups (Wat Phromlok School and Wat Thornhongsa Community School) were higher than those of the control groups.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิตของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....*ธีระ สุวณิก*..... ประธาน

.....*ทองรัตนา ทวีรัตนา*..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....*ธีระ สุวณิก*..... ประธาน

.....*ทองรัตนา ทวีรัตนา*..... กรรมการ

.....*ไพฑูริย์ จันทนารัตน์*..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ จรรย์ สุวักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ อาจารย์สุนทร จันทศรี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณ โสมประยูร ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไข ขอบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจันปัจจนิก ผู้ช่วยศาสตราจารย์หทัย คันหยง ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแก้ไขเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช อาจารย์นิคม นิยมรัตน์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดเขาปูน อาจารย์ชำเลื่อง จันทร์ภักดิ์ อาจารย์ใหญ่ โรงเรียนชุมชนวัดอินคีรี ที่กรุณาให้ความสะดวกในการทดลองหาคุณภาพเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผ่อง สมภูมิ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดพรหมโลก อาจารย์ไพบูลย์ อรัญพฤษ อาจารย์จำเริญ กองประชุม อาจารย์สมร สังข์แก้ว อาจารย์พัชรินทร์ คันธิก อาจารย์นิยม การเกษม อาจารย์บุญธรรม สำอังกาย กณะอาจารย์โรงเรียนวัดพรหมโลก อาจารย์เอื้อน ชามทอง อาจารย์ใหญ่โรงเรียน ชุมชนวัดทองหงส์ อาจารย์ทรงศักดิ์ พริกบุญจันทร์ อาจารย์อรัญ ศรีวิจิตร ผู้ช่วย อาจารย์ใหญ่ ที่ให้ความสะดวก และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้ง 2 โรงเรียน ที่ให้ความสนใจและตั้งใจเรียนอย่างดีตลอดเวลาการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณคุณปรีชา ศรีสมยศ คุณอุทัย เพชรช่วย และเพื่อนนิสิตปริญญาโท วิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2525 ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลืออย่างดีในการจัดทำเค้าโครง

ขอขอบคุณน้อง ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณอารี สำอางศรี ภรรยา คุณพรพิมล สำอางศรี คุณวราพจน์ สำอางศรี และคุณศรีปริญ สำอางศรี ที่เป็นกำลังใจทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลง ได้ด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ที่วาง
รากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัย และให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและประโยชน์
ใด ๆ จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ทั้งกล่าว

พิชาญ ส่าอางศรี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	5
	ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้	5
	ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้	6
	คานิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา	12
	ความสำคัญของทัศนคติเชิงจริยธรรม	13
	ความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม	14
	โครงสร้างเนื้อหาจริยศึกษา	18
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	20
	วิธีส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม	24
	เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติ	30
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินคิเคท	36
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทดลองสอนจริยศึกษา	44
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม	46
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในต่างประเทศ	47
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในต่างประเทศ ...	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในประเทศ	51
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินคิเคท	54

3	วิธีการในการศึกษาคนควา	56
	ประชากร	56
	กลุ่มตัวอย่าง	56
	การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	57
	แบบแผนการดำเนินการทดลอง	69
	การดำเนินการทดลอง	69
	การวิเคราะห์ข้อมูล	71
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
5	สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	93
	ความมุ่งหมายของการศึกษาคนควา	93
	สมมติฐานของการศึกษาคนควา	93
	ขอบเขตของการศึกษาคนควา	94
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	95
	การดำเนินการศึกษา	96
	การวิเคราะห์ข้อมูล	97
	สรุปผลการศึกษา	97
	อภิปรายผล	98
	ขอเสนอแนะ	100
	บรรณานุกรม	102
	ภาคผนวก	111

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น แบ่งเป็น 3 ระดับ	23
2	แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน	57
3	แบบแผนการวิจัย	69
4	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนวัดพรหมโลก	75
5	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่ สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ของโรงเรียนวัดพรหมโลก	77
6	แสดงคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรม ของกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียน วัดพรหมโลก	78
7	เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วย วิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ของโรงเรียน วัดพรหมโลก	80
8	แสดงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของกลุ่มตัวอย่างของ โรงเรียนวัดพรหมโลก	81
9	เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่ สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ของโรงเรียนวัดพรหมโลก	83
10	แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ของกลุ่มตัวอย่าง ของโรงเรียนชุมชนวัดทองนพคุณ	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการจัดที่นั่งการ เรียนแบบอินทิเกรต	42
2 แสดงลักษณะและขั้นตอนในการสอนแบบอินทิเกรต	43

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันนี้สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ได้นำวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำรงชีวิต เพื่อความสะดวกสบายตลอดถึงมาใช้ในการพัฒนาประเทศ เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป สมาชิกในสังคมจึงพยายามปรับตัวให้เข้ากับความเปลี่ยนแปลงนั้น

หนึ่ง คนในสังคมได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงต้องมีการแข่งขันกันทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนต้องการ ด้วยเหตุนี้สมาชิกในสังคมบางส่วนจึงมีความประพฤติและปฏิบัติตนไม่ถูกต้องตามองคลองธรรม หรือเรียกว่าขาดจริยธรรม ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาในสังคม เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างยิ่ง เพราะการพัฒนาบุคคลในชาติให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพสูงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาบุคคลในชาติให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพนั้น อาจทำได้โดยการปลูกฝังสร้างเสริมให้บุคคลในชาติมีคุณสมบัติสองประการ ได้แก่ ความเป็นพลเมืองดี และมีลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ ประการแรกต้องปลูกฝังสร้างเสริมจิตลักษณะที่ดีงามให้กับพลเมืองของชาติ มีจริยธรรมสูง ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบหน้าที่ มีระเบียบวินัย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และประการหลังนั้นต้องสร้างพลเมืองให้มีคุณภาพโดยการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

จริยธรรมเป็นพฤติกรรมของบุคคลในสังคมที่ได้รับการสนับสนุนว่า พฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสมและให้มีการถ่ายทอดไปสู่รุ่นหลังเพื่อความสงบสุขของสังคม

ชุมชนใดที่บุคคลมีจริยธรรมสูงเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเจริญทางงานจิตใจและพฤติกรรมของสังคมนั้น คางเคื่อน พันธมนาวิน (คางเคื่อน พันธมนาวิน 2522 : 3 - 5) แบ่งจริยธรรมเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย

ความรู้เชิงจริยธรรม เป็นความรู้ถึงการกระทำว่าสิ่งใดที่ควรกระทำหรือสิ่งใดไม่ควรกระทำ พฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ความรู้ทางจริยธรรมนี้จัดเป็นพื้นฐานขั้นต้นของจริยธรรม

ทัศนคติเชิงจริยธรรม เป็นความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด

เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเหตุผลของบุคคลที่ใช้ในการตัดสินใจที่จะประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้แสดงให้เห็นเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการประพฤติ พฤติกรรมนั้น ๆ (Kohlberg. 1975 . 49 - 50)

พฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นพฤติกรรมที่บุคคลลงมือกระทำ ประพฤติปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยแสดงออกในค่านิยมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือค่านิยมพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น

การพัฒนาจริยธรรมที่ได้ผลต้องกระทำให้ครบทั้ง 4 ประการ จากการศึกษาของนักพฤติกรรมศาสตร์ พบว่าบุคคลจะมีพฤติกรรมที่ดี ละเว้นการกระทำชั่วนั้นจะต้องมีความรู้ความถนัด กฎเกณฑ์ กติกา ค่านิยมของสังคมของตน ซึ่งหมายถึงส่วนด้านความรู้เชิงจริยธรรม ถัดมาก็เป็นทัศนคติหรือความรู้สึกต่อการกระทำต่าง ๆ ส่วนเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นส่วนที่สังคมให้ความสำคัญมากขึ้นเพราะเป็นเหตุผลของบุคคลที่จะใช้ตัดสินใจที่จะประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง แสดงให้เห็นเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการประพฤติปฏิบัตินั้น ๆ

เครื่องมือสำหรับพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองดีมีจริยธรรมนั้นคือการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประณมศึกษานั้นถือว่าเป็นการศึกษาสำคัญที่สุด ทั้งนี้เพราะการประณมศึกษาเป็นการมุ่งพัฒนาความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐานของประชากรทั้ง

ประเทศ เพื่อให้ประชากรสามารถคงสภาพการอ่านออก เขียนได้ คิดคำนวณเป็น มีความสามารถประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและมีความสามารถในการดำรงตนเป็น พลเมืองดีในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นการปลูกฝังจริยธรรมให้เยาวชนมาตลอด ดังเช่น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อโปรดให้ส่งพระเจ้าลูกยาเธอไปศึกษาวิชาการ ณ ต่างประเทศ ทรงบำเหน็จเสนาว่าความรู้นั้นต้องการนำไปประยุกต์ใช้ แต่ต้องให้จริยธรรมเป็นหลักสำคัญ (ส. ศิวรักษ์ 2519 : 46) ในสมัยต่อมาเมื่อเกิดมีหลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ ขึ้น จริยศึกษายังเป็นวิชาที่นักการศึกษาได้ให้ความสำคัญมากที่สุด เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 (กระทรวงศึกษาธิการ 2515 : 2 - 3) ได้กำหนดให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมจากการฝึกฝนอบรมประกอบด้วย ความรับผิดชอบหน้าที่ กล้ากระทำในทางที่ถูก เข้าใจคุณค่า และรู้จักรักษาวินัย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ควยดี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ สามารถทำหน้าที่เป็นหัวหน้า และปฏิบัติงานร่วมกับหัวหน้าควยดี เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน มีความรับผิดชอบตามหน้าที่ของพลเมือง ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายและวัฒนธรรมที่ดี

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ 2520 : 1 - 3) ได้กำหนดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไว้ในคุณสมบัติที่ต้องการเน้นดังนี้

1. มีความเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
2. มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
3. ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์และอดทน
4. รู้จักคิดวิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
5. มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่คณะ
6. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น
7. รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยรู้จักเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำ และผู้ตาม

แต่การสร้างเสริมจริยธรรมในโรงเรียนเท่าที่ผ่านมาพบว่ายังใช้วิธีสอนที่ไม่ได้ผล ดังที่ อำนวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภุติ (อำนวย ทะพิงค์แก และชยันต์ วรรณะภุติ 2522 : 39 - 40) ได้กล่าวว่า วิธีสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งทำให้การสร้างเสริมจริยธรรมไม่ได้ผล เพราะวิธีสอนโดยครูมีบทบาทมาก มีอำนาจเด็ดขาด แต่เพียงผู้เดียว และการสอนเท่าที่ผ่านมาเน้นการบรรยาย และมีการใช้สื่อการสอนน้อยมาก เห็นได้จากการวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 66 - 67) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมครูสอนสังคมศึกษาขณะสอนจริยศึกษา พบว่า ครูใช้เวลาพูดร้อยละ 48 นักเรียนใช้เวลาพูดร้อยละ 19 ครูใช้อิทธิพลทางตรงมากกว่าทางอ้อม การให้การศึกษแก่เยาวชนต้องให้ความรู้ ควบคู่กับการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม ไม่ใช่ให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว และปัญหาการปลูกฝังจริยธรรมคือ "ปัญหาไม่ใช่อยู่ที่ว่า ครูควรจะปลูกฝังอะไร แต่อยู่ที่ว่าจะปลูกฝังอย่างไรจึงจะได้ผลดี" (สมเดช มุ่งเมือง 2525 : 72)

การสอนแนวใหม่ควรสอนให้นักเรียนคิดเป็น วางแผนและหากระบวนการแก้ปัญหาเป็น ครูต้องลดบทบาทตัวเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้และเนื้อหา (ก่อ สวัสดิพานิช 2522 : 2) ความหมายของการสอนในปัจจุบัน หมายถึง การจัดสภาพการ สถานการณ์ และกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ดังนั้น ควรใช้วิธีการ (Techniques) และกลวิธี (Tactics) (Good. 1973 : 588)

การสอนแบบซินติเคทที่ครูได้แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ แล้วครูมอบงานชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยบัตรกำหนดงาน กรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาจากกรณีตัวอย่าง 2 - 4 ปัญหา ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายปัญหา ครูกำหนดหนังสือหรือเอกสารเพื่อให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอ่านหนังสือหรือเอกสารหาคำตอบ สมาชิกแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันทำการศึกษา ค้นคว้า เขียนรายงานร่วม (Joint Report) แล้วให้ตัวแทนออกไปรายงานให้เพื่อน ๆ ฟัง จะเห็นได้ว่าการสอนจริยธรรมโดยวิธีสอนแบบ

ซินดิเคต (Syndicate) สอดคล้องกับการสอนในปัจจุบัน วิธีสอนแบบนี้เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม รู้จักวิธีการปฎิหารหรือเพื่อแก้ปัญหา ได้อภิปรายจากปัญหาของกรณีตัวอย่าง และคำถามจากบัตรงานเสริมสร้างทักษะในการค้นคว้า มีความคิดเชิงสหวิทยาการ อีกตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (วิจิตร สิ้นสิริ 2521 : 5) วิธีสอนแบบซินดิเคตจึงสามารถสร้างเสริมทัศนคติเชิงจริยธรรมและยกเหตุผลเชิงจริยธรรม มีผลสัมฤทธิ์สูง เพราะผู้เรียนได้ศึกษา วิเคราะห์วิจารณ์จากกรณีตัวอย่าง (Case) ที่เกี่ยวกับจริยธรรม โดยการอภิปรายยกกระคับเหตุผล เปลี่ยนความคิดในกลุ่มย่อยและอภิปรายร่วมกับครูผู้สอน นอกจากนี้นักเรียนยังได้ทำงานร่วมกัน รวมมือแสดงความคิดเห็นอย่างรอบคอบและมีเหตุผล รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบ รวมมือกันแก้ปัญหาจากบัตรงานที่กลุ่มมอบหมาย ผู้วิจัยเห็นคุณค่าของวิธีสอนแบบซินดิเคต มีความสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบว่าวิธีสอนแบบซินดิเคตและวิธีสอนแบบปกติจะมีผลต่อผู้เรียนแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของนักเรียน ระหว่างกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคต กับวิธีสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคตกับวิธีสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคตกับวิธีสอนแบบปกติ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอน เพื่อจะได้เลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพไปปรับปรุงการเรียนการสอนของตน และ

เป็นแนวทางสำหรับนักวิชาการ ผู้บริหารทุกระดับที่จะนำวิธีสอนจริยศึกษาไปเลือกใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนวัดพรหมโลก จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 131 คน และของโรงเรียนชุมชนวัดหนองหงส์ จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียน 99 คน ในอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สุ่มจากประชากรดังกล่าวข้างต้น โดยสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนวัดพรหมโลก สุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 65 คน และจากโรงเรียนชุมชนวัดหนองหงส์ สุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 66 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 131 คน

3. ระยะเวลาในการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 40 คาบ ใช้เวลาสอนรวม 5 สัปดาห์ โดยทดลองสอนสัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 4 คาบ คาบละ 20 นาที

4. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเนื้อหาในหลักสูตรชั้นประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 กลุ่มสาระเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาจริยศึกษา ได้แก่คุณธรรม 4 ข้อคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

5. ทัวแปร

ทัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

5.1 ทัวแปรอิสระได้แก่ วิธีสอนซึ่งแบ่งเป็น

5.1.1 การสอนทัววิธีสอนแบบชินติเคท

5.1.2 การสอนทัววิธีสอนแบบปกติ

5.2 ทัวแปรตามได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา

5.2.2 ทักษะการเชิงจริยธรรม

5.2.3 เหตุผลเชิงจริยธรรม

คานิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนแบบชินติเคท (Syndicate) หมายถึง การสอนที่ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ 4 - 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิกประมาณ 4 - 6 คน ครูมอบงานชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่ม ประกอบด้วยการกำหนดงาน กรณีตัวอย่าง (Case) และคำถาม 2 - 4 คำถาม ให้นักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง แล้วช่วยกันอภิปรายตามคำถามที่ครูตั้งไว้ให้ในบัตรงานแล้วตอบคำถามหาข้อสรุป เช่น กรณีเหล่านี้ดีหรือไม่ เพราะอะไร ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในกรณีตัวอย่างนี้จะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ทำไมจึงปฏิบัติอย่างนั้น เพราะอะไร เป็นต้น และครูต้องกำหนดหนังสือหรือเอกสารเพื่อให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอ่านหนังสือหรือเอกสารหาคำตอบ สมาชิกแต่ละกลุ่มอ่านหนังสือหรือเอกสารหาคำตอบ สมาชิกแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันทำการศึกษา ค้นคว้า และเขียนรายงานรวม (Joint Report) แล้วให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเสนอรายงานของกลุ่มตนเองต่อครูและกลุ่มอื่น ๆ อันคับต่อไปเป็นหน้าที่ของครูที่ต้องสรุปรายงานของกลุ่มต่าง ๆ และแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วมีการบรรยายสรุปเพื่ออภิปรายปัญหาของแต่ละกลุ่มร่วมกันทั้งชั้น / โดยใช้เนื้อหาจริยศึกษา 4 เรื่อง คือ ความซื่อสัตย์สุจริต

ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ แผนการสอนแบบซินคิเคทน์ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการจัดขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตรวิชาจริยศึกษา กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน การวัดผล วิธีสอน ที่กำหนดไว้ในแผนการสอนมีหลายวิธีเช่น การบรรยาย การเล่าเรื่อง การศึกษกรณีตัวอย่าง การถามคำถาม การแบ่งกลุ่มค้นคว้า การศึกษานอกสถานที่ การสาธิต เป็นต้น แต่การดำเนินการสอนในแต่ละช่วงเวลาอาจใช้วิธีสอนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างควบคู่กันไป ซึ่งจะแปรเปลี่ยนไปตามเนื้อหา จุดประสงค์และความคิดรวบยอด

3. จริยศึกษา หมายถึง วิชาที่จัดเพื่อสร้างคุณลักษณะให้นักเรียนประถมศึกษา มีคุณธรรม บุคลิกลักษณะ อุปนิสัย และพฤติกรรมให้เป็นคนดี มีศีลธรรมตามความต้องการของประเทศชาติ เนื้อเรื่องที่ใช้ในการทดลองสอนครั้งนี้คือ เนื้อเรื่องที่เกี่ยวกับหลักความประพฤติที่ถูกต้องเหมาะสมจากเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่นักเรียนได้รับภายหลังจากสิ้นสุดการเรียนจริยศึกษาตามเนื้อเรื่องทั้ง 4 หัวข้อ ซึ่งวัดได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษาที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย

5. ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมว่าตนชอบหรือไม่ชอบพฤติกรรมนั้น ๆ ที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ โดยใช้แบบวัดทศนคติเชิงจริยธรรมที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าที่สร้างขึ้นโดยสุจิตรา บัวคำภา (สุจิตรา บัวคำภา 2526 : 119 - 126)

6. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลที่นักเรียนใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ จากเนื้อหา 4 เรื่อง คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ คาตอบของนักเรียนเป็นการตัดสินใจและให้เหตุผลว่าถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่องเขาควรตัดสินใจอย่างไรและมีเหตุผลอย่างไร โดยใช้แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยอาศัยแนวทางในการสร้างจากปริญญานิพนธ์ของ ชัยฤทธิ์ พรหมมา (ชัยฤทธิ์ พรหมมา 2524 : 81 – 116)

โดยอาศัยวิธีการ Projective Technique

7. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณธรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งทางกาย วาจา และใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น ไม่ทุจริต ไม่หลอกลวงตัวเองและผู้อื่น ไม่ลักขโมย เมื่อเก็บของที่มีไซ้ของตนเองให้นำส่งครู ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ทุจริตในการสอบ ยอมรับผิดเมื่อทำผิด พูดจริง ไม่พูดเท็จ มีความจริงใจ ซื่อตรงต่อตนเองและผู้อื่น จำแนกออกได้ 7 คุณลักษณะคือ ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อสมาชิกในครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลทั่วไป ความซื่อสัตย์ต่อการสอบ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครู ความซื่อสัตย์ต่อผลการกระทำของตนเอง ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน

8. ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความผูกพัน ละเอียดยรอบคอบ ยอมรับความผิดและความชอบในการปฏิบัติของตน และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จ จำแนกได้ 6 คุณลักษณะคือ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน ความรับผิดชอบต่อการทำงานของตน ความรับผิดชอบต่อสังคม และความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

9. ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบังคับ กฎ กติกา หรือข้อตกลงที่สังคมยอมรับและตรงตามเวลาที่มีการนัดหมาย เช่น

เข้าแถวเป็นระเบียบ ปฏิบัติตามคำสั่งของครู ตรงต่อเวลา ไม่ทำเสียงดัง ไม่วิ่งเล่นในห้องเรียน ทำงานมีระเบียบ ส่งงานตามเวลาที่กำหนด สามารถทำงานตามลำพังโดยตนเอง และแนะนำเพื่อนให้ปฏิบัติตามระเบียบ จำแนกได้ 7 คุณลักษณะคือ การรักษาระเบียบวินัยในสังคม การรักษาระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การรักษาระเบียบในสวนสาธารณะ การรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน การรักษาระเบียบวินัยในห้องประชุม การรักษาระเบียบวินัยในการใช้ห้องสมุด และการตรงต่อเวลา

10. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ หมายถึง ความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น เช่น ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน แบ่งปันอาหารหรือสิ่งของให้เพื่อน น้องหรือบุคคลอื่น ช่วยทำงานให้ครบถ้วน โรงเรียนและชุมชน สละที่นั่งให้บุคคลที่อ่อนแอกว่า ไม่เอาเปรียบเพื่อนร่วมงาน เต็มใจทำงานเมื่อได้รับการขอร้องหรือไว้วางใจ จำแนกได้ 5 คุณลักษณะคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเงิน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละสิ่งของ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละแรงงาน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละความสุขสบาย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละควายาจา

11. กรณีตัวอย่าง (Case) หมายถึง สภาพหรือปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริงมาศึกษา กรณีตัวอย่างที่นำมาศึกษาควรเป็นเรื่องที่เกิดในชีวิตจริง สังเกตได้เกี่ยวข้องกับคุณค่าของมนุษย์และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเปลี่ยนแปลง กรณีตัวอย่างที่นำมาเสนอควรละเอียดพอที่จะให้ผู้เรียนมองเห็นปัญหาได้ชัดเจน รู้สึกเห็นจริงเห็นจังกับเรื่อง จนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกรณีตัวอย่าง ปัญหาที่พบเปรียบเหมือนปัญหาของตนเองซึ่งจะต้องแก้ไข ผู้เรียนจะแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ

กรณีตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองสอนในครั้งนี้เกี่ยวข้องกับสภาพ ปัญหา หรือเหตุการณ์ทางจริยธรรมเนื้อหาความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ กรณีตัวอย่างเหล่านี้แสดง

ให้เห็นถึงความประพฤติกปฏิบัติในทางที่ดีและไม่ดี เพื่อให้นักเรียนได้ร่วมกันอภิปราย
กันว่าคอบปัญหาจากกรณีตัวอย่างช่วยการศึกษาจากเอกสารที่ครูเตรียมไว้ให้ หรือ
จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน เพื่อหาข้อยุติสรุปเป็นแนวทางปฏิบัติและจะได้
ความรู้ แนวคิดอย่างกว้างขวาง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา
2. ความสำคัญของทัศนคติเชิงจริยธรรม
3. ความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม
4. โครงสร้างเนื้อหาจริยศึกษา
5. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
6. วิธีส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม
7. เอกสารที่เกี่ยวกับทัศนคติ
8. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินคิเคท

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทดลองสอนจริยศึกษา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยธรรมในต่างประเทศ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในต่างประเทศ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในประเทศ
6. งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบซินคิเคท

ความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา

การวัดผลวิชาจริยศึกษาเป็นเครื่องชี้ความสำคัญของการสอนว่าเด็กได้เปลี่ยนแปลงไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด ควรแก้ไขข้อบกพร่องอย่างไร การวัดผลจึงใช้วิธีสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม หากจะมีการทดสอบด้วยข้อเขียนเพื่อวัดความเข้าใจที่ถูกต้องบ้างก็สามารถทำได้ตามความจำเป็น (กรมวิชาการ 2526 : 2) การประเมินผล

ปลายเทอมและปลายปีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทอจระหาทุกกลุ่มประสบการณ์ (กระทรวง
ศึกษาธิการ 2524) วิธีการวัดผลปลายเทอมแล ปลายปีใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

การให้ความรู้สูงขึ้นเป็นการพัฒนาจริยธรรมอีกวิธีหนึ่ง เพราะเป็นการฝึกฝน
เด็กที่ใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำให้สามารถใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไปนั้น เริ่มจาก
การศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กตามทฤษฎีของเปียเจท์ นักจิตวิทยาได้ใช้วิธี
การให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ เพื่อให้เด็กได้ความรู้ขั้นที่สูงขึ้นกว่าที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็ก
ได้รับเหตุผลอันใหม่ เด็กจะนำมาคิดเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ผลจากการ
เปรียบเทียบนี้นักเรียนจะเกิดความรู้ที่ขัดแย้งกัน หรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิดขึ้น
ความไม่สมดุลนี้จะ เป็นเครื่องกระตุ้นให้นักเรียนมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิด
ของตน เพื่อให้เกิดความสมดุลขึ้น จะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูง
กว่าชั้นของตนได้

ความสำคัญของท่านคติเชิงจริยธรรม

เมื่อประมาณ 10 ปีมานี้ นักจิตวิทยาสังคมในต่างประเทศ (Kohlberg,
1964, Brown, 1965, Kay, 1970) ได้พบว่า การเสริมสร้างลักษณะนิสัยเพื่อ
ให้บุคคลมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดีขึ้นนั้น ไม่สามารถปฏิบัติได้ด้วยการบอกเล่า สอน
ตามปกติ แต่การสร้างลักษณะนิสัยให้แก่เด็กนั้นจะต้องส่งเสริมให้เด็กอย่างมีเหตุผลและมี
การตัดสินใจที่ถูกต้อง โดยมีหลักการสำหรับพิจารณาและมีการปลูกฝังทัศนคติเชิงจริยธรรม
เพิ่มเติมด้วย ซึ่งปัจจุบันนี้นักจิตวิทยาและนักจริยศึกษาในประเทศไทย (ดวงเดือน
พันธุ์นาวัน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิก 2519 - 2520, พันธ์ หันนาคินทร์ 2520
: 60 - 67, สุนน อมรวิวัฒน์ 2522 : 101) ได้ศึกษาจริยธรรมในเยาวชนไทย
และมีความเห็นเกี่ยวกับการสอนจริยธรรมเช่นเดียวกับชาวต่างประเทศ คือควรมีการสอน
จริยธรรมโดยการพัฒนาให้ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงจริยธรรม มีเหตุผลจริยธรรม มีพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมและพัฒนาให้สูงขึ้น รวมทั้งควรมีการพัฒนาลักษณะบุคลิกด้วย

โรเจอร์ (Rogers. 1951 : 50) กล่าวว่า การที่จะเข้าใจพฤติกรรมของคนได้นั้น ต้องพยายามศึกษาเกี่ยวกับสภาพความคิดภายในบุคคลให้มากที่สุด เพราะพฤติกรรมของคนได้ผลจากความนึกคิดและทัศนคติต่าง ๆ โคลเบอร์ก (คงเขียน พันธุนาวิน 2520 : 5 อ้างอิงมาจาก Kohlberg) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะมีความเชื่อว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมจะช่วยทำนายพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ สก็อต (Scott. 1965 : 72) เชื่อว่า ค่านิยมเป็นความคิดรวมยอดของบุคคลที่ใช้ประเมินผลความดี ความเชื่อ ความผิด ความถูก ความปรารถนา ความไม่พึงปรารถนาที่เกิดจากการสังเกต ตรีตรอง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกปฏิบัติ และมีผลต่อการกระทำของบุคคล

ความสำคัญของเหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นเหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เมื่อบุคคลได้ให้เหตุผลเราสามารถวินิจฉัยได้ว่า เป็นเหตุผลชั้นไหนตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก ซึ่งแบ่งออกเป็นสามระดับใหญ่ ๆ คือ ระดับต่ำ มีลักษณะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ระดับกลาง มีลักษณะยึดความต้องการของกลุ่มคนเป็นหลัก ระดับสูง มีลักษณะยึดความต้องการและผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก แต่ละระดับจะแบ่งย่อยออกเป็นระดับละ 2 ชั้น รวมเป็นชั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมทั้งหมดหกชั้น

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1970 : 58 - 63) เชื่อว่า การสอนจริยธรรมแก่เด็กจะบรรลุเป้าหมายให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมอย่างแท้จริงนั้นทำได้เพียงโดยการสอนให้เขามีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ถูกต้อง เพราะหลักจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลได้ใช้ในการแก้ปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมระหว่างบุคคลเป็นกฎเกณฑ์หรือแนวทางสำหรับการประพฤติ เป็นเหตุผลสำหรับการตัดสินใจประพฤติปฏิบัติ ความสามารถในการใช้หลักจริยธรรมเรียกว่าความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งบุคคลอาจมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่แตกต่างกันออกไป

จากผลของการวิจัยทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย (Kohlberg. 1970 : 78 citing Kohlberg; Malgram, กวงเคื่อน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน 2519 และ 2520) เป็นหลักฐานยืนยันได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้ กล่าวคือ การวิจัยพบว่าคนที่มีความสูงจะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอันแสดงถึงความเป็นจริยธรรมสูง (การโกง ไม่ประทุษร้ายผู้อื่น) มากกว่าผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำอย่างเชื่องช้า และจิตลักษณะอื่นร่วมกับเหตุผลเชิงจริยธรรมจะทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำยิ่งขึ้น ดัง เครบส์ ได้พบว่า เมื่อพิจารณาความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียวเพื่อทำนายพฤติกรรม (Burton. 1976 : 173 citing Krebs. 1967) และงานวิจัยของ กวงเคื่อน พันธุนาวิน (กวงเคื่อน พันธุนาวิน 2519 - 2520) ได้พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตรวมกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสามารถทำนายพฤติกรรมการโกงหรือไม่โกงในการเล่นเกมส์ของวัยรุ่นได้ดีกว่าการใช้จิตลักษณะใดเพียงประการเดียว

ดังนั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมจึงนับว่าเป็นลักษณะทางจริยธรรมสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลได้ เป็นวิธีการที่ควรส่งเสริมและพัฒนาในชั่วเยาวชนให้สูงขึ้น ซึ่ง กวงเคื่อน พันธุนาวิน (กวงเคื่อน พันธุนาวิน 2522 : 75) ได้กล่าวสรุปจากงานวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นลักษณะอันหนึ่ง ซึ่งควรจะได้รับส่งเสริมเพื่อพัฒนาจริยธรรมของบุคคล และยังได้เน้นว่าการเสริมสร้างเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ควรเป็นจุดมุ่งหมายเชิงปฏิบัติของจริยศึกษาคอย

จากที่ได้กล่าวมา จะเห็นว่าการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งที่น่าจะได้ให้ความสนใจอย่างยิ่ง และงานวิจัยในห้องทดลองของ กวงเคื่อน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน (กวงเคื่อน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน 2519 - 2520) ก็ได้ให้ผลที่แสดงถึงความสำคัญของเหตุผลจริยธรรมและความเป็นไปได้ของการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนไทย

การวิจัยในครั้งนี้เห็นความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาหรือยกระดับจิตใจของเยาวชนในสังคมไทยของเราให้ให้มีหลักของการตัดสินใจทางจริยธรรมที่สูงขึ้น เหมาะสมกับพัฒนาการและความสามารถอันแท้จริงของเขา การยกเหตุผลเชิงจริยธรรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสอนแบบซินคิเคท

การฝึกฝนเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นมีหลายวิธีที่แตกต่างกัน (แต่ใช้หลักคล้ายคลึงกัน) คือ วิธีให้ความรู้ขั้นสูงขึ้นโดยให้เขาได้รับเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งไม่สอดคล้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรมเดิมของเขา ถ้าเหตุผลใหม่สูงกว่าและเขาสามารถที่จะหาข้อโต้แย้งซึ่งรวมเอาเหตุผลชั้นใหม่เข้าไว้ด้วยแล้วก็จะทำให้เกิดความสมดุลขั้นอีกครั้งต่อไปคือวิธีใช้ตัวแบบที่ผู้เรียนเชื่อถือและคล้อยตาม ส่วนวิธีใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และวิธีการสวมบทบาทก็เป็นวิธีที่ได้ผลมากเช่นกัน

ความหมายของจริยธรรม

ทองเคื่อน พันธมนาวิน (ทองเคื่อน พันธมนาวิน 2520 : 3) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมในการปฏิบัติทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบให้การสนับสนุน และผู้กระทำเห็นว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ส่วนอีกประการหนึ่งคือ พฤติกรรมที่สังคมพยายามลงโทษหรือกำจัด และผู้ที่ทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูงคือ ผู้ที่มีพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย ซึ่งคล้ายกับ พินัส หันนาคินท์ (กรมวิชาการ 2523 : 122 อ้างอิงมาจาก พินัส หันนาคินท์) ที่ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึงคุณสมบัติทางความประพฤติที่สังคมมุ่งหวังให้สมาชิกของสังคมนั้นประพฤติตาม ความเห็นนี้สอดคล้องกับ สาร์โรช บัวศรี (กรมวิชาการ 2523 : 142 อ้างอิงมาจาก สาร์โรช บัวศรี) ที่กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึงแนวทางในการประพฤติตนเพื่อยุติกันไว้ด้วยกันได้อย่างร่มเย็นเป็นสุขในสังคม นอกจากนี้ วีระ บำรุงรักษ์

(กรมวิชาการ 2523 : 131 อ้างอิงมาจาก วีระ บารุงรักษ์) มีความเห็นที่ต่างไปจากที่กล่าวคือ หมายถึงแบบแผนความประพฤติซึ่งตั้งอยู่บนหลักคุณธรรม

จากเอกสารที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานความประพฤติ และความดีงามของมนุษย์ ซึ่งมีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีสุข

ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนี้ แบ่งออกได้หลายประเภท ดังนี้ (ทองเคื่อน พันธุนาวิน 2520 : 4 - 6, 60)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้ในสังคมของคนถือว่าการกระทำชนิดใดที่ ควรกระทำ และการกระทำชนิดใดเลว ควรควเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญา

2. ทักษะเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าตนชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่ทักษะมีความหมายกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทักษะเชิงจริยธรรมรวมถึงคุณสมบัติที่สำคัญสามารถทำนายพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ได้ ความรู้จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทักษะเชิงจริยธรรม อันเป็นผลต่อเนื่องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้วย เพราะความรู้ ความรู้สึก และการกระทำของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมจะต้องสอดคล้องกัน ซึ่งเกี่ยวกับทักษะเชิงจริยธรรมนี้ เคย์ (ทองเคื่อน พันธุนาวิน 2520 : 210 อ้างอิงมาจาก Key. 1970) ได้เสนอแนะไว้ว่า ในการฝึกอบรมจริยธรรมของเยาวชนควรใช้วิธีการปลูกฝังทักษะเชิงจริยธรรมเป็นหลัก ซึ่งทักษะเชิงจริยธรรมมีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมอย่างใกล้ชิดด้วย

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเหตุผลเชิง

จริยธรรมจะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับต่างกันจะมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันไ้ เปียเจต์ และโคลเบอร์ก ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการด้านจริยธรรมของบุคคลนั้น นอกจากนี้ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของ บุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ หรือค่านิยมการแสดงที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกพวกหนึ่งคือพฤติกรรมในสถานที่เฝ้าระวังหรือในสภาพที่ยั่วยู่ให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่วยู่ เช่น การโกงสิ่งของ เงินทอง หรือคะแนน การลักขโมยและการกล่าวเท็จ เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงย่อมงดเว้นการกระทำพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์นี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่บุคคลให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ผิดและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การศึกษาด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมจึงเป็นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ เท่านั้น

โครงสร้างเนื้อหาจริยศึกษา

จริยศึกษา เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีจุดประสงค์เฉพาะวิชา ดังนี้

1. ให้สามารถควบคุมกาย วาจา ใจ อยู่ในขอบเขตที่ถึงงาม ไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น ทั้งนี้สามารถสร้างประโยชน์แก่ตนและสังคมได้
2. ให้สามารถรับผิดชอบต่อการกระทำของตน และปฏิบัติได้จนเป็นนิสัย

เนื้อหาหลักสูตรจริยศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดคุณธรรมไว้ 30 ข้อ
ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 279 – 322)

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายของบุคคลและสัตว์
2. ความเมตตากรุณา
3. การไม่ละโมภและไมชโมย
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
6. การรู้จักความพอคี่
7. การไม่พุกปด ไม่มิดเบียน ไม่อำพรางความจริง การไม่ยุยงให้เกิดการ
แตกแยก และการไม่พุดคำหยาบ
8. การมีสัจจะและความจริงใจ
9. การไม่หลงและเสพลสิ่งเสพลิตให้โทษ
10. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดทน อดกลั้น
15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญูกตเวท
17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำให้สงบ มีสมาธิและอารมณ์แจ่มใส
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน
21. ความรับผิดชอบ

22. ความมั่นใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา
24. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคลในการกิน นอน ขับถ่าย แต่งกาย และสังคมระหว่างเพศ

26. มารยาทในการแสดง การแสดงความเคารพ การขอร้อง การแสดงความขอบคุณ การขอความช่วยเหลือ การปฏิเสธ การแสดงความไม่เห็นด้วย การแสดงความยินดี การแสดงความเสียใจ การเล่น และการพักผ่อนหย่อนใจ

27. หลักธรรมสำหรับการอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ

28. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม และประพฤติตามประเพณีนิยม

29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติทางจริยธรรม ได้แก่ ผิดศีลธรรม ระเบียบ กฎหมาย และจารีตประเพณี

คุณธรรมดังกล่าวนี้จะปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับ การสอนของครูเป็นสำคัญ การสอนจริยศึกษาจึงควรเน้นในเชิงปฏิบัติ เพราะการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ประพฤติปฏิบัตินั้นจะเป็นแนวทางให้เด็กนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ แก่ตนเองและสังคมได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับอิทธิพล จากแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ ชาวสวิส ฟรอยด์มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพของบุคคลมีพื้นฐานมาจากส่วนประกอบสามส่วน ได้แก่ อิด (Id) อีโก (Ego) และซูเปอร์อีโก (Super Ego)

ฟรอยด์ (Freud. 1949 : 358) เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับ
มโนธรรม (Conscience) ที่เด็กได้รับจากพ่อแม่ ผู้ที่ใกล้ชิดเด็กด้วยกระบวนการเทียบเคียง
(Identification) กับบุคคลที่เขาอยากเป็นแบบอย่าง กระบวนการนี้เป็นการแสดงออก
ถึงความผูกพันทางอารมณ์กับบุคคลอื่นที่เด็กมีขึ้นเป็นครั้งแรก ผลของการเทียบเคียงตาม
อย่างผู้อื่นเช่นนี้ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกลักษณะ ค่านิยม รวมทั้งมาตรฐานทางจริยธรรมใน
สังคมจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้แบบไว เมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรมแล้ว เด็กย่อมจะ
เกิดความขัดแย้งในใจ ถ้าความต้องการส่วนตนไม่เหมาะสมกับกาละเทศะของสังคมที่ตน
ยอมรับ การพัฒนาทางจริยธรรมจะบรรลุจุดสูงสุด เมื่อเขาเกิดความละเอียดใจในการ
ทำชั่วโดยมิต้องการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือเขาเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี
ลักษณะที่สำคัญของทฤษฎีนี้คือการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมในวัยผู้ใหญ่
อันเนื่องมาจากการผันแปรของสังคมและสถานการณ์ในชีวิตจะมีผลกระทบใ้รุนแรงน้อยกว่า
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยทารกและวัยเด็กเล็ก

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เป็นทฤษฎี
ที่นำเอาหลักการเสริมแรง (Principle of Reinforcement) และหลักการเชื่อมโยง
(Principle of Association) มาใช้อธิบายวิธีการและกระบวนการที่บุคคลได้รับ
อิทธิพลจากสังคม สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมว่าเป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางสังคม
(Social Contingencies) ให้กับเด็ก นับตั้งแต่เด็กเกิดมา พ่อแม่จะเป็นผู้สอนให้เด็ก
ทราบถึงแนวปฏิบัติตนในสังคม การแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ถูกหรือผิด ดีหรือเลว
โดยใช้สิ่งเสริมแรงทางคำพูด จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นความมั่งคั่งของ
พฤติกรรมและอารมณ์ จากการปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์ทางสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐาน
มาจากความต้องการทางชีววิทยา การแสวงหารางวัล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงการถูกสังคม
ลงโทษ ด้วยเหตุนี้แม้ว่ามนุษย์เราจะไม่ได้อิทธิพลหรือความต้องการมาตรฐานทาง
จริยธรรมมาตั้งแต่เกิดก็ตาม เมื่อโตขึ้นจะมีปทัสฐานของจริยธรรมและมีพฤติกรรมไปตาม
แนวโครงสร้างทางวัฒนธรรมในสังคม ซึ่งไ้มาด้วยการเสริมแรงนั่นเอง (Skinner.
1971 : 101 - 128) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ เกสเสล (Gessell) ที่ว่า

ทารกไม่ได้เกิดมาพร้อมกับมีจริยธรรมหรือศีลธรรมประจำใจติดตัวมา การที่ทารกได้พัฒนาไปแล้วรู้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก สิ่งใดดี สิ่งใดเลว สิ่งใดควรประพฤติ เกิดจากการอบรมศึกษาในภายหลัง พัฒนาการทางจริยธรรมจะมีสองแบบคือ

1. ไม่ทำเพราะรู้ว่าไม่ดี และทำเพราะรู้ว่าดี เป็นสิ่งที่เกิดจากแรงภายใน
2. ไม่ทำเพราะรู้ว่าถ้าทำจะถูกลงโทษ และจะทำเพราะถ้าทำแล้วจะได้รับรางวัลเป็นการตอบแทน เป็นแรงจากภายนอก (พยอม อิงคตานุวัฒน์ 2521 : 55)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์

เปียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาได้ถึงขั้นสูงสุดเมื่อ 8 - 10 ปี และได้แบ่งขั้นการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์เป็นสามขั้นคือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นขั้นที่เด็กมีอายุแรกเกิดถึง 2 ขวบ พัฒนาการทางจริยธรรมยังไม่เกิดขึ้น แต่สามารถเรียนรู้เรื่องราวทั่วไปได้โดยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว
2. ขั้นยึดคำสั่ง เป็นขั้นที่เด็กมีอายุ 2 - 8 ปี เด็กจะยึดคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นหลักในการปฏิบัติ
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน เป็นขั้นที่เด็กมีอายุ 8 - 10 ปี เด็กจะค่อย ๆ พัฒนาการจากขั้นที่สองมาขั้นที่สาม ซึ่งเกิดจากการพัฒนาการทางสติปัญญาและประสบการณ์ทางสังคมอย่างมาก ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 : 40 - 45 อ้างอิงมาจาก Kohlberg) ได้ศึกษาจริยธรรมตามแนวของ เปียเจต์ (Piaget) พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมนั้นมีถึงหกขั้น โดยจัดได้สามระดับ ซึ่งผู้ที่บรรลุจริยธรรมขั้นสูงสุดได้ต่อเมื่อมีเหตุผลและความคิดต่าง ๆ อยู่ในวัยของผู้ใหญ่ เหตุผลเชิงจริยธรรม

ชั้นสูงสุดนั้นมีลักษณะเป็นเหตุผลสากล กว้างขวาง ไม่ขัดแย้งกัน และมีรากฐานจากความ มีหลักการ ไม่เข้าข้างตนเอง และเป็นอุดมคติ ซึ่ง ดวงเคียน พันธุนาวิน ได้สรุป และเขียนตารางไว้ ดังนี้

ตาราง 1 แสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมหกชั้น สามระดับในทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2 – 7 ปี) ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 – 10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 – 10 ปี)
ขั้นที่ 3 หลักการหาตามที่ยู่อื่นเห็นชอบ (10 – 13 ปี) ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13 – 16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 – 16 ปี)
ขั้นที่ 5 หลักการหาตามความรับผิดชอบ (16 ปีขึ้นไป) ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

ระดับที่ 1 ก่อนกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่จะเป็น ประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น ในขั้นแรกสุดมุ่งที่จะหลบหลีก มิให้ตนเองโดนลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และยอมทำตามคำสั่ง ของผู้ใหญ่เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือตน ขั้นที่สอง คือ การเลือกกระทำในสิ่ง ที่จะนำความพอใจมาให้คนเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเล็ก ๆ คือ เขาทำมา ฉันต้องทำไป เขาให้ฉันฉันก็ต้องให้เขา

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ หมายถึง การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือหาตามกฎเกณฑ์ กฎหมาย และศาสนา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับที่สองนี้ยังต้องการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ในขั้นที่สาม บุคคลไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน ส่วนในขั้นที่สี่ บุคคลจะมีความรู้สึกถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่ามีความรู้หน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจขัดแย้งต่าง ๆ ด้วย การนำมาคิดครีครองซึ่งใจตนเองได้โดยตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน สำหรับขั้นที่ห้า คือการเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่หาตนให้ขัดคอสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ส่วนขั้นที่หก นั้นถือว่าเป็นขั้นสูงสุด แสดงถึงการมีความรู้สากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ นอกจากนี้ยังมีหลักประจำใจซึ่งตรงกับหลักในพุทธศาสนาที่เรียกว่า หิริโอตตัปปะ ด้วย (ทองเคื่อน พันธุนาวิน 2522 : 42 - 43)

วิธีส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม

วิธีส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมนั้นทำได้หลายวิธี เช่น การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น การให้แสดงบทบาท การใช้กลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดการคล้อยตาม และการเลียนแบบจากตัวแบบ (ทองเคื่อน พันธุนาวิน 2522 : 50 - 59)

1. การให้ความรู้ขั้นสูงขึ้น วิธีการฝึกฝนเด็กซึ่งใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นต่ำให้สามารถใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไปนั้น เริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กตามทฤษฎีของเปียเจต์ นักจิตวิทยา ได้ใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้เพื่อให้เด็กได้ความรู้ขั้นสูงเกินกว่าที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลอันใหม่ เด็กจะนำความคิดเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งจากการเปรียบเทียบนี้ เด็กจะเกิดความรู้ที่ขัดแย้งกัน

หรือเกิดความไม่สมคุ้ยทางความคิดขึ้น ความไม่สมคุ้ยนี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตนเพื่อให้เกิดความสมคุ้ยขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในชั้นสูงกว่าชั้นของตนได้

2. ให้แสดงบทบาท การให้แสดงบทบาทเป็นตัวละครในเรื่องที่มีปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม จะเป็นเครื่องมือให้เด็กมีความผูกพันใกล้ชิดกับปัญหาของตัวเองในเรื่องเหมือนกับเป็นปัญหาของตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กมีความคิดกว้างขวาง และเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม ไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง (สมเดช สีสั่ง 2525 : 17)

3. การใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนให้เกิดความคล้อยตาม การใช้อิทธิพลของเพื่อนที่แสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ๆ ไปได้โดยง่าย เลอเฟอจี และ วัลโลชิน (Lefurgy & Waloshin . 1969) ให้เด็กชายและหญิงได้รับฟังเหตุผลของเพื่อน ๆ ผู้แสดงเหตุผลสูงหรือต่ำกว่าระดับจริยธรรมของเด็กนั้นหนึ่งชั้น ผลปรากฏว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเพิ่มหรือลดขั้นการพัฒนาทางจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทน ซึ่งวัดได้หลังจากการฝึก 100 วัน และการเปลี่ยนจริยธรรมเป็นชั้นที่สูงกว่าเดิมนั้นมีผลคงทนมากกว่าการเปลี่ยนจริยธรรมเป็นชั้นที่ต่ำกว่าเดิม

4. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็น จะเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบนี้เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองได้วิธีหนึ่งนอกเหนือจากการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อน หรือการให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันเป็นเอกฉันท์ อันทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบเพื่อให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าเด็กจะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีการที่เด็กอยากทำตามโดยไม่รู้สึกลัวว่ากำลังถูกชักจูง ผลที่เกิดขึ้นกับตัวแบบและลักษณะของตัวแบบเป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้บุคคลกระทำพฤติกรรมตามตัวแบบหรือไม่ ตัวแบบมีอิทธิพลทำให้เด็กคล้อยตามได้มากก็คือตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่กว่าตนและเป็นตัวแบบประเภท

ที่มีคุณสมบัติที่น่าสนใจหรือน่าเลื่อมใส และเป็นตัวแบบที่ไ้กระทำพฤติกรรมที่ส่งเสริม
คุณสมบัติของผู้เรียนแบบค่อย ๆ การเรียนแบบนั้นสามารถจะใช้ในการส่งเสริมการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรมและทัศนคติเชิงจริยธรรมได้

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความรู้ทางจริยธรรม ทัศนคติ และเหตุผลเชิงจริยธรรม
นั้นมีมากมายหลายวิธี เช่น วิธีให้ความรู้สูงขึ้น วิธีใช้ตัวแบบ วิธีใช้อิทธิพลของ
กลุ่มเพื่อนและวิธีให้แสดงบทบาท ซึ่งทุกวิธีที่กล่าวมานั้นนับว่ามีประโยชน์และได้ผลดี
เป็นที่น่าพอใจยิ่ง แต่การพัฒนาทางจริยธรรมโดยใช้การอภิปรายในกลุ่มเพื่อนตามที่
โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1970 : 80) ได้แนะนำไว้นั้นมีวิธีสอนแบบซินดิเคท
(Syndicate) ได้รวมเอาการอภิปรายกลุ่มจากกรณีตัวอย่างและปัญหาที่ครูตั้งให้
รวมทั้งความรู้จากการค้นคว้า เขียนรายงานสรุป ยังไม่มีผู้ทำการศึกษาทดลองเพื่อ
พัฒนาความรู้ ทัศนคติ และเหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนาจริยธรรม
ด้วยวิธีนี้เป็นวิธีที่น่าจะไ้ทดลองศึกษาอย่างยิ่ง เพราะวิธีการนี้เป็นการรวมวิธีฝึก
หลายแบบเข้าด้วยกัน

การอภิปรายกลุ่มเพื่อพัฒนาจริยธรรมตามวิธีสอนแบบซินดิเคท

เนื่องจากวิธีสอนแบบซินดิเคท (Syndicate) มีการใช้วิธีการอภิปรายกลุ่ม
ระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างครูกับนักเรียนจากกรณีตัวอย่าง (Case) และ
ปัญหาทางจริยธรรมที่ครูตั้งไว้ให้ในบัตรงานอันเป็นหัวใจของวิธีสอนแบบนี้

ผะอบ โปะษะภฤษณะ (ผะอบ โปะษะภฤษณะ 2521 : 148) กล่าวว่า
การอภิปรายกลุ่มคือ การที่บุคคลกลุ่มหนึ่งไ้มาปรึกษาหารือกัน ออกความคิดเห็นกันเพื่อ
จะแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ หรือจะแลกเปลี่ยนความรู้ความเห็น ถายทอดประสบการณ์
ที่ไ้รับไ้ทราบ ในที่สุดก็มีการตัดสินใจที่จะแก้ปัญหาที่ถกเถียงกันอยู่อย่างใด
อย่างหนึ่ง

ไรท์ (Wright. 1975 : 240 - 241) ไ้กล่าวถึงวิธีการพัฒนา
จริยธรรมให้แก่เยาวชนในโรงเรียนว่า การให้จริยศึกษาแก่นักเรียนนั้นอาจทำได้โดย

การจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้เด็ก รวมทั้งการพูดจากันระหว่างเด็กกับเด็ก และครูกับเด็กด้วย ในการพูดจาเพื่อพัฒนาจริยธรรมนั้นอาจทำได้ 3 วิธี คือ การกล่าวอบรมสั่งสอน เช่น อาจารย์ใหญ่กล่าวอบรมนักเรียนหน้าเสาธง วิธีนี้นับได้ผลน้อยที่สุดเพราะเด็กต้องยืนฟังด้วยความรอน เมื่อยและเบื่อหน่าย การกล่าวอบรมโดยเด็กได้ให้ความสนใจน้อยนั้นจะไม่ได้ผลทีเดียว การอบรมเช่นนี้จึงไม่ควรทำบ่อย ๆ จนนักเรียนเกิดความอึดและเอือมระอา นอกจากนั้นการกล่าวอบรมสั่งสอนเด็กให้มีจริยธรรมสูงกว่าครูผู้อบรมเองกำลังปฏิบัติอยู่ จะทำให้เด็กเห็นว่าครูเป็นผู้พูดแต่ไม่ทำ การที่กระทำเช่นนี้เด็กจะขาดความรักและเคารพครูไ้มาก ส่วนวิธีที่สองนั้น ไรท์ กล่าวว่า เป็นวิธีพัฒนาจริยธรรมที่เหมาะสมกว่าวิธีแรก กล่าวคือ เป็นการพูดปรึกษาหารือ หรืออภิปรายกันระหว่างครูและเด็กคนเดี่ยวหรือเด็กทั้งชั้นก็ได้ ในการอภิปรายนั้นควรมีการยกเรื่องราวทางจริยธรรมขึ้นมาพิจารณาตั้งแต่วิทยาศาสตร์ไปจนถึงการเป็นกามโรค ทั้งนี้เพื่อมุ่งหมายที่จะให้เด็กได้ฝึกหัดการพิจารณาและตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและมีการรับผิดชอบต่อส่วนรวม วิธีสุดท้ายที่นักวิชาการเชื่อว่าจะได้ผลดีในการพัฒนาจริยธรรมของเด็ก นั่นคือ การเปิดโอกาสให้เด็กที่มีปัญหาให้นำปัญหาของตนมาขอคำแนะนำจากครู เช่น จากครูประจำชั้นหรือครูแนะแนว โดยให้ครูและเด็กมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในปัญหาที่มีความสำคัญต่อเด็ก และในบางครั้งอาจเกี่ยวข้องกับตัวครูด้วย ฉะนั้นการสร้างสภาพในโรงเรียนให้ครูแนะแนวและครูประจำชั้นได้มีโอกาสพูดคุยกับเด็กเป็นส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จะช่วยให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาจริยธรรมแก่เด็กไ้มาก ดังนั้นสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะให้จริยธรรมแก่เด็กจึงควรเป็นชั้นเรียนที่มีจำนวนไม่เกิน 30 คน บรรยากาศในชั้นระหว่างครูกับนักเรียนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันจนเด็กรู้สึกว่าครูเป็นพวกของตน แต่ครูจะต้องไม่ลืมว่าตนจะต้องเป็นผู้นำทางจริยธรรมของเด็กด้วย

โคลเบอร์ก (Lackona (ed.) 1976 : 233 citing Kohlberg. 1968) ได้ศึกษาพบว่า การปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนนั้นจะมีผลต่อระดับจริยธรรมของเด็ก นอกจากนั้นเด็กที่ไ้ร่วมสังคมกันจะมีความก้าวหนากว่าเด็กที่แยกเดี่ยวออกจากเพื่อน

ทั้งนี้เพราะว่าเด็กที่ได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และได้อภิปรายโต้แย้งกับเพื่อนนั้น จะทำให้เขาได้รับความคิดเห็นใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิม และเมื่อเขาได้เปรียบเทียบระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่าที่เขาเคยมีอยู่เดิมและสามารถปรับให้เข้ากันได้แล้ว เขาก็จะมีโครงสร้างของความรู้และเหตุผลใหม่ขึ้นมา ดังนั้น โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1970 : 82) จึงแนะนำไว้ว่า การพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนที่เหมาะสมและสะดวกที่สุดคือการให้เพื่อนช่วยชักจูงการอภิปรายเป็นกลุ่มในหมู่เด็กด้วยกันเองภายใต้การแนะนำของครู สำหรับวิธีที่ใช้กลุ่มเพื่อนอภิปรายแสดงเหตุผลต่อเด็กผู้ถูกทดลองนี้ เลอเฟอจี และ วาลโลชิน (Lefurgy & Waloshin. 1969) ได้เคยทดลองแล้ว โดยเขาให้กลุ่มเพื่อนแสดงเหตุผลต่อเด็กที่ถูกทดลองในระดับที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าผู้ถูกทดลองมีอยู่เดิม ผลปรากฏว่า การเสนอเหตุผลในกลุ่มเพื่อนนี้สามารถเพิ่มและลดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กได้จริง และยังพบว่า ผลของการเปลี่ยนแปลงระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนั้นคงทนอยู่หลังจากการฝึกผ่านไปแล้ว 100 วัน

ลัน (Lunn. 1967) ได้นำเทคนิคกลุ่มเพื่อน 3 แบบ คือ แบบบรรยาย อภิปราย และแสดงบทบาทสมมุติมาทำการทดลองพัฒนาจริยธรรมของเด็ก ผลปรากฏว่า การใช้กลุ่มเพื่อนอภิปรายและการให้เพื่อนออกไปบรรยาย สามารถทำให้นักเรียนในกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมสูงขึ้นได้ ซึ่งทั้งสองวิธีดังกล่าวนี้ ลัน พบว่า สามารถพัฒนาจริยธรรมของกลุ่มเพื่อนได้สูงกว่าวิธีแสดงบทบาทสมมุติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แบลท และโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1975 : 52 - 53 citing Blatt and Kohlberg. 1974) ได้ทำการทดลองพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีการอภิปรายกลุ่มในห้องเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4 ห้องเรียน แต่ละห้องเรียนนั้นประกอบด้วยผู้เรียนซึ่งมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 ชั้น คือ มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้น 2 - 4 การฝึกนั้นใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในหมู่นักเรียนด้วยกัน โดยใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรม หลังจากนั้นนักเรียนให้เหตุผลตามความคิดในกลุ่มของตนแล้ว ครูจะสนับสนุนโดยการอภิปรายเพิ่มเติมให้เห็นว่า

การใช้เหตุผลที่สูงกว่าเกม 1 ขึ้น นั่นคืออย่างไร (เช่น เหตุผลในชั้นที่ 4 ก็สูงกว่าชั้นที่ 3) เมื่อฝึกครบ 1 ภาคเรียนแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหลังสอน ผลการทดสอบครั้งนี้พบว่า การฝึกฝนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่มนั้นทำให้กลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเชื่อมั่นได้ และเมื่อทดสอบอีกครั้งหลังจากฝึกฝนแล้ว 1 ปี ก็ยังพบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองยังคงสูงกว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มควบคุม

จากการศึกษากังวลว่าจะเห็นว่า การใช้สิทธิพลกลุ่มเพื่อนโดยการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งจริงในหมู่เด็กด้วยกันนั้นสามารถทำให้เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมได้ ผู้วิจัยจึงเลือกเอาวิธีสอนแบบซินดิเคต (Syndicate) ที่ใช้กลุ่มเพื่อนในการอภิปรายกลุ่มจากกรณีตัวอย่าง และปัญหาที่ครูตั้งไว้ในบทเรียน มาพัฒนาความรู้ ทักษะ และเหตุผลเชิงจริยธรรม ทั้งนี้เนื่องจากไคพิจารณาถึงความเหมาะสมของการอภิปราย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อันเป็นวัยที่เริ่มมีความต้องการอิสระภาพและเริ่มต้องการคบเพื่อน อยากมีเพื่อน จึงมักจะอยู่ใต้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนในการคิด และการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ การได้ฟังกลุ่มเพื่อนซึ่งจริงทำให้เด็กเกิดความคิดและเห็นด้วยกับข้อเสนอของเพื่อนได้โดยง่าย นอกจากนั้นการอภิปรายจากกลุ่มเพื่อนยังเป็นวิธีที่รวมเอาพัฒนาจริยธรรมแบบต่าง ๆ หลายแบบเข้าไว้ด้วยกัน เช่น แบบการให้ความรู้ขั้นสูงขั้นแบบใช้ตัวแบบ และแบบการใช้สิทธิพลกลุ่มเพื่อน ซึ่งทำให้เชื่อได้ว่าจะเป็นวิธีที่โดดเด่นที่สุดวิธีหนึ่ง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาผลของการพัฒนาจริยธรรม ด้วยความรู้เชิงจริยธรรม ทักษะเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีสอนแบบซินดิเคต (Syndicate) เพราะมีการอภิปรายกลุ่มจากกรณีตัวอย่างและปัญหาที่ครูมอบให้ รวมถึงการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารแล้วเขียนรายงานสรุปออกไปเสนอกลุ่มเพื่อน ๆ แล้วครูสรุปอภิปราย จดบันทึก

เอกสารเกี่ยวกับทัศนคติ

พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์เป็นผลมาจากทัศนคติ บรรทัดฐานของสังคม นิสัย และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังจากหาพฤติกรรมนั้น ๆ แล้ว (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 9) จะเห็นได้ว่าทัศนคติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์ได้

ทัศนคติเป็นนามธรรม เป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกทางด้านการปฏิบัติ แต่ทัศนคติไม่ใช่แรงจูงใจ และแรงขับ แต่เป็นสภาพแห่งความพร้อมที่จะตอบโต้และแสดง ให้ทราบถึงแนวทางของการตอบสนองต่อบุคคล ที่สื่อถึงเรา เพราะทัศนคติเป็นความเชื่อ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งผ่านเข้ามาในประสบการณ์ของบุคคล ความรู้สึกนี้เป็นได้ทั้งทางก้ำกึ่งและไม่ก้ำกึ่ง ทำให้บุคคลพร้อมที่จะตอบสนองในสิ่งนั้น ๆ ฉะนั้น ทัศนคติจึงเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล

เชิคส์กี้ โฆวาสินธุ์ (เชิคส์กี้ โฆวาสินธุ์ 2520 : 38) ได้ให้ความหมาย ของทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการ เรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนอง ต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้รู้ระเบียบวิธีของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้ จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดในกรณีที่เป็นสิ่งเร้าทางสังคม และทัศนคติอันเป็นสิ่งที่ กำหนดให้บุคคลประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนอง ในการที่จะชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล วัตถุ สถานการณ์ หรือแม้กระทั่งความคิดเห็นต่าง ๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงได้จากพฤติกรรมหรือการตอบสนองของบุคคลนั้น ๆ ทัศนคติเป็นสิ่งที่ได้รับการ ปลุกฝังและเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ และบางอย่างจะพัฒนา เพื่อมาสู่ความมั่นคงในภายหลัง หรือก่อตัวมาเป็นบุคลิกภาพของบุคคลนั้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ 2520 : 9) ได้ให้ความหมาย ว่า ทัศนคติคือความคิดเห็นซึ่งถูกกระตุ้นด้วยอารมณ์ (Emotion) ซึ่งทำให้บุคคลพร้อมที่จะ

หาสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทักษณคติจะมีบทบาทในการช่วยให้เราได้ปรับปรุงตัวเอง ป้องกันตัวเอง ให้สามารถแสดงออกถึงค่านิยมต่าง ๆ และจะช่วยให้บุคคลเข้าใจโลกที่อยู่รอบตัวเรา

กวงเก๋อน พันธุมนาวัน (กวงเก๋อน พันธุมนาวัน 2518 : 3) กล่าวว่า ทักษณคติคือ ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดี ชักเย่ง หรือเป็นกลางก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้น

จินท์ รักการกั (จินท์ รักการกั 2508 : 4) กล่าวว่า ทักษณคติคือ ความรู้สึกของบุคคลที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็ได้ การเปลี่ยนทัศนคติจึงหมายถึงการเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด ซึ่งอาจเปลี่ยนไปได้ทั้งทางดีและทางชั่ว

ชัยนาถ นาคบุปผา (ชัยนาถ นาคบุปผา 2513 : 36) ให้ความหมายว่า ทักษณคติเป็นสภาพของจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์อันทำให้บุคคลมีท่าทีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง จะเห็นได้ว่าทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือการเกิดจากประสบการณ์ของตน

เทอร์สโตน (พิสมัย วิบูลย์สวัสดิ์ 2522 : 22 อ้างอิงมาจาก Thurstone) ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกด้านบวกและลบของบุคคลที่มีต่อวัตถุทางจิตวิทยา วัตถุทางจิตวิทยาหมายความว่าถึงสัญลักษณ์ใด ๆ ก็ตาม บุคคลอาจมีความรู้สึกทางบวก หรือลบต่อวัตถุทางจิตวิทยานี้แตกต่างกันออกไป

เครทซ์ และครัทซ์ฟิลด์ (Kretch and Crutchfield . 1948 : 152) กล่าวว่า ทักษณคติเป็นผลรวมของกระบวนการที่ก่อให้เกิดสภาพการรับรู้ อารมณ์ การยอมรับ และพุทธิปัญญา (Cognitive) ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1954 : 128) กล่าวไว้ว่า ทักษณคตินี้อยู่ในเฉพาะบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะของสิ่งแวดล้อมที่เขาได้รับ ทักษณคติของบุคคลนั้นอาจแสดงออกมาในทางพฤติกรรมเป็นไปได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะพึงพอใจ หรือชอบอันเป็นผลที่ให้นั้นเกิด

ความพอใจ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ เรียกว่า ทศนคติทางบวก (Positive Attitude) กับทศนคติอีกแบบหนึ่งซึ่งแสดงออกในรูปของความไม่พึงพอใจ เบื่อหน่าย เกิดความชิงชัง ไม่อยากเข้าใกล้ เรียกว่า ทศนคติเชิงลบ (Negative Attitude)

ลักษณะของทศนคติ

ชอว์ และไรท์ (เชคส์กี้ โฆวาสินส์ 2520 : 40 อ้างอิงมาจาก Shaw and Wright) ได้แบ่งลักษณะของทศนคติไว้ ดังนี้

1. ทศนคติเป็นผลหรือขึ้นอยู่กับการที่บุคคลประเมินผลสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม
2. ทศนคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในค่านคุณภาพและความเข้ม โดยจะครอบคลุมช่วงของทศนคติ (Continuum) นั้น ซึ่งจะแปรค่าได้ทั้งมาก ปานกลาง และน้อย นั่นคือทศนคติจะมีค่าทั้งทางบวกและทางลบ
3. ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการ เรียนรู้มากกว่าเป็นสิ่งที่กำเนิดขึ้นเองหรือเป็นผลมาจากลักษณะโครงสร้างภายในตัวของบุคคล หรืออูฐิภาวะ
4. ทศนคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม
5. ทศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันอาจจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน
6. ทศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะคงที่และเปลี่ยนแปลงไ้ยาก

องค์ประกอบของทศนคติ

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 2 - 3) ได้แบ่งองค์ประกอบของทศนคติออกเป็น 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้ และแนวความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า ไม่ว่าบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม ความรู้และแนวความคิดดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของทศนคติของบุคคล กล่าวคือ

ถ้าบุคคลมีความรู้และแนวความคิดต่อสิ่งเร้าใดครบถ้วนแล้ว บุคคลนั้นก็จะมีทัศนคติต่อสิ่งเร้านั้นไปในทางบวกหรือทางลบชัดเจนยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของทัศนคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดบุคคลก็จะมีทัศนคติไปในทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลหรืออารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะมีทัศนคติในทางลบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบด้านความพหุในการกระทำ (Behavioral Component) ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่บอกลักษณะและทิศทางของทัศนคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นชัดเจนแน่นอน ทิศทางก็มีลักษณะชัดเจนแน่นอนและเป็นทิศทางบวกหรือลบชัดเจนควย

การเกิดทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

เนื่องจากทัศนคติมีไคติดตัวมาแต่กำเนิด แต่ไคจากประสบการณ์และการเรียนรู้ ชัยนาถ นาคบุปผา (ชัยนาถ นาคบุปผา 2513 : 14) กล่าวถึงการเกิดทัศนคติไว้ว่า

1. เกิดจากการรวบรวมแนวความคิดจากประสบการณ์หลาย ๆ อย่างสะสมเป็นเวลานาน ๆ เก็บไว้ในแต่ละบุคคลแล้วมาแสดงออกต่อสิ่งนั้น ๆ
 2. เกิดจากสภาพทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ที่เล็กได้รับเหตุการณ์อย่างรุนแรงในชีวิต
 3. เกิดจากการยอมรับทัศนคติจากผู้อื่นที่ตนรักและไว้วางใจ
- ดังนั้น จะเห็นได้ว่าทัศนคติจึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินี้ ไทรแอนดิส (Trenandis. 1971 : 3) ไคกล่าวถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคตินั้นเป็นเพราะ

1. ได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. ได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบกระทั่งอื่นใจ
3. ถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตน
4. การรักษาทางจิตใจเพื่อให้เข้าใจเหตุผลที่ถูกต้องขึ้น
5. เปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

แมคควาย (พิศมัย วิบูลย์สวัสดิ์ 2522 : 42 – 43 อ้างอิงมาจาก McQuire) ได้อธิบายถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การเอาใจใส่ (Attention) เป็นความสนใจ ความใส่ใจในการรับฟัง ถ้าบุคคลไม่ให้ความสนใจที่จะฟังแล้ว กระบวนการขั้นตอนต่อไปก็จะไม่เกิดขึ้น และ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ สาเหตุที่ทำให้คนสนใจฟังเอาใจใส่ได้แก่ผู้ส่งความและ เนื้อหาสาระนั้น ๆ
2. ความเข้าใจ (Comprehension) ทว่าเมื่เอาใจใส่จะเกิดขึ้นก็จะมีบุคคลเอาใจใส่ต่อการสื่อ ซึ่งควรใช้ข้อความชักจูงให้ผู้รับเกิดความเข้าใจได้โดยง่าย มีความน่าเชื่อถือ
3. การยอมรับ (Acceptance) ซึ่งเป็นผลมาจากข้อ 1 และ 2 หากบุคคลตั้งใจฟัง เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งก็จะทำให้เกิดการยอมรับ การยอมรับมี 3 แบบ คือ
 - 3.1 การยอมทำตาม (Compliance) บุคคลยอมรับการชักจูงเพราะหวังที่จะทำใหตนได้รับการยอมรับ
 - 3.2 การเทียบเคียง (Identification) บุคคลยอมรับการชักจูงเพราะหวังที่จะทำตนให้คล้ายคลึงกับผู้ชักจูง ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนพอใจและอยากเลียนแบบ
 - 3.3 การยอมรับเขาเป็นส่วนตน (Internalization) บุคคลยอมรับการชักจูงเพราะผู้ชักจูงชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับและเข้าใจมากขึ้น

4. การเก็บเอาไว้ (Retention) เป็นความคงทนหรือความจำเก็บไว้ ถ้าเป็นเรื่องราวที่มีความสำคัญต่อตัวบุคคลจะทำให้จำได้นาน วิธีการสื่อสารที่ดึงดูดความสนใจแก่ผู้รับโดยการเสนอข้อ ๆ จะช่วยให้จำได้นาน

5. การกระทำ (Action) เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายของการเปลี่ยนทัศนคติ คือการแสดงพฤติกรรมเพื่อแสดงถึงการมีทัศนคตินั้น ๆ

นอกจากนี้ จินต์ รักษการดี (จินต์ รักษการดี 2508 : 14) ยังได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่าสามารถทำได้ 3 วิธี คือ การให้ความรู้ การทำงานร่วมกัน และการให้ความช่วยเหลือ เฟสทิงเจอร์ (Triandis. 1971 : 78 - 79 citing Festinger) เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ว่า เกิดขึ้นจากการเกิดความไม่สอดคล้อง (Dissonance) ขึ้นในตัวบุคคล ความไม่สอดคล้องดังกล่าวนี้เกิดขึ้นได้เนื่องจากรับรู้เหตุการณ์หรือข้อมูลใหม่ ซึ่งขัดแย้งกับทัศนคติและความคิดเห็นเดิมของตน ประกอบกับการได้รับข้อมูลใหม่ที่คาดไม่ถึงคือ เมื่อเกิดความไม่สอดคล้องก็พยายามปรับให้เกิดความสอดคล้อง (Consistency) เพื่อให้ความคิดสัมพันธ์กับพฤติกรรมหรือเปลี่ยนความคิดให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือพยายามหาข้อมูลมาสนับสนุนความคิดเดิมของตนเอง หรือหลีกเลี่ยงไม่รับข้อมูลที่ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกันขึ้น เหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้คนเปลี่ยนหรือไม่เปลี่ยนทัศนคติของตนก็ได้

ทัศนคติเชิงจริยธรรม

ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ทัศนคติเชิงจริยธรรมนี้มีความหมายกว้างขวางกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทัศนคตินั้นรวมทั้งความรู้ และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน (เลซ วิโย 2522 : 9)

ทัศนคติเชิงจริยธรรมนี้ควรมีการปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กเล็กเป็นต้นมา เพราะวัยเด็กเล็กนี้เป็นวัยพร้อมที่จะได้รับการปลูกฝังทัศนคติเชิงจริยธรรมมากที่สุด ส่วนวัยเด็กโตและวัยรุ่นนั้นการพัฒนาบุคคลจะต้องประกอบด้วยการใช้วิธีการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

ทัศนคติเชิงจริยธรรมในเรื่องต่าง ๆ ให้เหมาะสม วิธีการปลูกฝังคือการก่อให้เกิดความพอใจในคุณธรรมต่าง ๆ และก่อให้เกิดความเกลียดชังและความไม่พอใจในความชั่วความเลวต่าง ๆ วิธีการปลูกฝังอาจจะแบ่งตามกระบวนการทางจิตออกได้เป็นสามประเภท คือ การให้แรงเสริม การเชื่อมโยง และการเลียนแบบ ส่วนการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติก็อาจทำได้ตามวิธีการสามประการที่กล่าวมานี้ รวมทั้งการให้ความรู้เพิ่มเติมในค่านิยมหรือโทษของคุณธรรมชนิดหนึ่ง หรือความเลวประเภทหนึ่ง และก่อให้เกิดความรู้ที่ขัดแย้งกันด้วยวิธีการชักจูงให้กระทำพฤติกรรมที่ขัดกับทัศนคติเดิมของตน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 74 อ้างอิงมาจาก Brown. 1964 และ Kay. 1970)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบซินดิเคต

ประวัติความเป็นมาของการสอนแบบซินดิเคต (Syndicate)

การสอนแบบซินดิเคตนี้ เกิดเป็นวิธีการประชุมของกองทัพบกอังกฤษ ซึ่งใช้ประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่ ในปี พ.ศ. 2489 กลุ่มเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมอังกฤษได้ร่วมกันจัดตั้งสถาบันการฝึกอบรมขึ้นเพื่อยกระดับมาตรฐานในการบริหารงานด้านอุตสาหกรรมของประเทศอังกฤษ ซึ่งเรียกชื่อต่อมาว่า วิทยาลัยบริหารของประเทศอังกฤษ คือให้ผู้เชี่ยวชาญอบรมประชุมพิจารณาแก้ปัญหาเป็นสำคัญ ในระยะหลัง ๆ การประชุมแบบนี้แพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรม (กรีซ อัมโบรซ 2520 : 228)

ในประเทศไทยนั้นหน่วยงานที่ริเริ่มการประชุมแบบซินดิเคตอย่างจริงจังเข้าใจว่าจะเป็นสำนักฝึกอบรม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยได้ใช้กับผู้เข้าอบรมของสำนักฝึกอบรม ทำให้ได้ข้อคิดเห็นหลายประการด้วยกัน

สำหรับการสอนแบบซินดิเคตในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นที่หน่วยพัฒนาอาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อคณาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่งได้ไปฝึกอบรมเรื่องนี้ที่ประเทศอังกฤษ ในเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2518 เมื่อกลับมาแล้วก็นำมาเผยแพร่และได้รับความสำเร็จอย่างมาก (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ 2522 : 163 - 164)

นอกจากนี้ วิจิตร สินสิริ ได้้นำวิธีสอนแบบซินดิเคตมาเผยแพร่ที่มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กับนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการมัธยมศึกษา

ความหมายของการสอนแบบซินดิเคต (Syndicate)

วิจิตร สินสิริ (วิจิตร สินสิริ 2522 : 3) กล่าวว่า การสอนแบบซินดิเคต เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับชั้นเรียนประมาณ 30 คน ผู้สอนคือ Tutor จะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อยเรียกว่า Subgroups หรือ Syndicate สมาชิกของกลุ่มย่อยนี้มีประมาณ 4 – 6 คน ผู้สอนจะมอบหมายงานชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่มเพื่อทำงานร่วมกัน งานชิ้นหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วย กรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหา 2 – 4 ปัญหา และจะมีเอกสารอ้างอิงหลายฉบับที่ท่องอ่านเพื่อประมวลคำตอบสำหรับปัญหานั้น ๆ หรือ ผู้สอนอาจแนะนำหนังสือที่ผู้เรียนจะสามารถค้นคว้าได้อย่างกว้างขวางเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ ก็ได้ แต่ต้องบอกชัดเจนว่าเป็นส่วนใดหรือตอนใดของหนังสือดังกล่าว กลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม จะต้องเขียนรายงานรวม (Joint Report) หนึ่งฉบับ และให้ผู้แทนของกลุ่มเสนอ รายงานของกลุ่มของตนต่อเพื่อนร่วมชั้นและครู แล้วมีการบรรยายทั้งชั้น เพื่ออภิปราย ปัญหาาร่วมกันทั้งชั้น

วิธีสอนแบบซินดิเคต มีขั้นตอนดังนี้

1. ครูจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย 4 – 5 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกประมาณ 4 – 6 คน การแบ่งอาจใช้วิธีการให้นักเรียนเข้ากลุ่มตามความสมัครใจ หรือใช้วิธีคละกันโดยการนับ 1 – 6 ผู้ใดนับเลขใดก็ให้ไปรวมอยู่ในกลุ่มนั้นก็ได้
2. ครูจะมอบหมายงานชิ้นหนึ่งให้แต่ละกลุ่ม และให้สมาชิกภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มทำงานร่วมกัน งานที่แต่ละกลุ่มรับไปนั้น ประกอบด้วย
 - 2.1 กรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาประมาณ 2 – 4 ปัญหา

2.2 เอกสารอ้างอิงที่ให้สมาชิกทุกคนในแต่ละกลุ่มอ่านเพื่อศึกษาหาคำตอบปัญหาหรือกรณีตัวอย่าง (Case) ที่ให้มาตามข้อ 2.1 เอกสารอ้างอิงนี้อาจมีหลายฉบับ เมื่อสมาชิกแต่ละคนรับไปแล้วจะต้องอ่านสรุปประเด็น และค้นหาคำตอบออกมาให้ได้

2.3 ครูอาจจะให้รายชื่อหนังสือหรือเอกสารที่นักเรียนจะสามารถไปศึกษาค้นคว้าอย่างกว้างขวาง เพื่อหาคำตอบในหัวข้อที่ให้ไปนั้นก็ได้ แต่จะต้องบ่งบอกลงไปอย่างชัดเจนว่าเป็นตอนใด หน้าไหนถึงหน้าไหนของหนังสือเล่มใด และอาจจะไปค้นคว้าหาอ่านที่ไหนอีกก็ได้ ทั้งนี้เป็นต้น

3. เมื่อผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับปัญหา เอกสารอ้างอิงหรือรายชื่อหนังสือ ฯลฯ ไปแล้ว สมาชิกแต่ละกลุ่มจะต้องร่วมกันทำการศึกษาค้นคว้า อภิปรายและเขียนรายงานร่วมกัน (Joint Report) ออกมาอย่างน้อยหนึ่งฉบับ

4. ให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มเสนอรายงานกลุ่มของตนต่อครูและกลุ่มอื่น ๆ
5. ครูสรุปรายงานของกลุ่มต่าง ๆ รวบรวมและให้คำแนะนำ
6. ครูบรรยายทั้งชั้นเพื่ออภิปรายปัญหาร่วมกันอีกครั้ง

บทบาทของครูในการสอนแบบซินติเคท

การสอนแบบซินติเคทนี้จะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่ขึ้น หวูป อภิลิทธิ (หวูป อภิลิทธิ 2522 : 37) กล่าวว่า ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ การเตรียมงานด้านเอกสาร การกำหนดกรณีและปัญหา ฯลฯ ที่ครูจะใช้สอนและให้นักเรียนเพื่อทำกิจกรรมและศึกษาค้นคว้าด้วยเหมือนกัน กิจกรรมของครูที่จะต้องจัดเตรียมมีดังนี้

1. จัดเตรียมกรณีตัวอย่าง (Case) และปัญหาที่จะให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าเพื่อหาข้อยุติ กรณีปัญหากังกล่าวนี้นี้ควรจะเป็นกรณีหรือปัญหาที่ไม่สามารถจะหาคำตอบได้จากเอกสารเพียงฉบับเดียว จะต้องอาศัยความรู้รอบด้าน (Interdisciplinary Thinking) มาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อหาคำตอบออกมาให้ได้

2. จัดเตรียมเอกสารวิชาการ รายชื่อหนังสือให้เพียงพอที่สมาชิกของกลุ่มแต่ละกลุ่มจะหาการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ความรู้และแนวคิดอย่างกว้างขวาง ถ้าเป็นกรณีตัวอย่าง (Case) จะต้องให้ความคิดไม่โดยทางตรงก็โดยทางอ้อมแก่นักเรียน ถ้าเป็นหนังสือตองกาหนคหรือบ่งบอกไว้อย่างชัดเจนว่าอยู่หน้าไหน ตอนใด เล่มที่เท่าไร

3. กำหนดเวลาให้แน่นอนโดยแบ่งเวลา ดังนี้

3.1 เวลาสำหรับค้นคว้าอภิปรายในกลุ่ม ร้อยละ 60 ของเวลาเต็ม

3.2 เวลาสำหรับแต่ละกลุ่มรายงานหน้าชั้น ร้อยละ 30 ของเวลาเต็ม

3.3 เวลาสำหรับครูสรุป ร้อยละ 10 ของเวลาเต็ม

4. ครูอธิบายร่วมกับนักเรียนเพื่อเพิ่มเติมรายงานของนักเรียน

5. ครูสรุปทั้งชั้นอีกครั้งหนึ่งเป็นการสรุปความรู้ที่นักเรียนควรจะได้รับครั้ง

สุดท้าย

กิจกรรมของนักเรียนในการสอนแบบซินติเคท

1. การแบ่งกลุ่ม อาจใช้วิธีเข้ากลุ่มตามสมัครใจ หรือใช้วิธีคละกันโดยนับ

1 – 6 นักเรียนคนใดนับเลขใดก็ให้ไปรวมอยู่ในกลุ่มนั้นก็ได้

2. ให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน (ผู้นำ) และเลขานุการ สมาชิกในกลุ่มจะต้องผลัดเปลี่ยนกันเป็นประธาน และเลขานุการ

3. ให้ชื่อกลุ่ม อาจใช้ชื่อเป็นหมายเลข 1 2 3 ตามลำดับ หรือเป็นชื่ออื่น ๆ ก็ได้ เช่น ทานตะวัน พุทธชาติ สารภี พระนารายณ์ ตากสิน สุรสิทธิ์ เป็นต้น
กริช อัมโภชน (กริช อัมโภชน 2520 : 231) และทิสนา แชนมณี (ทิสนา แชนมณี 2522 : 63 – 64) กล่าวว่า หน้าที่และลักษณะของประธานที่ดี เลขานุการที่ดี และสมาชิกควรเป็นดังนี้ คือ

3.1 หน้าที่และลักษณะของประธานที่ดี มีดังนี้

3.1.1 เตรียมแผนการประชุมไว้ล่วงหน้า และมีขั้นตอนตามชนิดของการประชุม แต่ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยได้เตรียมบัตรกำหนดงาน กรณีตัวอย่าง (Case) ไว้ให้เปรียบเทียบเหมือนกับประธานได้เตรียมแผนการประชุมไว้ล่วงหน้า

3.1.2 ความคุ้มค่าการอภิปรายในกลุ่มอยู่ในขอบเขตหัวข้อที่ได้รับ

มอบหมาย

3.1.3 พิจารณามอบหมายงานให้สมาชิกของกลุ่มในกรณีต้อง
ค้นคว้าอ้างอิงจากเอกสาร หรือการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ เพื่อนำมาประกอบพิจารณา
ในกลุ่ม

3.1.4 คอยควบคุมให้ทุกคนภายในกลุ่มได้มีโอกาสพูด แสดงความ
คิดเห็นอย่างเต็มที่ และคอยจับประเด็นให้ได้ว่าใครพูดอย่างไร

3.1.5 คอยระมัดระวังอย่าให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งผูกขาดการพูด
หรือแสดงความคิดเห็นแต่เพียงผู้เดียว

3.1.6 เมื่อมีปัญหาหรือข้อขัดแย้งของสมาชิกในกลุ่มจะต้อง
พยายามดำเนินการตกลงกันให้ได้โดยความเห็นชอบของสมาชิกทุกคน

3.1.7 มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศของกลุ่มให้ดี
อยู่เสมอ

3.1.8 ไม่ใช้อิทธิพลของการ เป็นประธานชี้แนะหรือเปลี่ยนแปลง
ความคิดของกลุ่ม

3.1.9 สรุปการอภิปรายในกลุ่ม

3.2 หน้าที่และลักษณะของ เลขาธิการกลุ่มที่ดี

3.2.1 ช่วยประธานกลุ่มในการพิจารณาวางแผนการใช้เวลาให้
เหมาะสม

3.2.2 จัดบันทึกการอภิปรายข้อคิดเห็นต่าง ๆ เท่าที่สรุปได้จาก
ประธาน

3.2.3 รายงานผลการอภิปรายกลุ่มให้ประธานและสมาชิกทราบ

3.2.4 คอยเตือนประธานในกรณีที่ประธานพูดไม่ตรงประเด็น

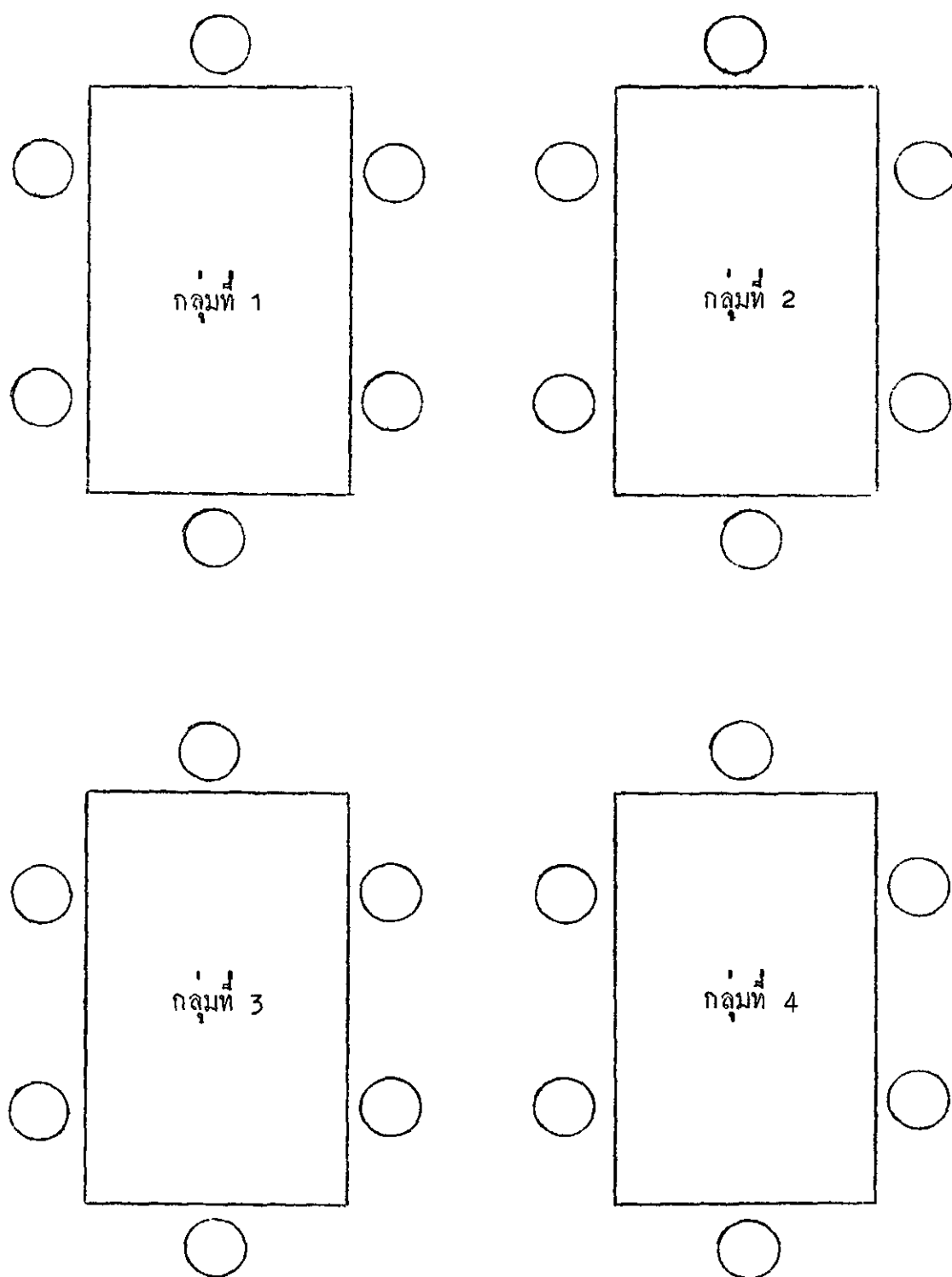
3.2.5 มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับสมาชิกทุก ๆ คนในกลุ่มได้

3.3 หน้าที่และลักษณะของสมาชิกที่ดี

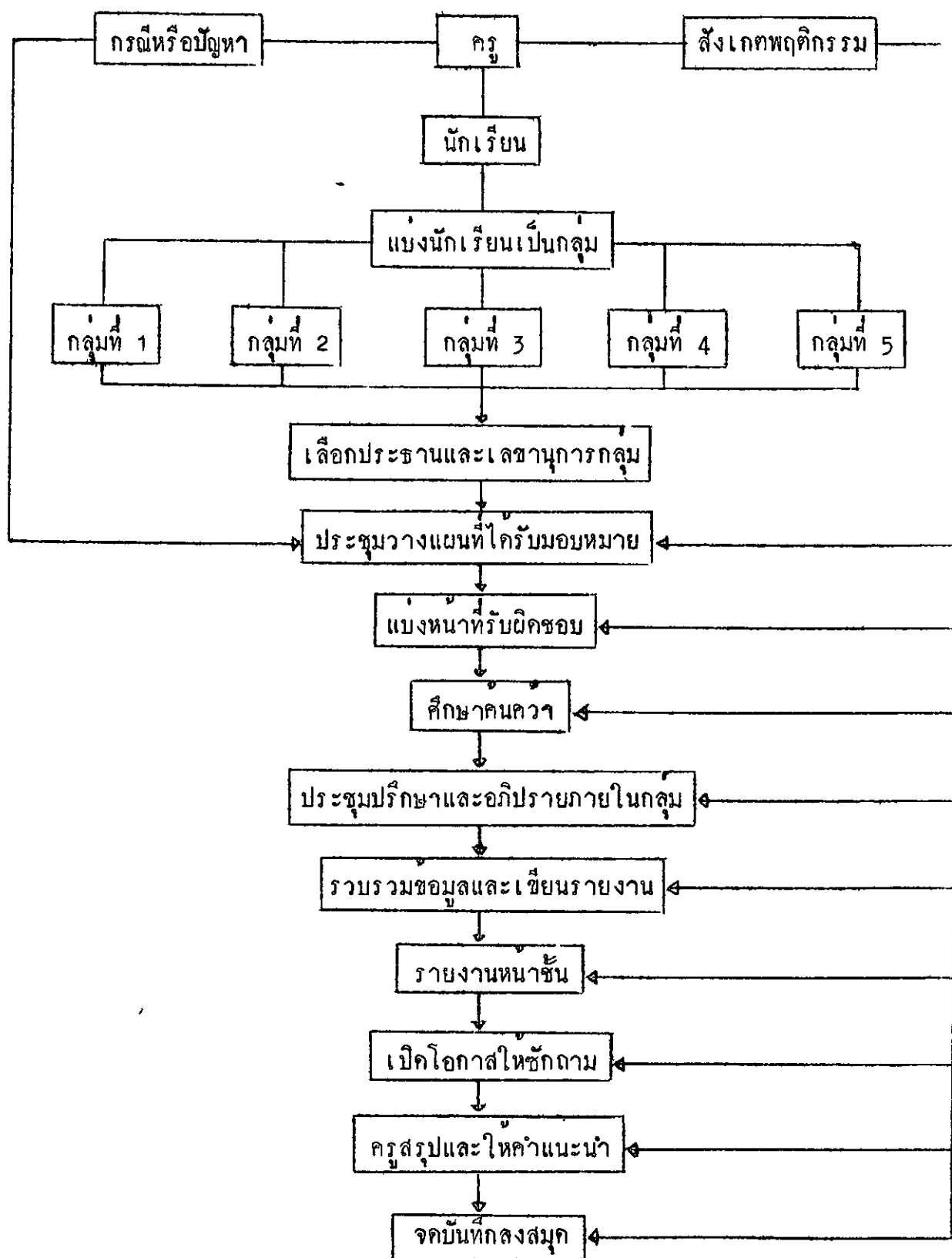
- 3.3.1 มาทันเวลาประชุมหรือมาก่อนเวลาประชุมเล็กน้อย
 - 3.3.2 ให้ความร่วมมือและหาความเข้าใจในปัญหาหรือเรื่องที่ได้รับมอบหมายอย่างจริงจัง
 - 3.3.3 หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับประเด็นใด ๆ ในขณะพิจารณาปัญหา จะต้องศึกษาจนกว่าจะเข้าใจหรือถามจากผู้ทรงคุณวุฒิให้เข้าใจกระจ่างแจ้ง
 - 3.3.4 รู้จักมารยาทของการประชุมกลุ่มแต่ละแบบ
 - 3.3.5 เชื่อฟังผู้เป็นประธานการประชุม และสมาชิกทุกคนจะต้องเคารพต่อความคิดเห็นและเหตุผลซึ่งกันและกัน
 - 3.3.6 ตระหนักถึงผลประโยชน์ของกลุ่มมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
 - 3.3.7 หากมีการขัดแย้ง สมาชิกที่ดีต้องมีการประนีประนอมความคิดเห็นไว้ด้วยตนเอง
 - 3.3.8 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานร่วมกับกลุ่ม
4. ผู้แทนของกลุ่มรับกรณีตัวอย่าง หรือปัญหาที่จะศึกษาค้นคว้าหาคำตอบจากเอกสาร หรือหนังสือที่ครูกำหนดไว้ให้ หรือจากประสบการณ์ที่นักเรียนมีอยู่
 5. สมาชิกกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาในแต่ละปัญหาที่กำหนดให้ ต่อจากนั้นเลขาญการเขียนรายงานของกลุ่ม

การจัดที่นั้งการสอนแบบซินคิเคท

การจัดที่นั้งจะมีผลยิ่งต่อการเรียนแบบซินคิเคท เพราะจะทำให้ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไพศาล พลวัน (ไพศาล พลวัน 2521 : 254) และ กริช อัมโภชน์ (กริช อัมโภชน์ 2520 : 234) ได้เสนอแนะในการจัดที่นั้งควรเป็นดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงการจัดที่นั่งการเรียนแบบซินทิเคท

ภาพประกอบ 2 แสดงลักษณะและขั้นตอนในการสอนแบบชินติเคท

ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนการสอนแบบซินติเคท

ทวีป อภิลิทธิ์ (ทวีป อภิลิทธิ์ 2522 : 37) กล่าวว่า ประโยชน์จากการเรียนการสอนแบบซินติเคทสรุปได้ ดังนี้

1. ส่งเสริมทักษะในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนร่วมมือแสดงความคิดเห็น

2. เป็นการฝึกฝนให้นักเรียนรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ

3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย

4. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการใช้แหล่งวิชาให้เกิดประโยชน์ เช่น ทักษะในการใช้ห้องสมุด

5. ฝึกฝนให้รู้จักแก้ปัญหาให้ผู้เรียนมีความคิดกว้างขวางในเชิงสหวิทยาการ

6. ส่งเสริมการคิดแบบกระบวนการ ซึ่งจะนำไปสู่การคิดในเชิงวิเคราะห์ ปัญหาอย่างลึกซึ้งตามวิธีการของการวิจัย

7. นักเรียนไม่เบื่อหน่ายเพราะมีกิจกรรมให้นักเรียนทำหลายอย่าง

8. ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น และยังช่วยให้ครูลดเวลาพักในขณะสอนอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทดลองสอนจริยศึกษา

สุภาพรณ พวงจันเพชร (สุภาพรณ พวงจันเพชร 2519 : ง จ ฉ)

ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาศีลธรรมหน่วย "คุณธรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัย" ควบคู่กับกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีธรรมคา กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนควบคู่วิธีการสอนทั้งสองแบบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และนักเรียนที่เรียนควบคู่กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนควบคู่วิธีธรรมคา นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญในการสอบหลังเรียนครั้งที่สอง ซึ่งห่างจากสอบหลังการเรียนครั้งที่หนึ่งเป็นเวลาหนึ่งเดือน เกี่ยวกับทัศนคติค่าน

มนุษย์สัมพันธ์ พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติเปลี่ยนไปทางที่ดีขึ้นกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีธรรมดา และยังสามารถที่จะคงทัศนคตินั้นไว้ได้ ภายหลังจากการเรียนไปแล้วหนึ่งเดือน ในขณะที่นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบธรรมดาไม่มีทัศนคติเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลง

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ 2521 : 153 - 154) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ กับคะแนนพฤติกรรมของนักเรียนที่ได้มีความสัมพันธ์กันในทางลบ ($r = -.0067$) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามตัวแปร พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนในกรุงเทพมหานคร นักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิ ป.กศ.หรือเทียบเท่า นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีประสบการณ์การสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง ตรงข้ามกับนักเรียนในภาคกลาง นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนที่เรียนกับครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. นักเรียนที่เรียนกับครูที่ไม่เคยสอนกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาก่อน และนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพการเกษตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบทางเพศ นักเรียนหญิงมีคะแนนทดสอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนกลับกันในการสังเกตพฤติกรรม

สมใจ สุริยะกุล (สมใจ สุริยะกุล 2523 : 62 - 66) ได้สร้างบทเรียนสื่อประสม เพื่อใช้สอนวิชาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไทยพุทธ และไทยมุสลิม ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม

สูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในด้านการมีวินัย
 แห่งตน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวินัยแห่งตนสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01

ประสิทธิ์ พรหมเสนา (ประสิทธิ์ พรหมเสนา 2523 : ง จ) ได้ศึกษา
 เรื่องการนำวิธีสอนในสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง
 เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 56 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียน
 จากวิธีสอนประยุกต์จากวิธีสอนสมัยพุทธกาล ซึ่งได้แก่ วิธีสอนแบบบรรยาย อุปมาอุปไมย
 แบบธรรมสากัจฉา แบบปุจฉาวิสัชนา และแบบไตรสิกขา มีการเรียนรู้โดยมีชนิดิ
 คะแนสสอบหลังสอนสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัมฤทธิ์ผล
 ทางกรเรียนของนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนประยุกต์จากวิธีสอนสมัยพุทธกาลดีกว่านักเรียน
 ที่เรียนจากวิธีสอนปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการเปลี่ยนแปลง
 พฤติกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มตามความคิดเห็นของครูไม่แตกต่างกันที่ระดับ .05

งานวิจัยเกี่ยวกับการวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

พรณี ลิ้มปิวัฒนา (พรณี ลิ้มปิวัฒนา 2523 : 54) ได้ศึกษาการใช้วิธี
 กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา
 พบว่า หลังจากสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์นักเรียนมีพัฒนาการทางทัศนคติเชิง
 จริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน
 ทัศนคติเชิงจริยธรรมยังคงเดิม

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ (วิริยะ บุญยะนิวาสน์ 2523 : 49) ได้ศึกษา
 เปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมคาใน
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่สอนด้วย
 วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีพัฒนาการทางทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธี
 ธรรมคาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ทัศนคติ
 เชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มยังคงเดิม และกลุ่มที่สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม
 สัมพันธ์ มีทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมคา

สุจิตรา บัวคำภา (สุจิตรา บัวคำภา 2526 : 51 - 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาและทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติเนื้อหาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างใช้สองโรงเรียน แต่ละโรงเรียนแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองทำการสอนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มควบคุมทำการสอนด้วยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การแสดงบทบาทสมมุติ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของนักเรียนทั้งสองโรงเรียนที่เรียนด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมุติและไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

งานวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมในต่างประเทศ

โจนส์ และมอริส (Jones and Morris. 1956 : 781 - 783) ได้ทำการวิจัย พบว่า พฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก การสอนความรู้ทางศีลธรรมที่โรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็กให้แสดงพฤติกรรมที่มีคุณค่าทางจริยธรรมได้ ทั้งนี้เพราะสังคม ครอบครัว ความต้องการ และรู้สึกของเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญกว่าการสอนศีลธรรมของโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งการสอนจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ฮาน และคนอื่น ๆ (Psychology Today . A Introduction . 1972 : 149 citing Haan and Others . 1969) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนิสิตที่เข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางสังคมและการเมือง ซึ่งมีระดับจริยธรรมต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ถูกวิจัยที่มีระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์นั้นเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองถึง 80% ส่วนนิสิตที่มีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์จะเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองเพียง 10% เท่านั้น จึงสรุปได้ว่า ผู้มีจริยธรรมสูงนั้นสามารถควบคุมตนเองได้ในการแสดงพฤติกรรม

มิดลาสกี ไบรอัน และบริคแมน (Midlasky Bryan and Brickman. 1973 : 321 - 328) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบและรางวัลที่มีผลต่อการฝึกพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรด 6 จำนวน 72 คน แม่แบบที่ใช้ในการทดลองมี 3 ลักษณะ คือ แม่แบบเอื้อเฟื้อ แม่แบบเป็นกลาง และแม่แบบละโมภ การทดลองใช้การสร้างสถานการณ์ขึ้นให้เล่นเกมอย่างหนึ่ง เมื่อเล่นชนะจะได้รับรางวัลมูลค่า 4 เซ็นต์ ส่วนพฤติกรรมเอื้อเฟื้อนั้นให้รางวัลโดยใช้คาพูดยกย่อง ผลการวิจัยพบว่า แม่แบบและรางวัลที่เป็นคาพูดยกย่องมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ

เครปส์ (Psychology Today : An Introduction . 1972 : 149 citing Krebs. 1964) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการโกงกับจิตลักษณะของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและพลังอีโก้ (ประกอบด้วยการรับรู้ปัญหาและความสนใจเอาใจใส่ของบุคคล) จากการวิจัยพบว่าระดับจริยธรรมและพลังอีโก้ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกงของผู้ถูกศึกษา กล่าวคือ ผู้มีพลังอีโก้สูง หรือผู้มีจิตแน่วแน่มักจะโกงมากกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำเมื่อเขามีจริยธรรมก่อนกฎเกณฑ์ แต่ถ้าเป็นผู้มีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์และมีพลังอีโก้สูงแล้ว เขาจะมีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำ

งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในต่างประเทศ

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 392 - 405) ได้ประมวลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพัฒนาการทางจริยธรรมไว้อย่างละเอียดทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และพบว่า ในการวิจัยหลายเรื่องหาให้ทราบว่า ความรู้เชิงจริยธรรมนั้นเด็กอังกฤษมีมาตั้งแต่เข้าเรียนเกรดหนึ่งแล้ว การศึกษาจริยธรรมเพิ่มเติมไม่ช่วยให้เด็กมีความเข้าใจในเรื่องนี้เพิ่มขึ้นมากนัก นอกจากนี้เขายังได้หาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุของบุคคล โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น และผลการวิจัยก็แสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาไปตามอายุ ซึ่งโคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นผลของความพยายามของเด็กที่จะตี

ความหมายประสบการณ์ของคน และยังเด็กที่อยู่ในสังคมที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เด็กก็จะมี
ความสามารถในการนี้มากขึ้นด้วย

ทูเรียล (Turlel. 1966 : 611 - 618) ได้วัดระดับจริยธรรมของเด็ก
วัยร่นตอนต้นแล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่องซึ่งมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อน
สองคน เพื่อนสองคนนี้จะแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้น
เดียวกัน เด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนเพียง
หนึ่งชั้น บางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่สูงกว่าระดับจริยธรรมของตนถึงสองชั้น บางคนได้
รับการแนะนำที่ต่ำกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งชั้น เด็กบางคนไม่ได้รับประสบการณ์
ดังกล่าวเลย หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอีก
ครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรม
ของตนหนึ่งชั้นนั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด และเป็นลักษณะพัฒนาการที่สามารถ
แผ่ขยายไปยังปัญหาอื่นได้ด้วย

เลอเฟอจี และวาโลชิน (Lefurgy and Waloshin. 1969 : 104 -
110) ได้ทดลองยกระกับจิตใจของเด็กโดยใช้กลุ่มเพื่อน คือให้เด็กที่ทดลองรับฟังเหตุผล
จากเพื่อน ๆ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่เพื่อน ๆ เสนอมานั้นมีอิทธิพลอย่างรุนแรงถึงขั้น
สามารถเพิ่มหรือลดขั้นการพัฒนาจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทนวัดได้หลังจาก
จากการฝึก 100 วัน และความคงทนในการเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมที่สูงขึ้นมีมากกว่า
การเปลี่ยนแปลงที่เป็นขั้นต่ำกว่า

ชไลเฟอร์ และดักลาส (Schleifer and Douglas. 1973 : 62 - 68)
ได้ทดลองฝึกการยกระกับการตัดสินใจเชิงพฤติกรรมของเด็กอายุ 3 - 6 ขวบ โดย
พิจารณาความเสียหายทางวัตถุขึ้นสู่ระดับพิจารณาความจงใจของผูกระทำ โดยแบ่งออก
เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้เพื่อนเป็นตัวแบบเสนอการ
ตัดสินใจที่สูงขึ้น กลุ่มที่ 2 ฝึกโดยใช้หลักการเสริมแรงไม่มีตัวแบบ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่ม
ควบคุม ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเด็กในกลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลง
สูงขึ้นกว่าเกมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง
สองกลุ่มให้ผลไม่แตกต่างกัน

ดอร์ และเฟย์ (Dorr and Fey, 1974 : 335 - 341) ได้ทำการทดลองกับเด็กอายุระหว่าง 9 - 11 ขวบ เป็นชาย 50 คน หญิง 49 คน โดยก่อนทำการทดลองได้วัดการตัดสินใจทางจริยธรรมของเด็กจากเรื่องที่เล่าเป็นคู่ ๆ เพื่อที่ว่าเด็กมีการตัดสินใจแบบคำนึงถึงเหตุผลหรือไม่ แล้วทำการทดลองโดยกลุ่มที่ 1 ได้รับแม่แบบเป็นผู้ใหญ่ กลุ่มที่ 2 ได้รับแม่แบบเป็นเด็กวัยเดียวกัน และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมใช้โทรศัพท์วงจรปิดเป็นแม่แบบ นอกจากนี้เด็กที่มีการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ไม่คำนึงถึงเหตุผลได้รับแม่แบบที่คำนึงถึงเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า ตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่มีอิทธิพลมากกว่าตัวแบบที่เป็นเพื่อนวัยเดียวกัน

เซลแมน และลิเบอร์แมน (Selman and Liberman, 1975 : 712 - 716) ได้ทดลองใช้ฟิล์มสตริปที่มีเสียงประกอบในการเสนอเรื่องราวในการสอนร่วมกับการอภิปรายปัญหาจริยธรรมกับเด็กนักเรียนเกรด 2 พบว่า มีผลในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าการไม่ใช้ฟิล์มสตริป นั่นก็คือการใช้สื่อช่วยเสนอเรื่องราวปัญหาให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้นเป็นสาเหตุช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมได้ และนับว่าจำเป็นสำหรับการสอนจริยธรรมในระดับประถมศึกษา

บิสกิน และฮอสกินสัน (Biskin and Hoskinson, 1977 : 407 - 415) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงสร้างการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจจากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนในระดับ 4 - 5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามวิธีของโคลเบอร์ก จากนั้นก็ทดลองโดยกลุ่มทดลองมีการจัดโครงสร้างการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ครึ่งคำถาม 3 แบบ คือ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ตีความ การประเมิน เพื่อช่วยให้นักเรียนสมมุติบทบาทของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายเป็นไปตามยถากรรม จากนั้นทดสอบระดับจริยธรรมในตอนหลัง ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างเป็นระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในท้องเรื่อง สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นั้นหมายความว่าผู้สอนสามารถพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้โดยให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ในสถานการณ์ของสังคมที่ทำให้เขาต้องกระหนาบบทบาทต่าง ๆ กันมาก

ผลงานวิจัยที่ช่วยยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของต่างประเทศนั้นได้ใช้วิธีการหลายอย่าง เช่น การอภิปราย แม่แบบ กลุ่มเพื่อน เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามหลักของโคลเบอร์ก นอกจากนี้งานวิจัยหลายชิ้นยังแสดงให้เห็นว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับทัศนคติเชิงจริยธรรมอีกด้วย รวมถึงพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และในการสอนจริยธรรมในระดับชั้นประถมศึกษาที่จะใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม ให้นักเรียนได้ฝึกอภิปรายยกระดับเหตุผล นักเรียนจะได้ความรู้ ทัศนคติและเหตุผลสูงขึ้น

งานวิจัยเกี่ยวกับการวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินิก 2520) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์ของวัยรุ่นกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุงอนาคต กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายฐานะปานกลาง และต่ำ ในกรุงเทพมหานคร 300 คน เล่นเกมในห้องปฏิบัติการ จากการทดลองพบว่า จิตลักษณะค่านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุงอนาคต และทัศนคติต่อคุณธรรมความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมซื่อสัตย์และสามารถทำนายพฤติกรรมซื่อสัตย์อย่างเชื่อมั่นได้

ฉกาจ ช่วยโต (ฉกาจ ช่วยโต 2521 : 125) ได้ศึกษาวิจัยผลการอบรมตามโครงการอบรมจริยธรรมสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา สรุปได้ว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นจากเกม การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยหรือรักมาก แบบใช้เหตุผลน้อยหรือมาก ความสามารถในการเรียนสูงหรือต่ำ การมีลักษณะมุงอนาคตสูงหรือต่ำ การมีความใกล้ชิดศาสนาหรือไม่น้อย การมีทัศนคติดีหรือไม่ดีต่อโครงการ ไม่ทำให้ผู้รับการอบรมมีพัฒนาการด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

สุริยา เหมะศิลป์ (สุริยา เหมะศิลป์ 2521 : 44) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับสติปัญญา และการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อหาความสัมพันธ์กันเป็นคู่ ๆ พบว่า

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการยอมรับตนเองมีความสัมพันธ์กัน แต่การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนั้นการยอมรับตนเองกับระดับสติปัญญาก็ไม่มีความสัมพันธ์กันด้วย

โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524 : 122) ได้ศึกษาเรื่อง "การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถม" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 191 คน อายุ 9 - 14 ปี จากโรงเรียนสามลักษณะในจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นตัวแทนของโรงเรียนในชนบท โรงเรียนชุมชนของชนบท และโรงเรียนในเมืองเขตละ 1 แห่ง นักเรียนได้รับการจัดเข้ากลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อใช้วิธีฝึกต่างกันดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึกสวมบทบาทรวมกับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ในการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้วิธีเรียนด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูปประกอบกับวิธีการรวมกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ส่วนการฝึกสวมบทบาทใช้วิธีการรวมกิจกรรมกลุ่มอย่างเดียว ทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60 ถึง 100 นาที ฝึกทุกวันวันละครั้ง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะสวมบทบาทสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด และกลุ่มที่ได้รับการฝึกสองด้านให้ผลเท่าเทียมกับกลุ่มฝึกด้านเดียว เมื่อพิจารณาลักษณะของบุคคลประกอบการฝึก พบว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีคะแนนการสวมบทบาทหลังฝึกสูงกว่าผู้ได้รับการอบรมแบบรักสนับสนุนน้อย ส่วนผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากจะเป็นผู้ที่คิดแบบเอกลัทธิสูง และผู้ที่มีการสวมบทบาทสูงเป็นผู้มีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มของผู้มีลักษณะตรงข้าม ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ความสามารถในการสวมบทบาทเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่ชี้ทำนายคะแนนความสามารถในการสวมบทบาทและคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการฝึกได้คือ ตัวแปรที่ชี้ทำนายคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญ ตัวแปรนี้คือระดับความสามารถของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในการสวมบทบาทการฝึก

ถิ่นที่อยู่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก การคิดแบบเอนกนัย การทำงานของมารดาและ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โกศล มีคุณ ได้สรุปว่า การที่ได้พบว่า ความสามารถในการสวมบทบาทและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนทางจังหวัดจะพัฒนาได้จากการฝึกอบรมระยะสั้น และผู้ที่มีลักษณะบางประการแตกต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการฝึกแตกต่างกัน ทำให้การวิจัยนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งด้านจริยศึกษา และอาจนำวิธีการและเนื้อหาไปใช้ในวงกว้างได้อย่างดี

สกล เทียงแท้ (สกล เทียงแท้ 2525 : 103) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 256 คน ผลการศึกษาพบว่า การฝึกฝนใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมควยวิธีอภิปรายกลุ่มนั้นสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกมีพัฒนาการในค่านิยมเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ไม่ได้รับการฝึกอย่างเชื่อมั่นได้สูง ทั้งที่ก่อนฝึกนั้นผู้ถูกศึกษาทั้งสองกลุ่มเริ่มโดยมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังได้พบว่าผู้อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงและต่ำแตกต่างกัน จะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองแล้วพบว่า ผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงนั้นได้ประโยชน์จากการฝึกมากกว่าผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยต่ำ ผลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ได้พบผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและปานกลางจะมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงตั้งแต่ก่อนฝึก ครั้นในช่วงหลังฝึกปรากฏว่ากลุ่มดังกล่าวมีพัฒนาการในจิตลักษณะนี้มากกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนกว่า ส่วนในค่านิยมบุคลิกภาพนั้น ก่อนฝึกและหลังฝึกผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว แสงตัว จะให้เหตุผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงนั้น ได้แก่ ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและเป็นผู้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมเกินสูง

สมเกษ สีสั่ง (สมเกษ สีสั่ง 2525 : 59 - 61) ได้ศึกษาการทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า

ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการสอนโดยใช้หนังสือนิทาน ประกอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนแบบซินดิเคต

ในปัจจุบันนี้ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนแบบซินดิเคต (Syndicate) ไว้ ดังนี้

ไพโรจน์ การามาศ (ไพโรจน์ การามาศ 2524 : 55) ได้เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคลิกภาพประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบซินดิเคต กับการสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลอง ซึ่งสอนโดยวิธีสอนแบบซินดิเคตกับกลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อบุคลิกภาพ ประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ต่อมา สุวรรณ สุวรรณเวช (สุวรรณ สุวรรณเวช 2526 : 54) ได้ทดลอง สอนแบบซินดิเคต วิชาสังคมศึกษา หน่วยสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมไทย ใน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยการสอนแบบ ซินดิเคตกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่สอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มควบคุมมีเจตคติต่อวิธีสอนและ มีความคงทนในการจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนจริยธรรมแบบต่าง ๆ และจากการศึกษางานวิจัย เกี่ยวกับการสอนกับทัศนคติเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับนักเรียน จะเห็น ได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมในการเรียนโดยการอภิปรายร่วมกัน และใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ทำให้นักเรียนได้อภิปรายยกกระถัมภ์และเปลี่ยนแปลงทางความ คิดให้สูงขึ้น นักเรียนได้วิเคราะห์ วิจารณ์ เพิ่มพูนความรู้ ทัศนคติและแนวโน้มที่จะ

เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น วิธีสอนแบบซินคิเคทเป็นวิธีสอนหนึ่งที่ฝึกนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ ค้นคว้า อภิปรายโดยใช้การอภิปรายกลุ่มและยังได้รวมเอาวิธีการสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์เข้าด้วยกัน นักเรียนได้ร่วมกันคิด อภิปราย และหาเหตุผลเพื่อยุติปัญหาจากกรณีตัวอย่าง ปัญหาที่ครูตั้งให้ หลังจากนั้นนักเรียนและครูยังได้ร่วมกันอภิปรายก่อนที่จะสรุปแล้วจดบันทึกเป็นความรู้ที่จะใช้ประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันต่อไป วิธีสอนแบบซินคิเคทน่าจะทำให้การสอนเนื้อหาจรรยาวิชาในครั้งนี้มีผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะคิดเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนจรรยาวิชาด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคทกับวิธีสอนแบบปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนจรรยาวิชาด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคทกับวิธีสอนแบบปกติมีทักษะคิดเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนจรรยาวิชาด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคทกับวิธีสอนแบบปกติมีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนวัดพรหมโลก จำนวน 4 ห้องเรียน รวมนักเรียน 131 คน และของโรงเรียนชุมชนวัดทองหงส์ จำนวน 3 ห้องเรียน รวมนักเรียน 99 คน จากอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเลือกโรงเรียนมาศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการเลือกดังนี้ คือ

1. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เป็นโรงเรียนที่มีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตั้งแต่ 2 ห้องเรียนขึ้นไป
3. สภาพห้องเรียนและระดับการเรียนของนักเรียนโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับโรงเรียนส่วนใหญ่ในอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
4. เป็นโรงเรียนที่ครูใหญ่และคณะครูเห็นความสำคัญของการวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมและให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี
5. เป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยดำเนินการทดลองได้โดยสะดวก

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สุ่มจากประชากรดังกล่าวข้างต้น โดยสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนวัดพรหมโลก สุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 65 คน และจากโรงเรียนชุมชนวัดทองหงส์ สุ่มมาจำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียน 66 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 131 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากห้องเรียนซึ่งทางโรงเรียนได้จัดแบ่งนักเรียนแต่ละห้องโดยความสามารถทางการเรียนของนักเรียนเท่าเทียมกัน โดยสุ่มมาโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน
2. หากการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมของแต่ละโรงเรียน

ตาราง 2 แสดงจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	โรงเรียนวัดพรหมโลก	โรงเรียนชุมชนวัดหนองส	รวม
กลุ่มทดลอง	32	33	65
กลุ่มควบคุม	33	33	66
รวม	65	66	131

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการสอน 2 แบบ คือ

- 1.1 แผนการสอนแบบชินติเคท เนื้อเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ
- 1.2 แผนการสอนแบบปกติ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับวิธีสอนแบบชินติเคท

2. แบบทดสอบ 3 ชนิด คือ

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

2.3 แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

1. การวางแผนการสอนแบบชินคิเคท กาเนินการตามลำดับขั้นดังนี้ คือ

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาจริยศึกษา คู่มือครูสอนจริยศึกษา แผนการสอนจริยศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักการและวิธีการจัดจริยศึกษาของกรมการศาสนา
- 1.2 ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนแบบชินคิเคท
- 1.3 เลือกเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการทดลองสอนครั้งนี้ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ รวมสี่เรื่อง ใช้เวลาในการสอน 40 คาบ คาบละ 20 นาที วันละ 4 คาบ สัปดาห์ละ 2 วัน รวมการทดลองทั้งสิ้น 5 สัปดาห์
- 1.4 สร้างแผนการสอนที่ใช้วิธีสอนแบบชินคิเคท รวม 10 แผน
- 1.5 นำแผนการสอนแบบชินคิเคทไปให้ครูผู้สอนวิชาจริยศึกษา จำนวน 5 ท่าน คือ อาจารย์ผ่อง สมภูมิ อาจารย์ไพฑูรย์ อริยพุกษ์ อาจารย์เอื้อน ชามทอง อาจารย์ทรงศักดิ์ พริกบุญจันทร์ อาจารย์ปรีชา ศรีสมยศ ทรวจและแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
- 1.6 นำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจริยศึกษา ประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ทรวจและแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง
- 1.7 นำแผนการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดเขาปูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทำการทดลองสองครั้งดังนี้ คือ
 - ครั้งที่ 1 ทดลองกับนักเรียน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการสอน เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ในการเรียน แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไข ผลการทดลองพบว่า

วิธีสอนแบบซินติเคทพบข้อบกพร่องดังนี้คือ

1. เวลาในการเรียนไม่เพียงพอ เพราะรายงานแต่ละข้อมีจำนวนน้อยมากเกินไป

2. นักเรียนแบ่งเวลาทำงานไม่ถูกต้อง เพราะไม่มีนาฬิกาเวลา

3. นักเรียนไม่มั่นใจในการทารายงาน จึงทำให้การตัดสินใจเขียนรายงานช้า

4. นักเรียนชอบอ่านกรณีตัวอย่างก่อนถึงขั้นตอนที่จะต้องอ่านกรณีตัวอย่างวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง

1. ลดจำนวนข้อย่อยบางข้อของรายงานลงเหลือ 60%

2. ครูบอกเวลาให้นักเรียนเปลี่ยนกิจกรรม

3. ครูให้แรงเสริม และกำลังใจให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการทำ

รายงาน และการออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูตักเตือนให้นักเรียนทำงานตามขั้นตอน

ครั้งที่ 2 ทดลองกับนักเรียนจำนวน 30 คน ในโรงเรียนเดียวกับครั้งแรก โดยนำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งที่หนึ่ง แล้วไปทดลองสอน เพื่อนามาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

จากการทดลองแผนการสอนแบบซินติเคท พบว่า วิธีสอนแบบซินติเคท นักเรียนทำงานได้ตรงตามเวลา เข้าใจคำสั่งในใบตางานเป็นอย่างดี มีความมั่นใจในการเขียนรายงาน และการออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน แต่ครูยังต้องบอกเวลาให้นักเรียนทุกขั้นตอน เพราะนักเรียนไม่มีนาฬิกา

2. การสร้างแผนการสอนแบบปกติ

ดำเนินการสร้างโดยยึดการสอนตามวิธีสอนของแผนการสอนจริยศึกษาขั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 แผน เท่ากับวิธีสอนแบบซินติเคท และทำการพัฒนาแผนการสอนนี้ให้มีคุณภาพตามลำดับขั้นเช่นเดียวกับวิธีสอนแบบซินติเคท ดังนี้คือ

ครั้งที่ 1 ทดลองกับนักเรียน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแผนการสอน เช่นความเหมาะสมของเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ระยะเวลาที่ใช้ในการสอน แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุงแก้ไข ผลการทดลองพบว่า เนื้อหา ภาษาที่ใช้ และระยะเวลาที่ใช้ในการสอนเหมาะสม แต่ได้พบพฤติกรรมของนักเรียนที่ต้องแก้ไขดังนี้คือ

1. การเรียนแผนแรก ๆ นักเรียนไม่กล้าพูดความจริง

2. เมื่อแบ่งกลุ่มทำงานนักเรียนชอบอยู่ในกลุ่มเดิม

วิธีแก้ไขข้อบกพร่อง

1. ครูให้แรงเสริม และกำลังใจให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ กล้าพูด

ความจริง

2. ครูชี้แนะประโยชน์ในการปฏิบัติตามแผนการสอน

จะเห็นได้ว่าวิธีสอนแบบปกติได้พบข้อบกพร่องน้อยมาก เพราะวิธีสอนแบบปกตินี้ เป็นวิธีสอนในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยวิชาจริยศึกษาของกรมวิชาการที่ได้ทดลอง และปรับปรุงมาแล้วเป็นอย่างดี

ครั้งที่ 2 ทดลองกับนักเรียน 30 คน ในโรงเรียนเดียวกับครั้งแรก

โดยนำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งที่หนึ่งแล้วไปทดลองสอน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ครั้งที่ 2 นี้ไม่พบข้อบกพร่อง

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คาเนินการสร้างดังนี้คือ

3.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเทคนิค

การวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือการวัดผล (ชวาล แพริทัต 2508 : 135 - 247) และหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบ (ชวาล แพริทัต 2520 : 1 - 402) แล้วทำการวิเคราะห์หลักสูตรในเนื้อหา ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ โดยผู้วิจัย และครูผู้สอนจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน สรุปเป็นพฤติกรรมด้านความรู้

ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

3.3 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนจริยศึกษาตรวจและแก้ไข

3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 คน ของโรงเรียนวัดเขาปูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อดูความชัดเจนของคำสั่งและความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการทำแบบทดสอบ

3.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 100 คน

3.6 นำแบบทดสอบที่นักเรียนทำมาแล้ว มาตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนนข้อที่ถูกข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ผิดข้อละ 0 คะแนน เมื่อตรวจและรวบรวมคะแนนแล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27 เปอร์เซ็นต์ กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ หาค่า P_H และ P_L และเปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เทห์ ฟาน (Fan. 1952 : 6 - 32) แล้วเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีความยาก (P) ระหว่าง .02 - .80 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป เลือกไว้ได้จำนวน 31 ข้อ

3.7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เลือกไว้ 31 ข้อ โดยใช้สูตร คูเคอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder - Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8167

3.8 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) เพื่อดูว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ฉบับนี้สามารถวัดความรู้ของนักเรียนได้จริงตามที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้ครูประจำชั้น 3 คน ตรวจสอบ ถ้าครู 2 ใน 3 คน มีความเห็นตรงกันถือว่าแบบทดสอบนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์

4. การสร้างแบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมใช้แบบวัดที่สร้างขึ้นโดย สุจิตรา บัวคาภา (สุจิตรา บัวคาภา 2526 : 36 – 37) เมื่อปีการศึกษา 2526 ใช้เนื้อหาจริยศึกษาเหมือนกันกับผู้วิจัยใช้ แบบวัดนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราวัดอันดับ (Rating Scale) มีจำนวน 39 ข้อ โดยสร้างสถานการณ์ให้นักเรียนเทียบกับความรู้สึกของตนเอง ถ้านักเรียนอยู่ในสภาพนั้น ๆ จะมีความรู้สึกอย่างไร ผู้สร้างได้ทำการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ และใช้ $t - test$ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่มีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงและต่ำ แล้วเลือกไว้เฉพาะข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยให้ครูที่ทำการสอนจริยศึกษาตรวจสอบพิจารณา แล้วหาค่าความเชื่อมั่นได้ 0.8810 แบบวัดทัศนคติที่สร้างขึ้นนี้จึงมีคุณภาพทั้งด้านความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นสูงพอที่จะนำไปเก็บข้อมูลได้

วิธีตรวจให้คะแนนของแบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ข้อความเป็นเชิงนิมมาน (Positive

Statement)

ชอบมาก	ให้	4	คะแนน
ชอบ	ให้	3	คะแนน
ไม่ชอบ	ให้	2	คะแนน
ไม่ชอบมาก	ให้	1	คะแนน

แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ข้อความเป็นเชิงนิเสธ (Negative

Statement) การให้คะแนนจะกลับกันกับข้อความที่เป็นเชิงนิมมาน คือ

ชอบมาก	ให้	1	คะแนน
ชอบ	ให้	2	คะแนน
ไม่ชอบ	ให้	3	คะแนน
ไม่ชอบมาก	ให้	4	คะแนน

5. การสร้างแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวัดผู้เรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยอาศัยแนวทางในการสร้างของ ชัยฤทธิ์ พรมมา (ชัยฤทธิ์ พรมมา 2524 : 81 – 116) โดยใช้วิธีการ Projective Technique คือสร้างคำถามเป็นสถานการณ์ที่มีภาพการประกอบ เป็นคำถามที่มีปัญหาขัดแย้งทางค่านิยมจริยธรรม 25 เรื่อง หรือคุณลักษณะในแต่ละเรื่องจะลงท้ายด้วยปัญหาหรือคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบตอบ หรือข้อให้จบเหตุการณ์ หรือเรียกว่าเป็นแบบ "ข้อให้จบประโยค" (Sentence Completion Technique) ซึ่งในการตอบผู้ตอบจะต้องคิดตัดสินใจ และให้เหตุผลว่า ถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่องเขาควรตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไรที่เขาตัดสินใจอย่างนั้น เมื่อจะตอบอย่างไรก็ให้เขียนตอบลงในกระดาษคำตอบให้ตรงตามข้อและที่ว่างที่เว้นไว้ให้ ในการตรวจให้คะแนนใช้ผู้ตัดสิน 2 คน คือ ผู้วิจัย และประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีทั้งหมด 25 สถานการณ์จากเนกคุณลักษณะทางจริยธรรมได้ ดังนี้

ความซื่อสัตย์สุจริต มี 7 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง
2. ความซื่อสัตย์ต่อสมาชิกในครอบครัว
3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลทั่วไป
4. ความซื่อสัตย์ต่อการสอบ
5. ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครู
6. ความซื่อสัตย์ต่อผลการกระทำของตนเอง
7. ความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน

ความรับผิดชอบ มี 6 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2. ความรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง
3. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน

4. ความรับผิดชอบต่อการทำงานของตน
 5. ความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ครอบครัว โรงเรียน ชั้นเรียนและเพื่อน
 6. ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม คือ ท่อชุมชนและประเทศชาติ
- ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา มี 7 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. การรักษาระเบียบวินัยในสังคม
2. การรักษาระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
3. การรักษาระเบียบในสวนสาธารณะ
4. การรักษาระเบียบวินัยในห้องประชุม
5. การรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน
6. การรักษาระเบียบวินัยในการใช้ห้องสมุด
7. การตรงต่อเวลา

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ มี 5 สถานการณ์ ประกอบด้วย

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเงิน
2. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละสิ่งของ
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละแรงงาน
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละความสุขสบาย
5. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละกายวาจา

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม คาเนนการ
กึ่งนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากงานวิจัย
ของ ชัยฤทธิ์ พรมมา (ชัยฤทธิ์ พรมมา 2524 : 23 – 28) และของ โกศล มีคุณ
(โกศล มีคุณ 2524 : 106)

2. ศึกษารายละเอียดคุณลักษณะทางจริยธรรมเรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต ความ
รับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมของ อุบล เรียงสุวรรณ (อุบล เรียงสุวรรณ
2524 : 74 – 82) ชัยฤทธิ์ พรมมา (ชัยฤทธิ์ พรมมา 2524 : 23 – 28,

81 – 120) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาจริยศึกษา คู่มือการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2524 : 1 – 47) และแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย วิชาจริยศึกษา

3. แปลคุณลักษณะทางจริยศึกษาทั้ง 4 คุณลักษณะเป็นพฤติกรรมจากคำนิยามศัพท์

4. สร้างแบบวัดโดยอาศัยวิธีการ Projective Technique (ชัยฤทธิ์พรมา 2524 : 82 – 116) คือสร้างคำถามเป็นสถานการณ์ที่มีภาพการ์ตูนประกอบเป็นคำถามที่มีปัญหาขัดแย้งทางกันจริยธรรม 25 เรื่อง หรือคุณลักษณะ ในแต่ละเรื่องจะลงท้ายด้วยปัญหาหรือคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบ ตอบ หรือตอบให้จบเหตุการณ์หรือเรียกว่าเป็นแบบ "ข้อให้จบประโยค" (Sentence Completion Technique) ซึ่งในการตอบผู้ตอบจะต้องคิดตัดสินใจ และให้เหตุผลว่าถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่องเขาควรตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไรที่เขาตัดสินใจอย่างนั้น เมื่อจะตอบอย่างไรก็ให้เขียนตอบลงในกระดาษคำตอบให้ตรงตามข้อและที่ว่างที่เว้นไว้ให้ เกี่ยวกับเนื้อหา ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ โดยกำหนดแนวการสร้างสถานการณ์ดังต่อไปนี้

4.1 เป็นสถานการณ์ทั่วไปที่เด็กนักเรียนมีโอกาสประสบในชีวิตประจำวัน

4.2 เป็นสถานการณ์ที่นักเรียนมีโอกาสได้กระทำจริง

4.3 เป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรมที่กำลังศึกษา

4.4 เป็นสถานการณ์ที่ต้องอาศัยเหตุผลในการตัดสินใจของผู้ตอบ

4.5 คำถามแต่ละข้อใช้ภาษาง่าย ไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับความสามารถของผู้ตอบ

5. การหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้วิจัยนำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สร้างแล้ว จำนวน 35 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ของแบบวัดว่าแต่ละสถานการณ์และภาพประกอบนั้นสามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการหรือไม่ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญดังต่อไปนี้ คือ

5.1 เป็นบุคคลที่มีผลงานทางการเขียนและงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรม

5.2 มีวุฒิทางการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท

5.3 เป็นบุคคลที่ทำการสอนหรือได้ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรม การวัดผล และจิตวิทยา หรืออย่างใดอย่างหนึ่งมาแล้ว ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน ได้แก่

5.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริย์ สุวัทธิ

5.3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์

5.3.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณิ์ โสมประยูร

5.3.4 อาจารย์ ดร.เพ็ญแซ ประจักษ์จินิก

5.3.5 ผู้ช่วยศาสตราจารย์หทัย คันหยง

5.3.6 อาจารย์ผ่อง สมภูมิ

5.3.7 อาจารย์เอื้อน ชามทอง

6. นำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงสถานการณ์ ภาษา และรูปภาพ

7. นำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คน และหลังจากนั้นจึงนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นนี้อีก 10 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจด้านภาษา เวลาที่ใช้สอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข นักเรียนที่ใช้ทดลองครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนวัดเขาปูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

8. นำแบบวัดไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

9. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดอินทรี สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 60 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในด้านภาษา และหาเวลาเฉลี่ยในการตอบแบบสอบถาม

10. นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ไปให้ประธานกรรมการ และกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์พิจารณาประกอบการแก้ไข ปรับปรุงแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

11. นำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 100 คน ของโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช นามาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยการตัด 25% สูงสุด และ 25% ต่ำสุดเปรียบเทียบกันโดยใช้ $t - test$ คัดเอาเฉพาะข้อที่มีอำนาจจำแนกสูง คือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไปไว้ใช้จำนวน 25 ข้อ

12. การหาความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยนำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ตรวจให้คะแนนแล้ว ให้ครูประจำชั้นทั้ง 3 ท่าน ช่วยกันวินิจฉัยและตัดสินว่าแบบวัดนี้สามารถวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมได้ตรงตามสภาพของเด็กหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นของครูประจำชั้นอย่างน้อยคิดเป็นอัตราส่วน 2 ใน 3 จึงถือว่าแบบวัดนี้มีคุณภาพใช้ได้

13. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้จำนวน 25 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนจำนวน 100 คน นามาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบวัดอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ $\alpha - Coefficient$ ได้ค่าความเชื่อมั่น .8747

14. การตรวจคำตอบของแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ใช้การตัดสินตามชั้นจริยธรรมของ โคลเบอร์ก คือ ถ้าอยู่ในชั้นที่ 1 ได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าอยู่ในชั้นที่ 6 ได้ 6 คะแนน แต่ละข้อจะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 1 - 6 คะแนน จากนั้นนำคะแนนของทุกข้อมารวมกันเป็นคะแนนแสดงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของแต่ละคน เกณฑ์ในการตัดสินว่าผู้ใดจะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นใดมีดังนี้ สุเชษฐ์ มาเหรัมย์ (สมเดช สีแสง 2525 : 47 อ้างอิงมาจาก สุเชษฐ์ มาเหรัมย์ 2519)

- คะแนน 13 – 37 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1
 คะแนน 38 – 62 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2
 คะแนน 63 – 87 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3
 คะแนน 88 – 112 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4
 คะแนน 113 – 137 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5
 คะแนน 138 – 150 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6

ตัวอย่างเช่น (0) ชั่วโมงต่อไปนี่ต้องเรียนการปั้น อาทิตย์ลืมนำ
 ดินน้ำมันมาจากบ้าน ถ้าไม่นำมาครูจะตำโทษ ขณะนี้เพื่อนทุกคนออกไปวิ่งเล่นข้างนอก
 ไม่มีใครเห็นอาทิตย์อยู่ในห้อง ถ้าเธอเป็นอาทิตย์เธอจะหยิบดินน้ำมันเหล่านั้นหรือไม่

☐ หยิบ

☒ ไม่หยิบ

เพราะ (เด็กอาจตอบเหตุผลดังนี้คือ)

- ก. กลัวครูจับได้จะถูกตำโทษ
 ข. ถ้าเพื่อนรู้ว่าเราเป็นคนดี ไม่ลักขโมยเพื่อน ๆ ต้องยกของชมเชย
 ค. ได้ตกลงกับเพื่อนทุก ๆ คนแล้วว่าของในห้องเรียนของตนห้ามขโมย
 ง. เราเป็นสมาชิกที่ดีต้องไม่ถือเอาของผู้อื่นที่เจ้าของไม่อนุญาตมาเป็น

ของตน

จ. เจ้าของได้ขโมยมา ดินน้ำมันนี้ต้องเป็นของเขา ผู้อื่นไม่มีสิทธิที่จะไป
 เอามาเป็นของตน แม้ว่าจะไม่มีใครเห็น

ฉ. เราต้องรักษาคำสัตย์ของความเป็นคน ถึงแม้จะขโมยแล้วไม่มีใครเห็น
 ก็ตาม

นักเรียนคนใดให้เหตุผลดังข้อ ก ข ค ง จ และ ฉ จะได้คะแนน 1
 2 3 4 5 และ 6 ตามลำดับ เพราะเหตุผลดังกล่าวอยู่ในชั้นที่ 1 – 6 ตามทฤษฎี
 พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

แบบแผนการดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ Randomized Control - Group Posttest only Design (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2524 : 229)

ตาราง 3 แบบแผนการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
RE	-	X_1	TE_2
RC	-	X_2	TC_2

เมื่อ X_1 แทน การสอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท
 X_2 แทน การสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ
 E แทน กลุ่มทดลอง
 C แทน กลุ่มควบคุม
 T_2 แทน การทดสอบหลังทำการทดลอง
 R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

2. การดำเนินการทดลอง

2.1 ผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในโรงเรียน วัดพรหมโลก และโรงเรียนชุมชนวัดทองหงส์ โดยใช้เวลาในการสอน 40 คาบ คาบละ 20 นาที แบ่งตามตารางสอนได้ดังนี้

วัน เดือน ปี	โรงเรียนวัดพรหมโลก		โรงเรียนชุมชนวัดทอนหงส์	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1 พ.ค. 27	8.30 - 9.50	9.50 - 11.10		
2 พ.ค. 27	9.50 - 11.10	8.30 - 9.50		
3 พ.ค. 27			8.30 - 9.50	9.50 - 11.10
4 พ.ค. 27			9.50 - 11.10	8.30 - 9.50
7 พ.ค. 27	8.30 - 9.50	9.50 - 11.10		
8 พ.ค. 27	9.50 - 11.10	8.30 - 9.50		
9 พ.ค. 27			8.30 - 9.50	9.50 - 11.10
11 พ.ค. 27			9.50 - 11.10	8.30 - 9.50
15 พ.ค. 27	8.30 - 9.50	9.50 - 11.10		
16 พ.ค. 27	9.50 - 11.10	8.30 - 9.50		
17 พ.ค. 27			8.30 - 9.50	9.50 - 11.10
18 พ.ค. 27			9.50 - 11.10	8.30 - 9.50
21 พ.ค. 27	8.30 - 9.50	9.50 - 11.10		
22 พ.ค. 27	9.50 - 11.10	8.30 - 9.50		
23 พ.ค. 27			8.30 - 9.50	9.50 - 11.10
24 พ.ค. 27			9.50 - 11.10	8.30 - 9.50
28 พ.ค. 27	8.30 - 9.50	9.50 - 11.10		
29 พ.ค. 27	9.50 - 11.10	8.30 - 9.50		
30 พ.ค. 27			8.30 - 9.50	9.50 - 11.10
31 พ.ค. 27			9.50 - 11.10	8.30 - 9.50

2.2 เมื่อสอนนักเรียนทั้งสองกลุ่มของทั้งสองโรงเรียนแล้ว ทาการสอบ
ด้วยข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม และแบบวัดการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรม

2.3 ทรวจผลกาสอบและนำคะแนนมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรการหาคะแนนเฉลี่ย (Ferguson.
1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

N แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

1.2 หาค่าความแปรปรวนของคะแนน โดยใช้สูตรการหาค่าความ
แปรปรวน (Ferguson. 1971 : 62)

$$s^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

2. สถิติคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ใช้สูตร คูเกอร์ ริชาร์คสัน 20 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 169)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

p แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ

q แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่ง ๆ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบวัดการใช้เหตุผลเชิง

จริยธรรม โดยใช้สูตร t - test (Edward. 1960 : 104)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและต่ำ

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

$\bar{X}_H$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

$\bar{X}_L$ แทน คะแนนเฉลี่ยของคะแนนคำตอบในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้

สูตร α - Coefficient (Mehrens and Lehmann. 1978 : 99)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_x^2} \right] \dots$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

$\sum S_1^2$ แทน ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบวัดแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ความแปรปรวนของแบบวัดทั้งหมด

n แทน จำนวนข้อของแบบวัด

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 2 3 ใช้สูตร t - test (Ferguson.

1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มที่ 2

มี df = $n_1 + n_2 - 2$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลวิเคราะห์ ดังนี้

- N แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
- S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
- t แทน อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ
- p แทน ระดับความมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ละโรงเรียน และได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. โรงเรียนวัดพรหมโลก

1.1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

1.2 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

1.3 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

2. โรงเรียนชุมชนวัดทองหอส

2.1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

2.2 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

2.3 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

1. โรงเรียนวัดพรหมโลก

1.1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ตาราง 4 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนวัดพรหมโลก

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 31	คนที่	คะแนนเต็ม 31
1	15	1	15
2	16	2	12
3	21	3	9
4	19	4	15
5	22	5	11
6	23	6	23
7	18	7	15
8	24	8	10

ตาราง 4 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 31	คนที่	คะแนนเต็ม 31
9	19	9	22
10	16	10	12
11	24	11	13
12	19	12	23
13	26	13	11
14	12	14	14
15	19	15	26
16	24	16	21
17	19	17	15
18	20	18	22
19	26	19	15
20	20	20	15
21	17	21	25
22	18	22	16
23	22	23	14
24	23	24	21
25	23	25	23
26	17	26	13
27	26	27	20

ตาราง 4 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 31	คนที่	คะแนนเต็ม 31
28	22	28	21
29	19	29	17
30	17	30	12
31	18	31	16
32	18	32	10
		33	17

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติโรงเรียนวัดพรหมโลก

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท	32	20.0625	11.8024	3.4480 **
สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ	33	16.4848	23.0075	

$$p < .01$$

$$t_{.01, 63} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคทมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ตาราง 6 แสดงคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนวัดพรหมโลก

สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 156	คนที่	คะแนนเต็ม 156
1	148	1	103
2	150	2	108
3	141	3	107
4	129	4	112
5	145	5	98
6	151	6	134
7	134	7	140
8	140	8	114
9	140	9	134
10	139	10	114
11	147	11	106
12	144	12	143
13	129	13	111
14	156	14	138

ตาราง 6 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 156	คนที่	คะแนนเต็ม 156
15	142	15	116
16	126	16	132
17	142	17	130
18	127	18	149
19	127	19	126
20	147	20	105
21	135	21	129
22	127	22	129
23	135	23	134
24	147	24	135
25	125	25	149
26	141	26	121
27	127	27	135
28	129	28	121
29	143	29	139
30	150	30	126
31	139	31	129
32	150	32	122
		33	127

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โรงเรียนวัดพรหมโลก

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท	32	139.1250	79.7258	5.0192**
สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ	33	124.7272	185.9545	

$$p < .01$$

$$t_{.01, 63} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ตาราง 8 แสดงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนวิศุกรรมโลก

สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 150	คนที่	คะแนนเต็ม 150
1	108	1	108
2	115	2	80
3	103	3	89
4	114	4	105
5	144	5	98
6	107	6	83
7	118	7	120
8	115	8	90
9	127	9	111
10	102	10	96
11	129	11	102
12	115	12	115
13	138	13	90
14	128	14	112
15	136	15	110
16	109	16	100
17	100	17	91
18	127	18	107
19	132	19	121

ตาราง 8 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 150	คนที่	คะแนนเต็ม 150
20	122	20	102
21	104	21	99
22	108	22	105
23	120	23	94
24	119	24	111
25	132	25	96
26	117	26	104
27	130	27	113
28	130	28	113
29	102	29	116
30	105	30	63
31	128	31	89
32	123	32	71
		33	82

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติโรงเรียนวัดพรหมโลก

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท	32	118.9687	143.5796	6.0269**
สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ	33	99.5757	192.0643	

$$p < .01$$

$$t_{.01, 63} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท มีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. โรงเรียนชุมชนวัดหนองส

2.1 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ตาราง 10 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนชุมชนวัดทองนหงส์

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 31	คนที่	คะแนนเต็ม 31
1	23	1	9
2	15	2	21
3	22	3	10
4	17	4	20
5	18	5	10
6	22	6	18
7	24	7	15
8	20	8	11
9	23	9	15
10	21	10	12
11	20	11	9
12	24	12	16
13	24	13	24
14	19	14	14
15	21	15	10
16	21	16	19
17	22	17	15
18	17	18	21

ตาราง 10 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 31	คนที่	คะแนนเต็ม 31
19	21	19	17
20	26	20	9
21	15	21	10
22	24	22	21
23	20	23	14
24	19	24	19
25	22	25	14
26	18	26	11
27	22	27	12
28	23	28	15
29	23	29	12
30	16	30	8
31	21	31	11
32	26	32	7
33	21	33	15

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วย
วิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โรงเรียนชุมชนวัดทองนหงส์

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท	33	20.9090	8.2727	7.4414**
สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ	33	14.0606	19.6837	

$$p < .01$$

$$t_{.01, 64} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ตาราง 12 แสดงคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนชุมชนวัดทองหอส

สอนโดยวิธีสอนแบบชินทิเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 156	คนที่	คะแนนเต็ม 156
1	145	1	123
2	136	2	128
3	129	3	101
4	147	4	121
5	151	5	111
6	132	6	126
7	148	7	139
8	138	8	122
9	151	9	139
10	136	10	123
11	133	11	131
12	132	12	126
13	132	13	119
14	156	14	126
15	136	15	127
16	147	16	130
17	138	17	124
18	135	18	126
19	150	19	134

ตาราง 12 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 156	คนที่	คะแนนเต็ม 156
20	150	20	132
21	128	21	123
22	148	22	113
23	148	23	114
24	135	24	125
25	149	25	131
26	144	26	120
27	137	27	126
28	153	28	129
29	138	29	137
30	138	30	120
31	153	31	133
32	148	32	125
33	150	33	125

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วย
วิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โรงเรียนชุมชนวัดทองนพคุณ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท	35	142.1515	65.2575	4.3763**
สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ	33	125.1212	63.1723	

$$p < .01$$

$$t_{.01, 64} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 13 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ตาราง 14 แสดงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนชุมชนวัดทองหอส

สอนโดยวิธีสอนแบบซินติเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 150	คนที่	คะแนนเต็ม 150
1	124	1	95
2	130	2	123
3	127	3	83
4	121	4	98
5	112	5	121
6	121	6	101
7	141	7	64
8	111	8	78
9	125	9	112
10	110	10	62
11	118	11	78
12	127	12	104
13	117	13	97
14	142	14	85
15	115	15	63
16	125	16	76
17	117	17	89
18	108	18	109
19	119	19	108

ตาราง 14 (ต่อ)

สอนโดยวิธีสอนแบบซินทิเคท		สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ	
คนที่	คะแนนเต็ม 150	คนที่	คะแนนเต็ม 150
20	134	20	64
21	117	21	96
22	138	22	146
23	118	23	90
24	130	24	75
25	128	25	76
26	121	26	87
27	119	27	74
28	124	28	81
29	118	29	96
30	119	30	85
31	124	31	105
32	125	32	109
33	101	33	96

ตาราง 15. เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ โรงเรียนชุมชนวัดหนองหงส์

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท	33	122	81.8125	8.3263 ^{**}
สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ	33	91.6969	355.3428	

$$p < .01$$

$$t_{.01, 64} = 2.660$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 15 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทดลองเปรียบเทียบการสอนจริยศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท กับวิธีสอนแบบปกติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ และผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทกับวิธีสอนแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรม ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทกับวิธีสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทกับวิธีสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนจริยศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทกับวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่เรียนจริยศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทกับวิธีสอนแบบปกติ มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่เรียนจริยศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีสอนแบบซินติเคทกับวิธีสอนแบบปกติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนวัดพรหมโลก และโรงเรียนชุมชนวัดทองนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 จากโรงเรียนวัดพรหมโลก 65 คน และโรงเรียนชุมชนวัดทองนหงส์ 66 คน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มได้ใช้เวลาทดลองกลุ่มละ 40 คาบ คาบละ 20 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งสิ้น 5 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2527 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2527

4. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ทดลองเป็นเนื้อหาตามหลักสูตรชั้นประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาจริยศึกษา เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

5. ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น

5.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีสอนแบ่งเป็น

5.1.1 การสอนด้วยวิธีสอนแบบซินทิเคท

5.1.2 การสอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

5.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา

5.2.2 ทักษะคิดเชิงจริยธรรม

5.2.3 เหตุผลเชิงจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. แผนการสอนจริยศึกษาวิธีสอนแบบซินทิเคท เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง
2. แผนการสอนจริยศึกษาวิธีสอนแบบปกติ เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีสอนของแผนการสอนจริยศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง
4. แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดย สุจิตรา บัวคำภา มีลักษณะเป็นมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) จำนวน 39 ข้อ ที่สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนเทียบความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่าถ้านักเรียนอยู่ในสภาพนั้น ๆ จะมีความรู้สึกอย่างไร
5. แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง โดยอาศัยวิธีการ Projective Technique คือสร้างคำถามเป็นสถานการณ์ที่มีภาพการ์ตูนประกอบ เป็นคำถามที่มีปัญหาขัดแย้งทางค่านิยมจริยธรรม 25 เรื่อง ในแต่ละเรื่องจะลงท้ายด้วยปัญหา หรือคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบตอบ หรือข้อให้จบเหตุการณ์ ซึ่งในการตอบผู้ตอบต้องตัดสินใจ และให้เหตุผลว่า ถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่องเขาควรตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไรที่เขาตัดสินใจอย่างนั้น

การดำเนินการศึกษา

1. สร้างแผนการสอนแบบซินติเคท แล้วให้ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข นำไปทดลองกับนักเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข
2. สร้างแผนการสอนแบบปกติ แล้วให้ครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข นำไปทดลองกับนักเรียน เพื่อปรับปรุงแก้ไข
3. สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวิเคราะห์หลักสูตรเนื้อหาที่ใช้ทดลอง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจและแก้ไข นำไปทดลองกับนักเรียน วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity)
4. สร้างแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 7 ท่าน ตรวจ และแก้ไข นำไปทดลองกับนักเรียน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)
5. ดำเนินการทดลองโดย
 - 5.1 สอนกลุ่มทดลองด้วยวิธีสอนแบบซินติเคท
 - 5.2 สอนกลุ่มควบคุมด้วยวิธีสอนแบบปกติ

ในการทดลองนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทำการทดลองระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2527 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2527 รวม 5 สัปดาห์ ทดลองสอนทั้งสองโรงเรียนรวมทั้งสิ้นสัปดาห์ละ 8 คาบ กลุ่มทดลองของแต่ละโรงเรียนได้รับการทดลองสอน 40 คาบ และกลุ่มควบคุมของแต่ละโรงเรียนได้รับการทดลองสอน 40 คาบ

เมื่อทดลองเสร็จแล้ว นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม วัดนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้สถิติ $t - test$ วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเนื้อหาวิชาจริยศึกษาหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ
2. เปรียบเทียบคะแนนทัศนคติเชิงจริยธรรมหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ
3. เปรียบเทียบคะแนนเหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการทดลองของกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนโดยวิธีสอนแบบปกติ

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองโรงเรียน
2. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองโรงเรียน
3. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท และนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งสองโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา หลังการเรียนระหว่างกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคทกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 คือ กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติทั้งสองโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอนแบบซินคิเคทนักเรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าจากเอกสารประกอบการค้นคว้า ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้วิเคราะห์เหตุผล อภิปรายหาเหตุผล ผิดการแก้ปัญหา ได้เข้าใจเนื้อหาที่เรียน และได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันจากการทำงานกลุ่มโดยการหารายงาน อภิปรายจากรายงาน และการเสนอรายงานของกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวรรณ สุวรรณเวช (สุวรรณ สุวรรณเวช 2526 : 54) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา หน่วยสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมไทย ด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา พบว่า ผลการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา

2. การเปรียบเทียบทัศนคติเชิงจริยธรรมภายหลังการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ผลการทดลองปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ มีทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 คือ กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบซินคิเคท มีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติทั้งสองโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีสอน

แบบชินคิเคท เป็นวิธีสอนที่มีการศึกษากรณีตัวอย่างที่ตรงกับสภาพชีวิต วัย และสังคม ของนักเรียน นักเรียนได้มีโอกาสอภิปรายพฤติกรรมของตัวละครในกรณีตัวอย่าง และ มีการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเมื่อนักเรียนอยู่ในสถานการณ์ทั้งในกรณีตัวอย่าง ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คลอร์ และเบรย์ (Clore and Bray. 1978 : 156) ซึ่งได้ศึกษาผลการใช้นิทานที่มีผลต่อพฤติกรรม และทัศนคติของเด็ก โดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ กับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 62 คน ซึ่งพบว่านักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และทัศนคติไปในทางที่ดีต่อสัตว์ มีความเมตตาต่อสัตว์ และ เลิกการฆ่าสัตว์ด้วย

3. การเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมภายหลังการเรียนของนักเรียน กลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบชินคิเคท กับกลุ่มที่สอนด้วยวิธีสอนแบบปกติ ผลการทดลอง ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบชินคิเคท กับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบ ปกติ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานข้อที่ 3 คือ กลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบชินคิเคท มีเหตุผลเชิงจริยธรรม สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติทั้งสองโรงเรียน การได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะ วิธีสอนแบบชินคิเคท นักเรียนได้มีโอกาสศึกษากรณีตัวอย่าง กรณีตัวอย่างได้ช่วยให้มีการ อภิปรายยกเหตุผลเชิงจริยธรรม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเดช สีสั่ง (สมเดช สีสั่ง 2525 : 59 - 61) ที่ศึกษาโดยใช้หนังสือนิทานประกอบใน การสอนจริยธรรม เปรียบเทียบกับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ซึ่งผล ปรากฏว่า นักเรียนสามารถยกเหตุผลเชิงจริยธรรมได้ และผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีระดับ จริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการ วิจัยของ โคศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524 : 229 - 236) และผลงานวิจัย หลายเรื่องในต่างประเทศ เช่น งานวิจัยของ กีสเชย์ (1973) ทราซี และครอส (1973) และทูเรียล (1966) (Keasey. 1975 : 41, citing Keasey. 1973, Tracy and Cross. 1973, Turiel. 1966) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการฝึกเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้น โดยใช้หลักการฝึกฝนตามทฤษฎี

ของโคลเบอร์เกอร์ กล่าวคือ ใ้ใช้สถานการณ์ที่เป็นความขัดแย้งในเหตุผลเชิงจริยธรรม ตามกรณีตัวอย่าง โดยสมมุติให้นักเรียนเป็นบุคคลในกรณีตัวอย่าง ซึ่งนักเรียนจะมีความ ขัดแย้งในเหตุผลเชิงจริยธรรมเดิมก่อนที่จะได้เสนอเหตุผลที่สูงกว่าให้นักเรียนพิจารณา การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีให้เพื่อนชักจูงด้วยการอภิปรายกลุ่ม โดยให้นักเรียนได้ช่วยกันเลือก เหตุผลที่ดี ๆ มาเสนอกลุ่มอื่น ๆ แล้วครูจะชักชวนให้นักเรียนอภิปรายร่วมกับครู เพื่อบก ระบายเหตุผลเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้นไปอีกระดับหนึ่ง

ในการทดลองสอนจริยศึกษาโดยวิธีสอนแบบซินคิเคท เป็นวิธีสอนที่ได้ผสมผสาน วิธีการสอนหลาย ๆ วิธี คือการศึกษาค้นคว้า การหารายงาน และการรายงาน การ ศึกษากรณีตัวอย่าง การอภิปราย การทำงานกลุ่ม จึงทำให้ผลการเรียนของนักเรียนสูง ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ทักษะคิดเชิงจริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรม วิธีสอนแบบซินคิเคท เป็นวิธีสอนที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ต้องการ ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า กล้าซักถาม กล้าพูด กล้าคิด กล้าทำ และยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่นที่ดีกว่า โดยยึดหลักประชาธิปไตย เป็นผู้นำ ผู้ตาม และสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

วิธีสอนแบบซินคิเคทที่ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษา ทักษะคิดเชิง จริยธรรม และเหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้เรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบปกติ นั้น มีข้อสังเกตที่ น่าสนใจคือ

1. วิธีสอนแบบซินคิเคท ผู้เรียนได้ค้นคว้าจากเอกสารที่ครูเตรียมไว้ให้ ส่วน วิธีสอนแบบปกตินั้นมีการให้นักเรียนได้ค้นคว้ายางเป็นบางแผน แต่ผู้เรียนขาดแหล่งที่จะ ค้นคว้า
2. วิธีสอนแบบซินคิเคท ได้มีคำถามจากบัตรกำหนดงานทุกแผนการสอน ทำให้ ผู้เรียนได้คิด และเขียนตอบคำถามจากคำถามนั้น ๆ โดยใช้ความคิดของนักเรียนและจาก เอกสารประกอบการค้นคว้า แต่วิธีสอนแบบปกติมีกิจกรรมนี้เพียงบางแผน
3. วิธีสอนแบบซินคิเคท ผู้เรียนได้ศึกษากรณีตัวอย่างที่ตรงกับชีวิตประจำวัน ของผู้เรียน เนื้อหาของกรณีตัวอย่างผู้วิจัยได้เตรียมไว้อย่างสมบูรณ์ และมีความจริงที่ เป็นไปได้ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาเหตุผล และเขียนตอบ ช่วยยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้น ส่วนกรณีตัวอย่างของวิธีสอนแบบปกติที่ได้จาก แผนการสอนของกรมวิชาการนั้นมีหลายกรณีที่นักเรียนไม่สามารถมองเห็นและเข้าใจได้

4. วิธีสอนชนิดิเคท ผู้เรียนทุกคนได้คิด ได้อภิปราย ได้เขียน และสรุปเป็น รายงานรวมของกลุ่ม ส่วนวิธีสอนแบบปกติมีการทำกิจกรรมเหล่านั้นบ้างเป็นบางแผน

5. วิธีสอนแบบชนิดิเคท ผู้เรียนได้มีการอภิปรายยกเหตุผลเชิงจริยธรรม จากเนื้อหาที่ขัดแย้งทางค่านิยมจากกรณีตัวอย่างระหว่างผู้เรียนในกลุ่มและได้อภิปรายร่วมกับครูผู้สอน ส่วนวิธีสอนแบบปกติมีการอภิปรายยกเหตุผลบ้างแต่อาจไม่ครบตามกระบวนการและทฤษฎีจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ควรใช้วิธีสอนแบบชนิดิเคทในการสอนจริยศึกษาในระดับ

ประถมศึกษา

1.2 ควรได้รับการเน้นให้มีการฝึกยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมใน

การสอนจริยศึกษา

1.3 ครูสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา ควรมีการนำกรณีตัวอย่างที่ได้เลือกสรรแล้วว่ามีคุณค่า เนื้อหาตรงกับวัยของนักเรียนมาใช้ในการสอนบ้าง เพราะมีคุณค่าในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรม

1.4 วิธีสอนแบบชนิดิเคทน่าจะได้นำไปสอนในกลุ่มวิชาอื่น ๆ ในระดับประถมศึกษา เช่น กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มงานพื้นฐานอาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยวิธีสอนแบบชนิดิเคทต่อไป โดยทดลองกับผู้เรียนในชั้นประถมศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องความคงทนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติ และเหตุผลเชิงจริยธรรม

2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบกับวิธีสอนอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กริช อัมโภชน์ "การประชุมแบบซินดิเคต" ใน ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา 2520 หน้า 228 - 234 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2520
- ก้อ สวัสดิพานิช "วอนทุกแหล่งศึกษาร่วมมือแก้ไขสังคม" มติชนรายวัน 10 พฤษภาคม 2522, หน้า 2
- โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการ
สวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปริญญาโท กศ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 385 หน้า อักสาเนา
- จันท์ รักการดี คู่มือการปฏิบัติงานตามโครงการเร่งรัดพัฒนาชนบท เรื่องทัศนคติและ
ความต้องการ โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2508, 87 หน้า
- ฉกาจ ช่วยโต การศึกษาดูการศึกษารอบตามโครงการจริยธรรมสำหรับนักศึกษา
วิทยาลัยครูสงขลา วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521,
158 หน้า อักสาเนา
- ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการวัดผล วัฒนาพานิช 2508, 452 หน้า
เทคนิคการเขียนข้อสอบ คุรุสภา 2520, 407 หน้า
- ชัยนาถ นาคบุปผา โลกของวัยรุ่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2513,
203 หน้า
- ชัยฤทธิ์ พรมมา การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในจังหวัดสุรินทร์ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524,
120 หน้า อักสาเนา
- เชิดศักดิ์ โขवासินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 132 หน้า
- ควงเคื่อน พันธมนาวิน อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติวัยรุ่น รายงานการวิจัยฉบับที่ 18
คุรุสภา 2518, 136 หน้า

ทองเคื่อน พันธุมนาวัน การพัฒนาจริยธรรม : ทารวจิตวิทยา สถาบันวิจัย

พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 84 หน้า

อัคราเนา

_____ จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา ไทยวัฒนาพานิช 2524, 130 หน้า

ทองเคื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันต์จันท์ จริยธรรมของเยาวชนไทย :

รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พิมพ์ครั้งแรก 2519, พิมพ์ครั้งที่สอง 2520,

339 หน้า

ทองเคื่อน พันธุมนาวัน และคนอื่น ๆ จริยธรรมของเยาวชนไทย การศาสนา

2520, 207 หน้า

เดช วิโย การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 106 หน้า อัคราเนา

ทวีป อภิสัทธี "การสอนแบบซินคิเคท" คุรุปริทัศน์ 9 : 36 - 37 กันยายน

2522

ทศนา แซมมณี และคนอื่น ๆ กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติ เล่ม 1

บุรพาศิลป์การพิมพ์ 2522, 249 หน้า

ประคิษฐ์ พรหมเสนา การนำวิธีสอนในสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับ

ประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 173 หน้า

อัคราเนา

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย

ไทยวัฒนาพานิช 2520, 143 หน้า

ประภาศรี จิตภักดิ์ การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ในภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 125 หน้า

อัคราเนา

- ผะอบ โปษะกฤษณะ ลักษณะสำคัญของภาษาไทย : การเขียน การอ่าน การพูด
การฟัง โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี 2521, 195 หน้า
- พนัส หันนาคินทร์ การสอนคำนิยาม แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2520, 175 หน้า
- พยอม อังกตานุวัจน์ จิตวิทยาพัฒนาการเด็ก อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 90 หน้า
- พรณี ลิ้มปิวัฒนา การใช้วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมระดับชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523,
 136 หน้า อักสาเนา
- พิศมัย วิบูลสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ จิตวิทยาสังคม คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 2522, 203 หน้า
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2522, 268 หน้า อักสาเนา
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริยศึกษาของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1
ที่เรียนจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับร่างครั้งที่ 1 วิทยานิพนธ์
 ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 151 หน้า อักสาเนา
- ไพโรจน์ คารามาศ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อบุคคลสภาพ
ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา โดยวิธีสอนแบบ
ซินติเคทกับการสอนตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 120 หน้า อักสาเนา
- ไพศาล พลวัน "การเรีนนด้วยการอภิปรายร่วมกัน" ใน จดเวลาการสอน :
นวัตกรรมที่น่าสนใจ หน้า 252 - 260 โครงการส่งเสริมสมรรถภาพการสอน
 2521
- ปลาน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีการพิมพ์ 2524,
 286 หน้า
- วิจิตร สีนสิริ เอกสารประกอบการสอนวิชา กส.ส. 511,521 ม.ป.ท., ม.ป.ป.
 ไม่มีเลขหน้า

วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น 2520, 442 หน้า

_____ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย การศาสนา 2523, 157 หน้า
วิริยะ บุญยะนิวาสน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์
กับการสอนแบบธรรมคา ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า อัครสำเนา

ศึกษาธิการ, กระทรวง, กรมวิชาการ การวิเคราะห์พฤติกรรมของครูและนักเรียนใน
ชั้นที่สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น โรงพิมพ์การศาสนา 2518,
77 หน้า

_____ หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น
2520, 442 หน้า

_____ ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 พ.ศ. 2524 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2524

_____ แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงพิมพ์
คุรุสภา 2526, 877 หน้า

ส. ศิวรักษ์ อุคมคติทางการศึกษาของไทย สำนักพิมพ์เคล็ดไทย 2519, 126 หน้า

สกล เทียงแท้ ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็ก
ชั้นประถมปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน ปรินญานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 222 หน้า อัครสำเนา

สมใจ สุริยะกุล การสร้างบทเรียนสื่อประสมในวิชาจริยศึกษาชั้นประถมปีที่ 5 ใน
อาเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 218 หน้า อัครสำเนา

สมเดช มุงเมือง "ธรรมะที่ควรปลูกฝังแก่เยาวชน" คุรุปริทัศน์ 7 : 72 - 75
พฤษภาคม 2525

สมเดช สีนั่ง การทดลองสอนการยกกระชับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 111 หน้า อักสาเนา

สุจิตรา บัวคาภา การศึกษาการสอนจริยศึกษาค้นคว้าใช้และไม่ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 130 หน้า อักสาเนา

สุภาพรณ พวงจันเพชร การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาศีลธรรมหน่วย "คุณธรรมเสริมสร้างลักษณะนิสัย" ด้วยวิธีการกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมคาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 145 หน้า อักสาเนา

สุมน อมรวิวัฒน์ "การปลูกฝังค่านิยมในตัวเด็ก" ครูปริทัศน์ ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก 100 - 103 มกราคม 2522

สุรศักดิ์ สันติชัยภูวโชค การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 158 หน้า อักสาเนา

สุรียา เหมทะศิลป์ ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 48 หน้า อักสาเนา

สุวรรณ สุวรรณเวช การทดลองสอนแบบซินดิเคต (SYNDICATE) วิชาสังคมศึกษา หน่วยสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในสังคมไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 110 หน้า อักสาเนา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, หน่วยศึกษานิเทศก์ - คู่มือการสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2524, 50 หน้า

- อุบล เวียงสุวรรณ การศึกษาพฤติกรรมการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดสระบุรี วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 120 หน้า อักษรสำเนา
- อำนวย ทะพังกะแก และชยันต์ วรธนะภูติ "จริยธรรมในสังคมไทย ในทัศนะของนักศึกษา" ใน วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 5 : 39 - 40 มิถุนายน - กรกฎาคม 2522
- Biskin, Donald S. and Kenneth Hoskinson. "An Experimental Test of the Effect of Structured Discussions of Moral Dilemmas Found in Children's Literatures on Moral Reasoning," The Elementary School Journal. 77(5) : 407 - 415, 1977.
- Brown, Roger. Social Psychology. New York, Free Press, 1965. 412 p.
- Burton Roger V., "Honesty and Dishonesty" in Lickona T.(ed.) Moral Development and Behavior, Theory, Research, and Social Issues. pp. 173 - 197. Holt, Rinehart and Winston, NY, 1976.
- Dorr, D., and Fay S. "Relative Power of Symbolic Adult and Peer Models in the Modification of children's Moral Choice Behavior," Journal of Personality and Social Psychology. 29(3) : 335 - 341, 1974.
- Edward, Allen L. Experimental Design in Psychological Research. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1960. 455 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. McGraw - Hill, Inc., 1971. 492 p.
- Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. New York, W.W.Norton Co., 1949. 358 p.
- Good, Cater V., ed. Dictionary of Education. New York, McGraw - Hill Book Company, 1973. 588 p.
- Jones, V. and Morris. "Relations of Temperament to the Choice of Values," Journal of Abnormal Social Psychology. 53. 781 - 783 May, 1956.
- Kay, W. Moral Development. London, George Allen and Unwin Ltd., 1970. 270 p.

- Keasey, Charles B. "Experimentally Induced Changes in Moral Opinions and Reasoning," Journal of Personality and Social Psychology. 26(1) . 30 - 38, October, 1973.
- Kohlberg, Lawrence. "Development of Moral Character and Moral Ideology," in Review of Child Development Research, V. 1, p. 392 - 405 Hartford, Connecticut printer, Inc., 1964.
- _____. "Education for Justice . a Modern Statement of the Platonic View," in Moral Education : Five Lectures. p. 57 - 84. Massachusetts, Cambridge, Harvard University Press, 1970.
- _____. "Moral Education for a Society in Moral Transition," Journal of Educational Leadership. 33(1) : 49 - 50, October, 1975.
- Kretch and Crutchfield. Theory and Problems in Social Psychology, New York; McGraw - Hill 1948. 152p.
- Lefurgy, W.G. and G.W. Waloshin. "Immediate and Longterm Effects of Experimentally Induced Social Influence in the Modification of Adolescents Moral Judgments," Journal of Personality and Social Psychology. 18(12) : 104 - 110, December, 1969.
- Lickona, Thomas (ed). Moral Development and Behavior, Theory, Research, and Social Issues. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1976. 402 p.
- Lunn A.J. "The Effects of Group Techniques on the Attitude Held by Children Toward Moral and Spiritual Values," Dissertation Abstracts. 28(5) : 1734 - A, November, 1967.
- Mehrens, William A. and Irwin J. Lehmann. Measurement and Evaluation in Education and Psychology. New York, Holt, Rinehart and Winston, 1978. 743 p.
- Midlarsky, E., J.H. Bryan; and P. Brickman. Aversive approval : Interactive Effects of Modeling and Reinforcements on Altruistic Behavior. Child Development. 1973. 328 p.
- Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York, The Dryden Press. 1954. 591 p.
- Psychology Today : A Introduction. p. 149. 2nd. ed., Del Mar, California, GRM Book, 1972.
- Rogers, Carl R. Client - Centered Therapy. Boston, Houghton Mifflin Company. 1951. 620 p.
- Schleifer Michael and Virginia I. Douglas. "Effects of Training on the Moral Judgment of Young Children," Journal of Personality and Social Psychology. 28(1) . 62 - 68, October, 1973.

Scott, William A. Value and Organization. Chicago, Rand McNally and company, 1965. 559 p.

Selman, Robert L. and Marcus Liberman. "Moral Education in the Primary Grades : An Evaluation of A Development Curriculum," Journal of Educational Psychology. 67(5) : 712 - 716, 1975.

Skinner, Burrhus F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Alfred A Knopf. 1971. 225 p.

Tracy, James J. and Herbert J. Cross. "Antecedents of Shift in Moral Judgment," Journal of Personality and Social Psychology. 26(2) . 238 - 244, May, 1973.

Triandis, Hary C. Attitude and Att tude Change. New York. John Willey & Sons. Inc., 1971. 232 p.

Turiel, Elliot, "An Experimental test of the Sequentiallity of Development stages in the Child's Moral Judgment," Journal of Personality and Social Psychology. 3(6) : 611 - 618, June, 1966.

Wright, Derek. The Psychology of Moral Behavior. Middlesex, England, Penguin Book, Ltd, 1975. 288 p.

ពាក្យដេញ

ภาคผนวก ก
ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ตาราง 16 ตารางวิเคราะห์หลักสูตร

เนื้อหา พฤติกรรม							รวม	อันดับ
	ความรู้ ความจำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า		
1. ความซื่อสัตย์สุจริต	1	1	3	3	1	1	9	1
2. ความรับผิดชอบ	1	1	3	2	1	1	8	2
3. ความมีระเบียบวินัยและ การตรงต่อเวลา	1	1	3	1	1	1	7	3
4. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ	1	1	2	2	1	1	7	3
รวม	4	4	11	8	1	4	31	

ภาคผนวก ข

แผนการสอนแบบซินติเคตและแบบปกติ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม

แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า

เอกสารหมายเลข 1 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การกระทำที่ยึดถือหลักแห่งความยุติธรรมไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้บุคคลมีความเคารพมั่นใจในตัวเอง และเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อนักเรียนไปซื้อขนม แม่ค้าทอนสตางค์เกินมาให้ นักเรียนก็บอกให้แม่ค้าทราบบ และคืนเงินส่วนที่เกินให้แม่ค้าไป หรือเมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของหรือสตางค์ได้ ก็นำส่งครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ

ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณธรรมที่ดีทางจิตใจที่แสดงถึงความจริงใจ ซื่อตรง พูดจริง ทำจริง ไม่หลอกลวง

เราควรซื่อสัตย์กับใคร ซื่อสัตย์อย่างไร

- ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เห็นแก่ตัว มาโรงเรียนตรงเวลา ไม่ลอกการบ้านเพื่อน ไม่ทุจริต

- ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น เช่น ไม่กล่าวหาเท็จ ยอมรับผิดเมื่อทำผิด

- ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เช่น มาตรงเวลา ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

- ซื่อสัตย์ต่อประเทศชาติ เช่น ช่วยรักษาความสงบ ช่วยรักษา

สาธารณสมบัติ ไม่ทรยศทำลายสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การไม่พูดปด หมายถึง การพูดแต่เรื่องที่เป็นความจริงด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อถือไม่เกิดความเดือดร้อนเสียหาย ผู้พูดความจริงย่อมเป็นที่เชื่อถือของผู้อื่น ส่วนผู้พูดปดย่อมไม่มีใครเชื่อถือ และเป็นการทำลายประโยชน์ของคนและผู้อื่น

อนึ่ง เรื่องจริงนั้น ไม่ใช่ว่าจะพูดได้เสมอไป เพราะบางครั้งอาจเกิดผลเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เช่น เรื่องส่วนตัวของเรา หรือของคนอื่น ถึงแม้จะเป็นเรื่องจริงก็ไม่ควรพูด หรือความลับของทางราชการก็ไม่ควรพูด ดังนั้นการพูดความจริงต้องยึดหลักดังนี้

1. เรื่องนั้นต้องเป็นเรื่องจริง
2. เรื่องจริงนั้นต้องเป็นประโยชน์
3. ผู้พูดต้องรู้จักกาลเทศะ
4. ผู้พูดต้องพูดด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนโยน
5. ผู้พูดต้องพูดด้วยความหวังดี

การไม่พูดบิดเบือนความจริง หมายถึง การพูดให้ตรงตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือนความจริงให้เป็นอย่างอื่นไป การพูดบิดเบือนความจริง หมายถึง การพูดแปรปรวนไปเสียคนละทางกับความเป็นจริง เข้าทานองพูดปกเหมือนกัน ทำให้คนฟังเกิดความเข้าใจผิด และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่น

การอำพรางความจริง หมายถึง การไม่พูดความจริงทั้งหมดโดยสิ้นเชิง พยายามปกปิดความจริงบางส่วนไว้ คงเปิดเผยความจริงแต่เพียงบางส่วน ส่วนที่ปกปิดไว้นั้นบางทีมีความจริงทั้งหมดเท่านั้น ก่อให้เกิดความเสียหายได้ เช่น เกี่ยวกับการพูดปกหรือพูดบิดเบือนความจริงเหมือนกัน

การไม่ยุยงให้เกิดความแตกแยก หมายถึง การไม่พูดยุยงให้คนแตกสามัคคีกัน การนำเรื่องของ นาย ก ไปพูดให้นาย ข ฟัง แล้วนำเรื่องของ นาย ข มาพูดให้นาย ก ฟัง บางทีทำให้ทั้ง นาย ก และ นาย ข เกิดความเข้าใจผิด ทะเลาะวิวาทแตกสามัคคีกัน เรียกว่าพูดยุยงให้เกิดความแตกแยก เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ควรพูดให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจอันดีต่อกันจะดีกว่า

การไม่พูดคำหยาบ คำหยาบ หมายถึง คำที่ไม่สุภาพ เช่น คำคำว่า คำเสียชื่อเสียง คำเย้ยหยัน คำดูถูก ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ การไม่พูดคำหยาบหมายถึง การพูดคำสุภาพ อ่อนหวาน พูดถูกกาลเทศะ พูดด้วยความหวังดี ผู้พูดคำสุภาพอ่อนหวานย่อมมีเสน่ห์ในตัวเองเป็นที่รักของคนอื่น

การมีสัจจะ คือ การปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดไว้โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น คนที่มีสัจจะมักจะเป็นคนที่มีความจริงใจประจำตัวเสมอ เป็นคนน่าคบหาสมาคม ตัวอย่างเช่น เมื่อตั้งสัจจะไว้ว่าจะต้องตื่นแต่เช้าทบทวนบทเรียนทุกวัน ก็ปฏิบัติได้เช่นนั้นทุกวัน

ความจริงใจ คือ การกระทำที่ตรงกับใจ ไม่มีการเสแสร้งแก้งตา ไม่ใช่ปากพูดอย่างหนึ่ง แต่ใจคิดอีกอย่างหนึ่ง หรือต่อหน้าอย่างหนึ่งลับหลังอย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น นักเรียนรักเพื่อนอย่างแท้จริง อย่างจริงใจ เมื่อนักเรียนเห็นว่าเพื่อนทำผิดก็แนะนำตักเตือนโดยไม่กลัวว่าเพื่อนจะโกรธ

แผนการสอนครั้งที่ 1

เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา และใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทำให้ตนมีความสุข นาคบค้า
2. เหตุผลที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับคนกลุ่มใหญ่ หรือสังคมส่วนรวม คือเหตุผลที่คำนึงถึงผลประโยชน์ หรือข้อตกลงต่าง ๆ ที่สังคมร่วมกันกำหนดขึ้น เช่น กฎเกณฑ์ ระเบียบ หน้าที่ ความรับผิดชอบ

จุดประสงค์

1. บอกความหมายของความซื่อสัตย์สุจริตได้
2. บอกผลดีและผลเสียของคนที่มี และไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริตได้
3. ยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและวิจารณ์ข้อดีข้อเสียจากการกระทำของบุคคลตามตัวอย่างได้
4. สามารถตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3 และ 4) ได้

เนื้อหา ความซื่อสัตย์สุจริต ความซื่อสัตย์สุจริตต่อการสอบ

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบชนิดิเคท

ก. ชี้นำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการเริ่มต้นและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน และทำกิจกรรมต่อไป

1. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายความว่าอย่างไร เราจะแสดงความซื่อสัตย์สุจริตกับใครบ้าง (ให้นักเรียนคิดไว้ โดยไม่ต้องตอบออกเสียง)

2. นักเรียนคิดว่า การเรียนหนังสือสำคัญหรือไม่ ถ้าสำคัญสำคัญอย่างไร

3. ตอนไหนนักเรียนตื่นเต้น กังวลใจ หรือกลัวที่สุด (การสอบ)

4. นักเรียนคิดว่าถ้าเราไม่สนใจการเรียน ตอนสอบจะเป็นอย่างไร (หาข้อสอบไม่ได้)

5. ถ้าตอนสอบนักเรียนหาไม่ได้เลย นักเรียนจะทำอย่างไร

ข. ขั้นตอน

ขั้นตอนตอนที่ 1 (40 นาที)

1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ

1.2 ให้เลขานุการทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน เอกสารที่ใช้ประกอบการค้นคว้าหมายเลข 1

1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 – 4 ว่าใครคนไหนหาคำตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกัน เป็นรายงานของกลุ่มอย่างน้อย 1 ฉบับ

1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 – 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถาม อภิปรายให้รายงานของนักเรียนสมบูรณ์แล้วจดบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจดบันทึกลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้านักเรียนพบกับเหตุการณ์อย่างกรณีตัวอย่าง จะตัดสินใจอย่างไร โดยเน้นว่าถ้าหาข้อสอบ ไม่ได้ต้องสอบตกแน่นอน และขณะนี้ครูไม่อยู่ในห้องแล้ว คงไม่เห็นนักเรียนทำอะไรกันบ้าง" (นักเรียนบางคนไม่กล้าตอบว่าจะรับคำตอบจากเพื่อนมาลอก ครูต้องพยายามพูดให้นักเรียนเกิดความกล้าที่จะยอมรับว่าเขาคิดอย่างไร)

2.3 เมื่อครูซักถาม และดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้ว ครูจะทราบว่่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มอภิปรายและเขียนสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนออกมา รายงานผลจากการอภิปรายกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูช่วยสรุปการตัดสินใจ และการใช้เหตุผลแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์หาความกระจ่าง สนับสนุนเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

3

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "หาอย่างไรจึงจะถูก" เท่ากับจำนวนนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 1 เท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน

2. สังเกตจากการอภิปราย การทำงานกลุ่ม
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวการตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่ตัดสินใจควรลอกคำตอบจากเพื่อน

- แม้พิจารณาแล้วว่าผิดระเบียบแต่มั่นใจว่าเป็นจริง ๆ
- นักเรียนคนอื่น ๆ ก็คงอยากหาเหมือนกัน ถ้ามีหลายคนทำ
 ฯลฯ

ในกรณีที่ตัดสินใจไม่ควรลอกข้อสอบจากเพื่อน

- ผิดระเบียบของโรงเรียนและผิดระเบียบของการสอบ
- เป็นการทุจริตผิดระเบียบ
- เป็นการไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
- ไม่ยุติธรรมต่อเพื่อนคนอื่น ๆ
- ใคร ๆ คงไม่ยอมรับการกระทำเช่นนั้น
- ถ้าหากก็แสดงว่านักเรียนและเพื่อนไม่รู้จักหน้าที่ของตนและหน้าที่ของ

สังคม

ฯลฯ

<u>บัตรกำหนดงาน (มี 6 แผ่น)</u>	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1
	แผ่น 1
<u>คำชี้แจง</u> 1. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2 - 6 เป็นคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 1 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต แล้วช่วยกันตอบคำถามข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสารและความรู้ของนักเรียน แสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย แล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2
	คำถามที่ 1 แผ่น 1
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> ความซื่อสัตย์สุจริต หมายความว่าอย่างไร	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 3
	คำถามที่ 2 แผ่น 1
<u>งานข้อที่ 2</u> <u>คำถามข้อที่ 2</u> เราแสดงความซื่อสัตย์สุจริตกับใครบ้าง และแสดงอย่างไร	

บัตรกำหนดงานแผนที่ 4

คำถามที่ 3 แผน 1

งานข้อที่ 3

คำถามข้อที่ 3 ให้นักเรียนช่วยกันบอกผลดี และผลเสียของคนที่มีและไม่มี
ข้อสัตย์สุจริต

บัตรกำหนดงานแผนที่ 5

คำถามที่ 4 แผน 1

งานข้อที่ 4

คำถามข้อที่ 4 ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมา 1 ตัวอย่าง
และถ้านักเรียนเป็นบุคคลตัวอย่างนี้ จะทำอย่างนี้หรือไม่ เพราะอะไร

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผน 1

อย่าเพิ่งเปิดหน้าที่จนกว่าหาคำตอบจากคำถามข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน แล้ว
รอฟังคำสั่งจากครูให้ทำบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5 หากนักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะตัดสินใจลอกคำตอบจากเพื่อน
หรือไม่ เพราะอะไร? ให้ร่วมกันอภิปราย และเมื่อตกลงกันแล้วให้
เขียนสรุปเหตุผลที่กลุ่มของนักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็นรายงาน
ของกลุ่ม 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน 1 คน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "ทำอย่างไรจึงจะถูก"

สมพงษ์กับสมชายเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสองคนเป็นเพื่อนสนิทกันมาก มักไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ ตอนเช้ามาโรงเรียนพร้อมกัน กลางวันทานข้าวและเล่นด้วยกัน ทั้งสองชอบและสนใจอะไรเหมือน ๆ กัน เช่น สนใจเล่นกีฬาเหมือนกัน แต่ทั้งสองมีความสามารถแตกต่างกัน ในเรื่องการเรียน สมพงษ์เรียนเก่ง แต่สมชายเรียนไม่เก่ง และมักสอบตกเสมอ อย่างไรก็ตามแม่สมชายจะเรียนอ่อนแต่เขาก็ไม่เคยโกงหรือทุจริตในการสอบมาก่อนเลย

ในการสอบครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นการสอบปลายภาคเรียน เมื่อสมชายได้ที่นั่งติดกับสมพงษ์ การสอบวิชาต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาก็มีลักษณะเหมือนเดิม คือสมพงษ์ทำข้อสอบได้ค่อนข้างดี แต่สมชายทำข้อสอบไม่ได้เลย

เมื่อการสอบผ่านมาถึงวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่มีคะแนนค่อนข้างมาก เหตุการณ์ก็คงเป็นไปแบบเดิม คือสมพงษ์ทำได้ ส่วนสมชายทำไม่ได้ สมชายรู้สึกกังวลมาก หากเขาทำคะแนนวิชานี้ได้ไม่ถึงครึ่ง เขาคงจะต้องสอบตกแน่นอน

ขณะที่สมชายกำลังคิดกังวลอยู่นั้น พอดีมีคนมาตามครูที่ควบคุมสอบไปพบกับแขกนอกห้องเรียน สมพงษ์ซึ่งนั่งสังเกตเพื่อนอยู่นานแล้วรู้สึกเห็นใจและสงสารเพื่อนมาก เมื่อครูคลายหลังไป สมพงษ์จึงยื่นข้อสอบที่เขาเสร็จแล้วให้กับสมชาย สมชายรู้สึกขอบใจเพื่อนมาก เขาเอื้อมมือออกไปรับข้อสอบจากสมพงษ์ แต่กลับนึกขึ้นได้..... จะลอกข้อสอบเพื่อนเพียงเพื่อให้ตนสอบได้เฉียวหรือ หรือเขาจะยอมสอบตกโดยไม่ลอกข้อสอบจากเพื่อน เขาได้แต่ลังเลไม่รู้จะตัดสินใจอย่างไรดี

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ (5 นาที)

1. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการทำการบ้าน และงานที่ครูมอบให้ว่านักเรียนได้ทำเองหรือไม่
2. เมื่อมีการสอบ แต่นักเรียนทำข้อสอบไม่ได้ นักเรียนจะหาอย่างไร

ขั้นสอน

1. เล่นเกม "เก็บสมบัติ"
2. ให้ผู้สังเกตการณ์ออกมาเล่าวิธีการเล่นของกลุ่มที่ตนสังเกตตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 มีใครวิ่งออกมาและเพื่อนนอกเส้นแดนบางหรือไม่
 - 2.2 มีใครหยิบของผู้อื่นใส่กล่องบ้างหรือไม่
3. ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปผลจากการเล่น ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 กลุ่มใดควรเป็นผู้ชนะ เพราะเหตุใด
 - 3.2 กลุ่มใดที่เล่นได้ถูกต้องตามกติกา
 - 3.3 ในการเล่นครั้งนี้ ควรนำคุณธรรมข้อใดมาใช้บ้าง
 - 3.4 จากการเล่นครั้งนี้ ได้ข้อคิดในการปรับปรุงแก้ไขตนเองอย่างไรบ้าง
4. ครูซักถามและอธิบายสรุปความหมายของความซื่อสัตย์สุจริต
5. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการทำการบ้าน งานที่ครูมอบหมายให้และการปฏิบัติตนในการสอบ
6. ครูให้นักเรียน ยกตัวอย่างเพื่อนในชั้นที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง
7. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่แจกให้พร้อมกับซักถามเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่อง โดยให้นักเรียนบอกผลดี ผลเสีย ของบุคคลในกรณีตัวอย่าง
8. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าทุกคนต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เพราะการประพาศที่ดีเมื่ออยู่ต่อหน้าแต่เพียงอย่างเดียว ถือว่าเป็นการหลอกลวง

9. ให้นักเรียนพลัดกันประเมินตนเองว่าได้เคยหาหรือไม่เคยหาสิ่งต่อไปนี้เมื่อไร และรู้สึกอย่างไร เช่น

9.1 ทำสิ่งของ ๆ เพื่อนเสียหายโดยที่เจ้าของไม่รู้

9.2 ขโมยเงินของพ่อแม่

9.3 คิ่นเงินที่แม่ค้าทอนเกินมา

9.4 การไม่ทุจริตในการสอบ

10. ให้นักเรียนร้องเพลงความซื่อสัตย์ และพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปว่า ทุกคนต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อหน้าและลับหลัง

สื่อการเรียนการสอน

1. กรรไกรตัวอย่าง
2. เกม "เก็บสมบัติ"
3. แผนภูมิเพลงความซื่อสัตย์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการตอบคำถามและยกตัวอย่าง
3. สังเกตการพูดประเมินผลตนเอง

กรณีตัวอย่าง

ดาว เค้น ค่วง คา เป็นนักเรียนชั้นเดียวกัน เค้นเป็นคนขยันและเรียนเก่ง ค่วงเป็นเด็กเกียจคร้านไม่ตั้งใจเรียน ค่วงจึงหาการบ้านไม่ได้ ต้องลอกจากเค้นเป็นประจำ เค้นเองก็สงสารเพื่อนจึงยอมให้ลอกทุกครั้ง ดาวตกเตือนเค้นว่าไม่ควรให้ค่วงลอกการบ้าน แต่ควรอธิบายให้ค่วงเข้าใจและทำเอง และตกเตือนค่วงว่าการทำเช่นนั้นเป็นการหลอกลวงครู แต่ค่วงไม่เชื่อ เมื่อถึงเวลาสอบได้ ค่วงขอร้องให้เค้นและขอลอกลาตอบจากเค้น ถ้าครูมองดูค่วงก็ทำเป็นเฉยเสีย ครูเฉลยเมื่อใดก็ลอกลาตอบจากเค้นอีก คำขอร้องสอบตกกับเค้นเห็นเช่นนั้นจึงขอลอกลาตอบจากเค้นบ้าง เมื่อการสอบผ่านพ้นไป ครูทราบว่าทั้งสามคนทุจริต จึงลงโทษให้สอบตกวิชานั้นทั้งสามคน

แผนการสอนครั้งที่ 2

เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเองทางวาจา กาย และใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนซื่อสัตย์เป็นคนที่มีเกียรติ
2. ผู้ที่แก้ปัญหาได้ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิด และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม คิดว่าคนอื่นเขาจะคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร เห็นชอบด้วยหรือไม่ กับการกระทำของเรา แล้วจึงตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่การกระทำนั้น ควรทำให้เราและบุคคลที่ขัดแย้งกับเราต่างได้รับความพอใจมากที่สุดทั้งสองฝ่าย

จุดประสงค์

1. สามารถบอกการกระทำของบุคคลที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อนและต่อผลการกระทำของตนเองได้
2. สามารถยกตัวอย่างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องปกปิดความจริง และพูดความจริงต่อเพื่อนและจากการกระทำของตนเองบางประการได้
3. สามารถยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเองได้
4. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา ความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเอง

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินคิเคท

ก. ขั้นนำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการเริ่มต้น และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียน และทำกิจกรรมต่อไป

1. ถามทบทวนความหมาย "ความซื่อสัตย์สุจริต"
2. ถามว่า เราจะแสดงความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อนและต่อผลการกระทำของตนเองอย่างไรบ้าง (ครูบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ)

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ
- 1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน ส่วนเอกสารหมายเลข 1 ใจชุดเดิม
- 1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกของแต่ละกลุ่มประชุมวางแผนแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 – 4 ว่าใครคนไหนหาคำตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ
- 1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 – 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง
- 1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถามอภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์ แล้วจดบันทึกลงกระดานดำ
- 1.6 ให้นักเรียนทุกคนจดบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานด้านล่างสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ใครผิด"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้านักเรียนเป็นสมชาย จากกรณีตัวอย่าง จะตัดสินใจอย่างไร โดยเห็นว่า ถ้าไม่บอกครูให้ทราบ ขำรงค์ต้องเป็นแพะรับบาปทั้ง ๆ ที่เขาไม่มีส่วนรู้เห็นการฉกฉวยที่จากหนังสือของครู เธอจะยอมให้คนบริสุทธิ์ถูกทำโทษกระนั้นหรือ แต่ถาบอกครู ฉกฉวยต้องโกรธมากและเพื่อน ๆ ของฉกฉวยก็พลอยโกรธสมชายทั้งหมด"

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้ว ครูจะทราบว่ักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ได้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนออกมารายงานผลจากการอภิปรายกลุ่ม ๆ ละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจและการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์ทำความเข้าใจ สนับสนุนเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับ "ความซื่อสัตย์ต่อการกระทำของตนเอง" ให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "ใครผิด" เท่ากับจำนวนนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 1 เท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางการตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้น 3 และ 4)

ในกรณีที่เห็นว่าสมชายควรบอกคุณครูตามความเป็นจริง

– ชำรงค์และเพื่อนคนอื่น ๆ ย่อมจะเห็นว่าสมชายหาถูก และยอมรับ
เป็นเพื่อนด้วย

– คุณครูคงตั้งใจที่ทราบความจริง และจะไ้สบายใจที่ไม่ต้องปรักปรำ
ชำรงค์

– เพื่อน ๆ คนอื่น ๆ คงเห็นว่าเราหาถูกต้องแล้ว

– เราคงทำไปตามหน้าที่ของสมาชิกที่ดี

ในกรณีที่เห็นว่าสมชายไม่ควรบอกคุณครู ,

– ถ้าบอกคุณครูตามที่เห็นแล้ว ฉากจะต้องโกรธสมชายและไม่ยอมเป็น
เพื่อนด้วย

– เพื่อน ๆ ของฉากก็ทำตามอย่างฉากด้วย คือพลอยโกรธสมชาย

ทั้งหมด

– ชำรงค์คงเข้าใจที่สมชายต้องทำเช่นนั้น

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1 แผ่น 2
<u>บัตรกำหนดงาน</u> (มี 6 แผ่น) <u>คำชี้แจง</u> 1. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2 – 6 เป็นคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 1 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต แล้วช่วยกัน ตอบคำถามข้อ 1 – 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสารและความรู้ของนักเรียน แสดง ความคิดเห็นโดยการอภิปรายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย แล้วเขียนรายงาน จากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2 คำถามที่ 1 แผ่น 2
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริต ต่อเพื่อนมาอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง เช่น (๐) เพื่อนฝากซื้อของราคา 10 บาท แต่ซื้อจริง 8 บาท เราต้องบอกเพื่อนตามความจริง	

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 3	
	คำถามที่ 2	แผน 2
งานข้อที่ 2		
คำถามข้อที่ 2	จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อผลการกระทำของตนเองมาอย่างน้อย 5 ตัวอย่างเช่น (๐) บอกเพื่อนให้ทราบเมื่อตนหาใบมีดซึ่ผิดกฎระเบียบหนังสือของเพื่อนโดยไม่ตั้งใจ โดยที่เพื่อนและคนอื่น ๆ ไม่เห็น	

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 4	
	คำถามที่ 3	แผน 2
งานข้อที่ 3		
คำถามข้อที่ 3	จงยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ต้องปกปิดความจริง และต้องพูดความจริงต่อเพื่อน และจากการกระทำของตนเอง มาอย่างน้อย 3 สถานการณ์ เช่น ต้องปกปิดความจริงต่อเพื่อน — — — ต้องพูดความจริงต่อเพื่อน — — — ต้องปกปิดความจริงต่อการกระทำของตนเอง — — — ต้องพูดความจริงต่อการกระทำของตนเอง — — —	

บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 5
คำถามที่ 4 แผน 2
<u>งานข้อที่ 4</u> <u>คำถามข้อที่ 4</u> จงยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเองมาอย่างละ 3 ตัวอย่าง (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้นก็ได้) ตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน — — — ตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์ต่อผลการกระทำของตนเอง — — —

บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 6
คำถามที่ 5 แผน 2
<u>งานข้อที่ 5</u> อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบจากคำถามข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำตามบัณฑิตกำหนดงานข้อที่ 5 <u>คำถามข้อที่ 5</u> หากนักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะต้องตัดสินใจอย่างไร ทำไมต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงร่วมกันอภิปรายและเมื่อตกลงกันแล้วให้เขียนสรุปเหตุผลที่กลุ่มของนักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน 1 คน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "ไครนิค"

กระต๊องเข้าเรียนตอนเช้า สมชายยังเดินอย่างช้า ๆ ตามหลังฉกาจ ตัดสนามโรงเรียนไปเข้าแถวเป็นคนสุดท้าย สมชายมาถึงโรงเรียนเช้าเสมอทุก ๆ วัน แต่วันนี้เป็นวันแรกที่เขาได้เพื่อน หลังจากการย้ายมาโรงเรียนนี้ได้หนึ่งเดือน ส่วนฉกาจมีเงินใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มีเพื่อนมาก และเป็นหัวโจกในชั้น นักเรียนคนอื่น ๆ ทั้งชายและหญิงจะเกรงกลัวเขา ไม่เคยมีใครกล้าว่าหรือตาทิ่มเขาเลย เขานี้ฉกาจชวนสมชายไปเดินเตร่ดูสินค้าตามห้างร้านหน้าโรงเรียน สมชายอยากมีเพื่อนจึงทำตาม ทำให้มาถึงโรงเรียนช้ากว่าวันก่อน ๆ

ที่โรงเรียนเก่าสมชายมีความสุข มีเพื่อนมาก เมื่อย้ายมาเข้าเรียนที่นี่ชีวิตของเขากลับเจียบเหงา ไม่มีเพื่อนแม้แต่คนเดียว แต่วันนี้สมชายมีความสุขมากเพราะฉกาจมีท่าทีสนิทสนมกับเขา สมชายนึกว่า เขาจะมีความสุขมากหากมีฉกาจเป็นเพื่อนสนิท เพราะจะทำให้คนอื่น ๆ ตามมาเป็นเพื่อนเขาด้วย

เคารพธงชาติเสร็จแล้ว นักเรียนทุกชั้นแยกย้ายกันขึ้นห้องเรียน ก่อนที่สมชายจะก้าวขึ้นบันไดห้องเรียน บังเอิญเขาเหลือบเห็นฉกาจถึงกระดามแผ่นหนึ่งออกมาจากกระเป๋ากางเกง สมชายเห็นเป็นรูปแผนที่ซึ่งคงจะฉีกออกมาจากหนังสือ เขาเห็นฉกาจรีบทิ้งกระดามแผ่นนั้นลงถึงผง แล้วหันไปมองดูรอบ ๆ กว้างเกรงว่าจะมีใครเห็น เมื่อรู้ว่าสมชายมองดูอยู่ก็หน้าแดง แล้วรีบวิ่งเข้าห้องเรียนทันที

บายวันนั้น คุณครูมีอาการไม่แจ่มใสเลย เพราะเมื่อเปิดหนังสือแผนที่ที่จะแสดงให้นักเรียนดู ก็พบว่าหน้าหนังสือที่ต้องการใช้ขาดหายไป คนที่คุณครูสงสัยว่าจะทำขาดคือ ขำรงค์

"ขำรงค์ ครูเห็นเธอใช้หนังสือนี้เป็นคนสุดท้ายนะ เธอฉีกหน้านี้ออกไปใช้ไหม?"

เมื่อขำรงค์ปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่อง และไม่ได้ฉีกออกไป คุณครูยิ่งอารมณ์เสีย และเมื่อคาดคั้นเอาอะไรจากขำรงค์ไม่ได้ ก็พูดขึ้นว่า

"ฉันจะไม่มัวเสียเวลากับเรื่องนี้ต่อไปแล้ว ชำรงค์เลิกเรียนวันนี้ เอมมาหาฉันอีกทีแล้วกัน"

ชำรงค์มักถูกทาโทษเสมอ โดยต้องอยู่ทำความสะอาดห้องเรียนหลังโรงเรียนเลิกแล้วเป็นประจำ ชำรงค์ชอบรังแกนักเรียนหญิงด้วย เมื่อวันก่อนก็วิ่งมาชนสมชายล้มลงที่สนาม สมชายจึงคิดว่า สมานหนาแล้ว ถูกทาโทษเสียอีกก็ดี เกเรนัก

แต่แล้วสมชายก็นึกขึ้นได้ว่า เขาได้เห็นฉกาจทิ้งแผนที่แผ่นหนึ่งลงถึงผง และนึกได้ว่า ตอนเช้าเมื่อวาน ฉกาจใช้แผนที่ก่อนเป็นคนแรก ฉกาจอาจหาซากโดยไม่ตั้งใจ แล้วเอาไปทิ้งเสียโดยไม่ให้ใครรู้ก็ได้ สมชายแอบมองไปที่ฉกาจก็เห็นฉกาจส่งสายตามองมาคล้ายกับจะพูดว่า "อย่าบอกนะเธอ"

สมชายจะทำอย่างไร เขาจะเอาใจฉกาจและปกปิดเรื่องที่เขาเห็นไว้ดีหรือไม่ ฉกาจจะได้เป็นเพื่อนกับเขา แล้วคนอื่น ๆ ก็จะมาล้อมเป็นเพื่อนกับเขาตามไปด้วย หรือว่าเขาไปเล่าความจริงทั้งหมดให้คุณครูทราบ ให้ท่านตัดสินใจเอาเองว่าควรทำอย่างไร แต่เพื่อน ๆ ทุกคนคงต้องโกรธเขาโดยเฉพาะฉกาจ และคิดว่าเขาต้องการเอาหน้าก็ได้ หรือว่าเขาจะทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ปลอบยให้ชำรงค์เป็นแพะรับบาปไป แต่จะเป็นการยุติธรรมแก่ชำรงค์หรือ ในเมื่อเขาถูกลงโทษในความผิดที่เขาไม่ได้เกี่ยวข้องด้วยเลย

ถ้านักเรียนเป็นสมชาย นักเรียนจะทำอย่างไร?

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับนิทาน เรื่องเด็กเลี้ยงแกะ

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพูดเท็จ และพูดความจริง ออกมาเล่าให้เพื่อนฟังถึงโทษของการพูดเท็จ และประโยชน์ของการพูดความจริง

2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วช่วยกันยกตัวอย่างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องปกปิดความจริง แล้วให้ตัวแทนออกไปเขียนลงกระดานดำ
3. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันยกตัวอย่างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องพูดความจริง แล้วให้ตัวแทนออกไปเขียนลงกระดานดำ
4. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่แจกให้ทุกคนภายในกลุ่ม แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่องว่าเป็นอย่างไร และได้รับผลตอบแทนอย่างไร ถ้าน้อยเป็นเด็กพูดความจริงอยู่เสมอ เหตุการณ์ในเรื่องจะเป็นอย่างไร และจะได้รับผลตอบแทนอย่างไร
5. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่าทุกคนควรพูดความจริง เมื่อทำผิดต้องยอมรับผิด เพราะการพูดเท็จทำให้ไม่เป็นที่เชื่อถือของผู้อื่น เช่น ถ้านักเรียนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวัน เมื่อครูถามนักเรียนต้องพูดความจริง
6. ให้แต่ละกลุ่มบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเอง โดยที่ครูเป็นผู้ยกตัวอย่างนำ แล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกมาบรรยายวน ครูสรุปเขียนลงกระดานดำ
7. ให้นักเรียนจับบันทึกที่ครูสรุปในกระดานดำลงสมุด
8. ครูอธิบายให้นักเรียนฟังว่า เราต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเอง จึงจะเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจของเพื่อนและคนอื่น ๆ จะได้รับการยกย่องตลอดไป และจะได้รับไว้วางใจให้เป็นหัวหน้าหรือทำงานใหญ่ ๆ ต่อไป
9. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมายกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเองกลุ่มละ 2 ตัวอย่าง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเกี่ยวกับโทษ และประโยชน์ของการพูดเท็จของการพูดความจริง และประโยชน์หรือโทษของคนที่มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อน และต่อผลการกระทำของตนเอง

สื่อการเรียนการสอน

กรณีตัวอย่างเท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และยกตัวอย่าง
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้น

กรณีตัวอย่าง

นิกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นเด็กที่พูดจริงเสมอ ไม่เคยโกหกเพื่อนเมื่อเขาทำผิด เพื่อน ๆ ทุกคนชอบนิก และเลือกนิกเป็นหัวหน้าชั้น น้อยเป็นเด็กชอบพูดเล่น บางครั้งนำเรื่องไม่จริงมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง เมื่อเห็นเพื่อนเชื่อก็รู้สึกสนุกที่หลอกเพื่อนได้ นิกพยายามชักชวนให้เพื่อนพูดแต่ความจริง ถ้าทำสิ่งใดผิดก็ให้ยอมรับผิด เพื่อจะได้เป็นที่เชื่อถือของเพื่อน แต่เพื่อนไม่เชื่อ วันหนึ่งหลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว น้อยกับเพื่อนอีกสามคนแะลงเล่นน้ำในคลองด้วยกัน เมื่อเหนื่อยพลัตกกลงไปในแอ่งน้ำลึก น้อยร้องเรียกให้เพื่อนช่วย แต่เพื่อน ๆ คิดว่าน้อยพูดหลอกให้ตกใจเล่น จึงทำเฉยเสีย น้อยโบกมือและร้องคล้ายคนตกน้ำ เพื่อนเห็นว่าน้อยกำลังตกน้ำจริง ๆ จึงรีบไปช่วยน้อย

— มกรพร ๒๕๔๓/๒๕๔๓/๒๕๔๓

— ได้รับชม/๒๕๔๓/๒๕๔๓

----- ๒๕๔๓/๒๕๔๓/๒๕๔๓

๒๕๔๓/๒๕๔๓/๒๕๔๓

แผนการสอนครั้งที่ 3

เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไปต่อสมาชิกในครอบครัว และต่อตนเองทางกาย วาจา และใจ เป็นสิ่งที่ประเสริฐ คนซื่อสัตย์เป็นคนที่มีความเกียรติ
2. ผู้ที่แก้ปัญหาได้ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิด และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม คิดว่าคนอื่นเขาจะคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร เห็นชอบด้วยหรือไม่กับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยที่การกระทำนั้นควรให้เราและบุคคลที่ซัดแย้งกับเราต่างก็ได้รับความพอใจมากที่สุดทั้งสองฝ่าย

จุดประสงค์

1. สามารถบอกการกระทำของตนเองที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไปต่อสมาชิกในครอบครัวและต่อตนเองได้
2. สามารถยกตัวอย่างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ต้องปกปิดความจริงและพูดความจริงต่อบุคคลทั่วไปต่อสมาชิกในครอบครัว
3. สามารถยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไปต่อสมาชิกในครอบครัว และต่อตนเองได้
4. สามารถตัดสินใจให้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป ต่อสมาชิกในครอบครัวและต่อตนเอง

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซิกเนค

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการ เริ่มต้นและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนและทำกิจกรรมต่อไป

1. เราสามารถแสดงความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่ว ๆ ไป ต่อสมาชิกในครอบครัว และต่อตนเองได้อย่างไรบ้าง (ครูบันทึกลงกระดานคำย่อ ๆ)
2. ถ้าพ่อค้าทอนเงินเกินมาให้เราจะคืนกลับไปหรือไม่ เพราะอะไร

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 - 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ

1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน ส่วนเอกสารใช้ชุดเดิมคือเอกสารหมายเลข 1

1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 - 4 ว่าใครค้นหาคำตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ

1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 - 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติมและซักถาม
อภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์ แล้วจับบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจับบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานกลางสมุด

ขั้นตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่าง เรื่อง "พ่อค้าหน้าโรงเรียน"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้า
นักเรียนเป็นวิไล จากกรณีตัวอย่าง จะตัดสินใจอย่างไร โดยเห็นว่า ถ้าไม่คืนเงินให้
พ่อค้าทำให้เขาต้องขาดทุน เราไม่มีสิทธิไถ่เงินของเขามาฟรี ๆ และถ้าไม่คืนก็เป็นการดี
เพราะพ่อค้าร้านนี้ขายของแพงมากและต้องรีบวิ่งไปเข้าแถวอย่างเร็ว ถ้าไม่ทันต้องถูกครู
หาโทษแน่นอน และเงินที่พ่อค้าทอนเกินมานี้ สามารถซื้อข้าวราดแกงรับประทานได้ในตอน
กลางวัน

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้ว ครูจะทราบ
ว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ใ้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทน
ออกมารายงานผลจากการอภิปรายกลุ่ม ๆ ละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจและการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์ท่า
ความกระฉับ สันนิษฐานเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับ "ความซื่อสัตย์ต่อสมาชิกในครอบครัว
ต่อตนเอง ให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "พ่อค้าหน้าโรงเรียน" เท่ากับจำนวนนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 1 เท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรกำหนดงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางการตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีเห็นว่าวิไลควรคืนเงินให้พ่อค้า

- คุณครูและพ่อแม่ได้สั่งสอนมาว่าการกระทำแบบนี้คือ
- เงินที่เงินมาเป็นของพ่อค้า เราไม่มีสิทธิไ้มาเป็นของตน
- ถึงแม้เราจะอดกินข้าวกลางวัน แต่เราทนได้เพราะเราเที่ยงในเกียรติของความ เป็นมนุษย์ด้วยกัน เราไม่เอาของผู้อื่นเด็ดขาด
- เรายึดความยุติธรรม ความซื่อสัตย์
- พ่อค้าของดีใจ และมีความสุข

ในกรณีเห็นว่าวิไลไม่ควรคืนเงินให้พ่อค้า

- การที่พ่อค้าทอนผิดมา แสดงว่ายินยอมให้เราแล้ว
- ทุกคนเห็นว่าพ่อค้าคนนี้นั้นเสียก ฐติริคเงินของเราไปมาก เราได้กลับ มาบ้างก็เป็นการถูกต้องแล้ว
- ต้องรีบไปเข้าแถวไม่มีเวลาที่จะไปคืน

- ถ้าคืนเงินเราต้องออกข่าวรอกแกงตอนพักกลางวันแน่นอน
- พอดีรารวยมากแล้ว ชาคทุนครั้งนี้ก็น้อยคงไม่เป็นไร

บัตรกำหนดงานแผนที่ 1

แผน 3

บัตรกำหนดงาน (มี 6 แผน)

คำชี้แจง

1. บัตรกำหนดงาน แผนที่ 1 เป็นคำชี้แจง

2. บัตรกำหนดงานแผนที่ 2 - 6 เป็นคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ

ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 1 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต แล้วช่วยกัน
ตอบคำถามข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสารและความรู้ของนักเรียน แสดง
ความคิดเห็นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย แล้วเขียน
รายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น

1 คน

		บัตรกำหนดงานแผนที่ 2
		คำถามที่ 1 แผน 3
<u>งานข้อที่ 1</u>		
<u>คำถามข้อที่ 1</u>	จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป และต่อสมาชิกในครอบครัว มาอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง เช่น <u>ความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป</u> (๐) พอลาถอนเงินให้เกินมา เราต้องพาไปคืน <u>ความซื่อสัตย์สุจริตต่อสมาชิกในครอบครัว</u> (๐) คุณแม่ลืมเงินไว้บนโต๊ะ ถึงแม้วันนี้เราจะหิวขนมมากก็ไม่ขโมยเงินไปซื้อ	

		บัตรกำหนดงานแผนที่ 3
		คำถามที่ 2 แผน 3
<u>งานข้อที่ 2</u>		
<u>คำถามข้อที่ 2</u>	จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองมาอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง เช่น <u>ความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง</u> (๐) แดงอยู่ในห้องคนเดียวโดยไม่มีใครเห็น ที่โต๊ะหลังห้องเรียนมีกล่องใส่เครื่องเขียนซึ่งไม่รู้ว่าเป็นของใคร กล่องนั้นเปิดอ้าอยู่ แต่แดงก็ไม่ขโมยเครื่องเขียนในกล่องนั้น	

บัตรกำหนดงานแผนที่ 4

คำถามที่ 3	แผน 3
------------	-------

งานข้อที่ 3

คำถามข้อที่ 3

จงยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ต้องปกปิดความจริง และต้องพูดความจริงต่อบุคคลทั่วไป ต่อสมาชิกในครอบครัวมาอย่างละ 3 สถานการณ์

ต้องปกปิดความจริงต่อบุคคลทั่วไป

—

—

—

ต้องปกปิดความจริงต่อสมาชิกในครอบครัว

—

—

—

ต้องพูดความจริงต่อบุคคลทั่วไป

—

—

—

ต้องพูดความจริงต่อบุคคลในครอบครัว

—

—

—

บัตรภาพนทงานแผ่นที่ 5	
คำถามที่ 4	แผ่น 3

งานข้อที่ 4

คำถามข้อที่ 4 จงยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป ต่อสมาชิก
ในครอบครัว และตนเอง มาอย่างละ 3 ตัวอย่าง (จาก
เรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้นก็ได้)

ตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป

—

—

—

ตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลในครอบครัว

—

—

—

ตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง

—

—

—

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผน 3

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5 หากนักเรียนเป็นวิไล นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร ทำไมต้อง
ตัดสินใจอย่างนั้น จงร่วมกันอภิปราย และเมื่อตกลงกันแล้วให้
เขียนสรุปเหตุผลที่กลุ่มของเธอร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็น
รายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้า
ชั้นเรียน 1 คน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "พ่อค้าหน้าโรงเรียน"

เช้าวันหนึ่งวิไลเดินไปโรงเรียนดังเช่นทุกวัน แต่เมื่อจะเข้าประตูโรงเรียน
เธอนึกขึ้นได้ว่า ลืมพกกา ลูกกลิ้งไว้นอนโต๊ะเขียนหนังสือที่บ้าน เธอจึงตัดสินใจซื้อปากกา
เล่มใหม่ แต่ขณะนี้วิไลมีเงินแค่ 5 บาท ที่คุณแม่ให้มาเป็นค่าอาหารกลางวันดังเช่นทุกวัน
ถ้าเธอซื้อปากกา ลูกกลิ้ง 3 บาทแล้ว เธอคงไม่ได้รับประทานข้าวกลางวันของโรงเรียน
เพราะทางโรงเรียนขายข้าวราดแกงจานละ 3 บาท เงินที่เธอเหลือแค่ 2 บาท ซึ่งได้
เพียงขนมหวานเท่านั้น ขณะที่เธอหุคคิอยู่ นั้นเสียงกระดิ่งครั้งที่ 1 ของโรงเรียนดังขึ้น
เพื่อเตือนนักเรียนให้เตรียมตัวเข้าแถวหน้าเสาธง วิไลตัดสินใจรีบวิ่งเข้าไปในร้าน
ขายเครื่องเขียนของโกเองหน้าโรงเรียนทันที ทั้ง ๆ ที่เธอทราบคือยู่ร้านนี้ขายของแพง

กว่าที่อื่นทุกอย่าง เธอเกลียดมานานแล้วและไม่เคยซื้อเครื่องเขียนจากร้านนี้มาก่อนเลย ปากกาถูกกลิ่นช็อคจากที่อื่นแค่ 2 บาท แครานี่ขายถึง 3 บาท แต่เธอก็สนใจเพราะอีกร้านหนึ่งห่างไกลจากโรงเรียนไปมาก

เมื่อวิไลบอกว่าต้องการซื้อปากกาถูกกลิ่นโกเฮงรับขายให้ทันที วิไลได้ให้เงินอันละ 5 บาทไปอย่างเร่งรีบ เพราะเธอกลัวว่าจะรีบวิ่งไปเข้าแถวไม่ทัน และจะต้องถูกครูเวรทำโทษอย่างนั้นเธอต้องได้รับความอับอายมาก เพราะขณะนี้เธออยู่ถึงชั้นประถมปีที่ 6 ครูเคยตักเตือนทุกวันว่าต้องทำตัวอย่างที่ดีแกเอง ๆ

โกเฮงได้รับทอนเงินให้วิไล 2 อัน เมื่อวิไลรีบวิ่งออกมาภายนอกร้านและแบมือที่กำเงินทอนออกดูปรากฏว่าเงิน 2 อันนั้นเป็นเหรียญ 5 บาท หนึ่งอันและเหรียญ 1 บาทอีกหนึ่งอัน วิไลเข้าใจทันทีว่าเจ้าของร้านทอนเงินให้เธอเกินมา วิไลหันไปมองโกเฮง แต่เขายังง่วนอยู่กับขายของให้ลูกค้าคนอื่น ๆ วิไลจึงแน่ใจว่าโกเฮงไม่รู้ตัวว่าเขาทอนเงินเกินมา วิไลก็ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะคืนเงินให้โกเฮงหรือไม่ ใจหนึ่งอยากได้เงินนี้เป็นค่าซักรีดกางเกงในตอนกลางวันแต่อีกใจหนึ่งสงสารโกเฮงที่เขาต้องขาดทุนในการขายปากกาให้เธอ ถ้านักเรียนเป็นวิไล นักเรียนจะหาอย่างไร?

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการทำกรบ้าน งานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำเองหรือไม่ และเคยขโมยเงินทองสิ่งของของพ่อแม่หรือไม่

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการหากรบ้าน งานที่ครูมอบหมายให้

2. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเพื่อนในชั้นที่มีการทำกรบ้าน และงานที่ครูมอบหมาย
ด้วยตนเอง และเพื่อนที่ช่วยแนะนำให้เพื่อหากรบ้านหรืองานเอง
3. ครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเพื่อนในชั้นที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้ง ต่อหน้าและลับหลัง
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มแล้วช่วยกันเขียนรายงานบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดง
ถึงความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป ต่อสมาชิกในครอบครัว และต่อตนเองโดยครูช่วยยกตัวอย่างนำ
5. ให้ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มออกไปรายงานกิจกรรมตามข้อ 4 และจดบันทึกลงกระดานคำ
6. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่แจกให้ทุกคน พร้อมทั้งซักถามเกี่ยวกับการกระทำของ
บุคคลในเรื่อง
7. ให้แต่ละกลุ่มยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไปต่อสมาชิกใน
ครอบครัว และต่อตนเอง (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้นก็ได้) โดยครูยกตัวอย่างนำ
แล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น แล้วครูจดบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานคำ
8. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของ คนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไป ต่อ
สมาชิกในครอบครัว และต่อตนเองโดยครูบันทึกลงกระดานคำ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนสรุปว่าทุกคนต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อบุคคลทั่วไปต่อสมาชิก
ในครอบครัว และต่อตนเอง แล้วจะได้เป็นที่ยกย่องของบุคคลอื่น ๆ ตลอดไป

สื่อการเรียนการสอน

กรณีตัวอย่าง เท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และยกตัวอย่าง
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้น

กรณีตัวอย่าง

ชาว เขียว เข้ม ขัน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นเดียวกัน ชาวเป็นคน ขยันและเรียนเก่ง เขียวเป็นเด็กเกียจคร้านไม่ตั้งใจเรียน เขียวจึงทำการบ้านไม่ได้ต้องขอลอก จากชาวเป็นประจำ ชาวเองก็ส่งสารเพื่อขอมให้ลอกทุกครั้ง เข้มตักเตือนชาวว่าไม่ควรให้เขียว ลอกการบ้าน แต่ควรอธิบายให้เขียวเข้าใจแล้วทำเอง และตักเตือนเขียวว่าการทำเช่นนั้นเป็น การหลอกลวงครู ไม่มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครู แต่เขียวก็ไม่เชื่อ เมื่อถึงเวลาสอบได้ เขียวขอร้องไถ่ชาวและลอกคำตอบจากชาว ถ้าครูมองดูเขียวก็ทำเฉยเสีย ครูเฉลยเมื่อใดก็ ลอกคำตอบจากชาวอีก ขันซึ่งนั่งสอบติดกับชาวเห็นเช่นนั้นจึงขอลอกคำตอบจากชาวบ้าง เมื่อการ สอบผ่านพ้นไป ครูทราบว่าทั้งสามคนทุจริต จึงลงโทษให้สอบตกวิชานั้นทั้งสามคน

เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า

เอกสารหมายเลข 2 เรื่อง ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไร แล้วต้องทำให้สำเร็จและไต่ผลดี และจะต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ความชอบอย่างเดียวโดยไม่ความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์เรียกว่าผู้มีความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบมี 2 อย่าง คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง
2. ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติต่อตนเอง เช่น

1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
2. ดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพที่ดี
3. ประพฤติตนเป็นคนที่มีระเบียบวินัยและมีคุณธรรม
4. เอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง

ความรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน ประเทศชาติ เราจึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องทำต่อผู้อื่นที่อยู่รวมในสังคมเดียวกัน เพื่อความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของสังคม

หน้าที่ต่อครอบครัว ในฐานะที่ยังเป็นเด็กนักเรียน นักเรียนมีหน้าที่ตอบแทนคุณบิดามารดาคงต่อไปนี้

1. เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน
2. ช่วยเหลือการงานตามความสามารถและโอกาส
3. ประพฤติตนเป็นคนดี
4. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

หน้าที่ต่อชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน

1. รักเพื่อเหมือนพี่น้อง
2. ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกที่ควร
3. ไม่เอารักเอาเปรียบกัน
4. ให้อภัยกันเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น
5. ใช้ถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน
6. ช่วยกิจการงานของห้องเรียน
7. ปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย
8. พยายามสร้างชื่อเสียงให้แก่ชั้นเรียนในทางที่ถูกที่ควร

หน้าที่ต่อโรงเรียน

1. รักษาความสะอาดของโรงเรียน
2. ถนอมรักษาของใช้ของโรงเรียน
3. ไม่ทำลายสมบัติของโรงเรียน
4. ช่วยกิจการงานของโรงเรียน
5. รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
6. สร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้แก่โรงเรียน

หน้าที่ต่อชุมชน

1. รักและภูมิใจในชุมชนของตน
2. เคารพและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบข้อบังคับในชุมชนของตน
3. ช่วยกันสร้างสรรค์ชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมสะอาดสวยงาม น่าอยู่อาศัย
4. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน เช่น
 - 4.1 ช่วยปลูกต้นไม้
 - 4.2 ช่วยขุดลอกคูคลอง
5. รักษาสาธารณสมบัติของชุมชน

6. ช่วยป้องกันรักษาความปลอดภัย สอดส่องช่วยเหลือเมื่อมีเหตุร้าย

7. สำนึกดีเอื้อเฟื้อต่อเพื่อนสมาชิกในชุมชน

หน้าที่ของประเทศชาติ

1. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย

2. ไม่หลีกเลี่ยงการ เสียภาษีอากร

3. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

4. จงรักภักดีและป้องกันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จนสุดชีวิต

5. รักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย ศิลปวัฒนธรรมและความสามัคคีของคนในชาติ

คนที่รับผิดชอบรู้จักขอบเขตภาระหน้าที่หรือบทบาทของตนและปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือควบคุม ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานได้สำเร็จ จึงมักจะได้รับความไว้วางใจและความเชื่อถือจากบุคคลอื่น ความรับผิดชอบช่วยทำให้เกิดความเป็นระเบียบในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม

แผนการสอนครั้งที่ 4

เรื่อง ความรับผิดชอบ เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. คนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกันด้วยความเรียบร้อยตามกำหนดเวลาโดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือตักเตือนเป็นบุคคลตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ และทำให้สังคมวุ่นวาย
2. ผู้ที่จะแก้ปัญหาได้ดีต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิด และตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม คิดว่าคนอื่นเขาจะคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร เห็นชอบด้วยหรือไม่กับการกระทำของเรา แล้วจึงตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

จุดประสงค์

1. บอกความหมายความรับผิดชอบได้
2. สามารถบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกันได้
3. สามารถยกตัวอย่างบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กระทำที่แสดงถึงมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกันได้
4. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินติเคท

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการ เริ่มต้นและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนและทำกิจกรรมต่อไป

1. ความรับผิดชอบหมายความว่าอย่างไร (ครูจับบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ)
2. คนเราต้องมีความรับผิดชอบต่ออะไรบ้าง (ครูจับบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ)
3. ถ้านักเรียนซึ่งรถจักรยานเฉี่ยวรถเก๋งคันใหม่จนสีถลอกมากโดยเจ้าของไม่รู้

นักเรียนจะบอกเจ้าของหรือไม่ เพราะอะไร

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ

1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน และเอกสารที่ใช้ประกอบการค้นคว้าหมายเลข 2 จากครู

1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่ รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 – 4 ว่าใครค้นหาคำตอบข้อใด หรือ ใครบ้างช่วยกันค้นหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ

1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คนออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 – 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถาม
อภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์ แล้วจับบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจับบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานดำลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้นักเรียนทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ผมไม่ได้แก๊ง"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้า
นักเรียนเป็นแก้วจากกรณีตัวอย่างจะตัดสินใจอย่างไร โดยเน้นว่า ถ้าไม่บอกเจ้าของรถ
เก่งคันใหม่เขาคงเสียใจมากที่ไม่รู้ว่าผลลอกของรถเกิดจากอะไร แต่ถ้าบอกเจ้าของ
รถอาจต้องชดใช้เงินเป็นจำนวนมาก พ่อแม่ของแก้วไม่มีเงินต้องเดือดร้อนและเสียใจมาก
พ่อแม่ของแก้วต้องไปกู้ยืมเงินมาชดใช้ต้องเสียค่าดอกเบี้ยสูง"

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้วครูจะทราบว่า
นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ให้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทน
ออกมารายงานผลจากการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจและการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์ท่า
ความกระจ่าง สนับสนุนเหตุผลที่ดีและเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน ให้นักเรียนได้อภิปราย
ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูเสนอเหตุผลที่
เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "ผมไม่ได้แกล้ง" จำนวนเท่ากับนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 2 เท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางการตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่เห็นว่าแก้วควรบอกเจ้าของรถเก่ง

- หากคิดแล้วต้องยอมรับผิดจึงจะเป็นคนมีความรับผิดชอบ
- พ่อแม่ ครูอาจารย์ได้อบรมสั่งสอนมา
- เราต้องรักศักดิ์ศรีถึงแม้เราจะยากจน
- ✓ - เราไม่ได้แกล้ง แต่เป็นอุบัติเหตุ

ในกรณีที่เห็นว่าแก้วไม่ควรบอกเจ้าของรถเก่ง

- พ่อแม่ต้องเดือดร้อนหาเงินมาชดเชยค่าเสียหายมาก
- เราไม่ได้แกล้ง ไม่บอกคงไม่เป็นไร
- เจ้าของรถมาจอดใกล้หลุมทำให้เราขี่รถจักรยานลำบาก ถูกเฉี่ยวบ้าง คงไม่เป็นไร

บัณฑิตกำหนดงานแผ่นที่ 1

แผ่น 4

บัณฑิตกำหนดงาน (มี 6 แผ่น)

คำชี้แจง

1. บัณฑิตกำหนดงานแผ่นที่ 1 เป็นคำชี้แจง
2. บัณฑิตกำหนดงานแผ่นที่ 2 - 6 เป็นคำถาม หรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ
ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 2 เรื่อง ความรับผิดชอบ แล้วช่วยกัน
ตอบคำถามหรือคำสั่งข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสารและความรู้ของ
นักเรียน แสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย
แล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงาน
หน้าชั้น 1 คน

บัณฑิตกำหนดงานแผ่นที่ 2

คำถามที่ 1	แผ่น 4
------------	--------

งานข้อที่ 1

คำถามข้อที่ 1 ความรับผิดชอบคืออะไร บอกมาให้ชัดเจน

บัตรกำหนดงานแผนที่ 3

คำถามที่ 2 แผนที่ 4

งานข้อที่ 2

คำถามข้อที่ 2

จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงว่ามีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย และต่อการกระทำของตนเอง มาอย่างละ 2 สถานการณ์

ความรับผิดชอบต่อน้ำที่ที่ได้รับมอบหมาย

(0) ผมได้รับหน้าที่ให้ทำความสะอาดนั่งตักโรงเรียนคันหนึ่ง บังเอิญพบข้อความที่เพื่อนเขียนกำชลอที่ตักนั้น ซึ่งผมไม่ชอบชลออยู่ควย แต่ผมต้องลบทิ้งเพราะเป็นหน้าที่ของผม

ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

(0) ผมขี่จักรยานเฉี่ยวรถเก๋งที่จอดอยู่ข้างถนนเป็นแผลดลอกโดยไม่มีใครเห็น แต่ผมต้องบอกเจ้าของ เพราะเป็นหน้าที่ที่ผมต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของผมเอง

บัตรกำหนดงานแผนที่ 4

คำถามที่ 3 แผนที่ 4

งานข้อที่ 3

คำถามข้อที่ 3

จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงว่ามีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกันมา 2 สถานการณ์

(0) ผมเป็นหัวหน้าชั้นต้องเก็บเงินค่ากระดาดส่งครูตามคำสั่งของครูในวันนี้ แต่ครูมาบอกว่าวันนี้เขาได้เอาเงินที่แม่ให้มาเป็นค่ากระดาดส่งไปซื้อของเล่นหมดแล้ว ขอลัทธิให้ผมส่งในอีก 3 วันข้างหน้า แต่ผมต้องส่งครูวันนี้เพราะเป็นหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 5
	คำถามที่ 4 แผน 4
<u>งานข้อที่ 4</u>	
<u>คำถามข้อที่ 4</u> จงยกตัวอย่างบุคคลที่ได้กระทำที่แสดงถึงมีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกันมาอย่างละ 1 ตัวอย่าง (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้น)	

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 6
	คำถามที่ 5 แผน 4
อย่าเพิ่งเปิดหน้านั้นจนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5	
<u>งานข้อที่ 5</u>	
<u>คำถามข้อที่ 5</u> หากนักเรียนเป็นแก้ว นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) หากไม่จริงต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงช่วยกันอภิปรายตกลงกัน แล้วเขียนสรุปเหตุผลที่นักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็นรายงานของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน 1 คน	

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "ผมไม่ได้แกล้ง"

ปิ่นแก้วเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เธอเป็นลูกสาวนาที่ยากจนครอบครัวหนึ่งหลังจากเสร็จงานทำนาแล้ว พ่อแม่ของแก้วรับจ้างทำงานทุกชนิด แก้วเห็นเพื่อน ๆ มีรถจักรยานซึ่งกันสนุกสนาน ตนเองอยากขี่บ้างแต่ก็ใจ เพราะพ่อแม่ไม่มีเงินซื้อ อ้าวว่าแต่ซื้อรถจักรยานเลย แม่แก่กับข้าวดี ๆ แก้วไม่เคยได้รับประทานเหมือนกับครอบครัวอื่น ๆ บางวันรับประทานน้ำพริกทั้งเช้าและเย็น ถึงแม้ครอบครัวของแก้วจะยากจนแต่พ่อแม่ของแก้วได้อบรมสั่งสอนแก้วอยู่เสมอว่าให้เขาหยิ่งในศักดิ์ศรี ถึงแม้จะยากจนก็อย่าได้ไปลักขโมยของผู้อื่น เพราะจะถูกตาหนีได้

แกวยังโชคดีที่มีโชติเป็นเพื่อน ทั้งสองอยู่บ้านใกล้กัน เคียวนี้โชติมีรถจักรยานคันใหญ่ คันเก่านั้นพ่อของโชติเก็บไว้ใช้ส่วนตัว โชติได้ฝึกหัดให้แก้วขี่จักรยานมาหลายวันแล้ว ทำให้แก้วดีใจและรักเพื่อนคนนั้นมากที่สุด ทุก ๆ เย็นหลังเลิกเรียนโชติจะขี่จักรยานเหี่ยวไปตามถนนดินลูกรังหน้าบ้าน เมื่อผ่านบ้านเล็ก ๆ ของแก้วทะโกนชวนแก้วออกมาหัดขี่บ่อย ๆ แต่แก้วก็เกรงใจจึงบอกปัดไม่ให้เพื่อนเสียน้ำใจว่าต้องหุงข้าวบ้าง ต้องซักผ้าบ้าง แต่เคียวนี้แก้วพอที่จะขี่ได้ชานาญขึ้นโดยไม่ต้องให้โชติช่วยรั้งท้ายรถ

เย็นวันหนึ่งโชติให้แก้วขี่จักรยานอีกตามเคย แก้วขี่ไปตามถนนอย่างสนุกสนานเผอิญแก้วหักหลบหลุมบนถนนไปเฉี่ยวถูกรถเก๋งคันใหม่เอี่ยมที่จอดอยู่หน้าบ้านก้านั้นเป็นแผลถลอกโดยที่ไม่มีใครเห็นและได้ยินเสียง แก้วตกใจมากจนเหงื่อแตกพลั๊ก ๆ เขาไม่นึกว่าจะเกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้น แก้วถือว่าเป็นเรื่องร้ายแรงมากเพราะเขาเคยได้ยินพวกข้าบรยนต์ 2 แถวพูดกันว่ารถลอกขาคันนี้ต้องเสียเงินค่าซ่อมแซมเป็นพันบาท พ่อแม่ของแก้วไม่มีเงินมากมายถึงขนาดนั้น หากเจ้าของรถพ่อแม่ของเธอต้องเดือดร้อนมาก เขาส่งสารทานทั้งสองที่ต้องมาเสียเงินกับเรื่องที่เขาทำขึ้น แต่ถ้ามอบอกเจ้าของรถคงต้องเสียใจมาก เพราะรถยังใหม่เอี่ยม

ถ้านักเรียนเป็นแก้ว จะตัดสินใจอย่างไร เพราะอะไรที่ตัดสินใจอย่างนั้น?

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้ปกครองว่ามีอะไรบ้าง และนักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่หรือไม่

ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายความรับผิดชอบ แล้วให้นักเรียนจดบันทึก
2. แบ่งกลุ่มนักเรียนแล้วให้แต่ละกลุ่มบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกันโดยครูยกตัวอย่างนา
3. ให้นักเรียนหาแผนภูมิกลุ่มละ 1 หัวข้อจากเรื่อง
 - 3.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
 - จากโรงเรียน
 - จากครอบครัว
 - จากชั้นเรียน
 - 3.2 ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง
 - จากโรงเรียน
 - จากครอบครัว
 - จากชั้นเรียน
 - 3.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน
 - จากโรงเรียน
 - จากครอบครัว
 - จากชั้นเรียน

4. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่ครูแจกให้ แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่องว่าเป็นอย่างไร และได้รับผลตอบแทนอย่างไร ถ้าเด็กชายหนูเป็นคนที่มีความรับผิดชอบแล้วเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร

5. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ตนได้รับมอบหมายจากครูปกครองและผลที่ได้รับในการปฏิบัติงาน ครูยกตัวอย่างพนักงานสับรางรถไฟ ถ้าทอดทิ้งหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่แล้วผลจะเป็นอย่างไร

6. ให้แต่ละกลุ่มยกตัวอย่างบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กระทำที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้นมา) อย่างละ 2 ตัวอย่าง แล้วออกไปรายงานหน้าชั้น ครูจับฉลากชื่อ ๆ ลงกระดานดำ

7. ให้นักเรียนยกตัวอย่างเพื่อนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือต่อการกระทำของตนเอง หรือต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์และโทษของคนที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ต่อการกระทำของตนเอง และต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน

สื่อการเรียนการสอน

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับงานนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการตอบคำถามและยกตัวอย่าง
3. สังเกตจากการหาแผนภูมิ
4. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้น

กรณีตัวอย่าง

มีครอบครัวชาวนาครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ในชนบท หัวหน้าครอบครัวชื่อนายชื่น นามสกุลมีสุข มีภรรยาชื่อนางรื่น เขามีบุตรสองคนคือ เด็กชายหมีและเด็กชายหนู ทั้งสอง กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นายชื่นเป็นคนขยันคั้นแคะเข้าครู่ แล้วรีบออกไปไถนา ส่วนนางรื่นก็จะลุกขึ้นหุงหาอาหารและดูแลลูก ๆ ตามหน้าที่ของตน

เด็กชายหนูเป็นเด็กเกียจคร้าน ชอบนอนตื่นสายไม่สนใจเรียน เพื่อน ๆ ในห้อง ไม่อยากทำงานร่วมกับหนู เพราะหนูคอยหลบเลี่ยงงาน ส่วนหมีเป็นเด็กขยันตั้งใจเรียนเพื่อนทุกคนชอบและอยากทำงานด้วย นอกจากนี้แล้วพ่อแม่ยังรักหมีมากกว่าหนูอีกด้วยเพราะหมีขยันขันแข็งช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เช่น ถูบ้าน ซักผ้า เลี้ยงไก่และเป็ดทุก ๆ วัน วันหนึ่งพ่อส่งให้เด็กชายหนูเฝ้าบ้าน แต่เด็กชายหนูไม่ได้ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ตามที่พ่อแม่หมายกัลบออกไปยิงนกกับเพื่อน เมื่อกลับมาถึงบ้านพบว่าของในย่าถูกขโมยไปหมด นายชื่นโกรธมากเมียนตีเด็กชายหนู และตำหนิเด็กชายหนูที่ทอดทิ้งหน้าที่ของตน

แผนการสอนครั้งที่ 5

เรื่อง ความรับผิดชอบ เวลา 4 คาบ

ความคิกรวบยอด

1. คนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นชุมชนและประเทศชาติ ต่อการกระทำของตนและต่อสังคมที่เป็นโรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียนโดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือตักเตือน เป็นบุคคลตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ และทำให้สังคมวุ่นวาย
2. ผู้ที่จะแก้ปัญหาให้สังคม และการทำงานให้ตนเองได้ดีต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม คิดว่าคนอื่นเขาจะคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร เห็นชอบด้วยหรือไม่กับการกระทำของเรา แล้วจึงตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

จุดประสงค์

1. สามารถบอกการกระทำที่แสดงว่าบุคคลมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นชุมชน ประเทศชาติ ต่อการกระทำของตน และต่อสังคมที่เป็นโรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียนได้
2. สามารถยกตัวอย่างบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กระทำที่แสดงถึงมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นชุมชน ประเทศชาติ ต่อการกระทำของตน และต่อสังคมที่เป็นโรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียนได้
3. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา ความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นชุมชน ประเทศชาติ ต่อการกระทำของตน และต่อสังคม ที่เป็นโรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซิงคิเคท

นักเรียนนั่งตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการเริ่มต้น และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนและทำกิจกรรมต่อไป

1. ถามทบทวนความหมาย "ความรับผิดชอบ"
2. สังคมที่เราต้องรับผิดชอบมีอะไรบ้าง (ครูจัดบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ)
3. ถ้านักเรียนเห็นผู้ลักลอบโค่นไม้ทำลายป่าของสาธารณะนักเรียนจะเล็งบอกเจ้าหน้าที่หรือไม่ เพราะอะไร

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ
- 1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน ส่วนเอกสารหมายเลข 2 ให้ใช้ชุดเดิม
- 1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 – 4 ว่าใครหาคาตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคาตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ
- 1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคาถามข้อ 1 – 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถาม
อภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์ แล้วจับบันทึกลงกระดานคำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจับบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานคำลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกคนกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "ผู้ทำลายชาติ"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้านักเรียน
เป็นจรรยาจากกรณีตัวอย่างเรื่องผู้ทำลายชาติ จะตัดสินใจอย่างไร โดยเน้นว่าถ้าไม่บอก
ครูใหญ่ให้ไปบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจ นายทุนผู้เห็นแก่ตัวจะต้องทำลายป่าไม้ไปจนหมดฝนไม่
ตกของตามฤดูกาล นอกจากคนอื่นจะยากจนลงแล้ว พ่อแม่ ญาติพี่น้องของเราก็จะยากจน
ตามไปด้วยเช่นกัน แต่ถาบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ไปจับกุม จรรยาผู้ลักลอบจะมาถึงตัว ถ้า
นักเรียนเป็นจรรยาจะตัดสินใจอย่างไร"

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครู่หนึ่งแล้ว ครูจะทราบ
ว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ได้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทน
ออกมารายงานผลจากการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจ และการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์
หาความกระจ่าง สนับสนุนเหตุผลที่ดีและเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อการทำงานของตน
และต่อสังคมที่เป็นโรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน ให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม
และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่ใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่เหมาะสม ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "ผู้ทาลายชาติ" จำนวนเท่ากับนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 2 เท่ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางการตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่เห็นว่าจำควรบอกครูใหญ่ให้บอกเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- เพื่อจะให้เจ้าหน้าที่จับไปลงโทษตามกฎหมาย
- เพื่อให้ผู้ลักลอบค้าไม้ เช็ดหลาบ
- เพื่อให้ประเทศชาติ ชุมชนของเรามีต้นไม้มาก ๆ ฝนจะได้ตกต้องตามฤดูกาล

- เพื่อขจัดคนเห็นแก่ตัว
- เพื่อเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่

ในกรณีที่เห็นว่าไม่ควรบอกครูใหญ่ให้ไปบอกเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- กลัวผู้ลักลอบสืบบรูจะมาทราวยถึงแก่ชีวิต
- ควรให้เป็นหน้าที่ของตำรวจ
- หน้าที่ของฝ่ายปกครอง เราเป็นนักเรียนไม่ควรไปเกี่ยวข้อง

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1
	แผนที่ 5
<u>บัณฑิตกำหนดงาน</u> (มี 6 แผนที่) <u>คำชี้แจง</u> 1. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2 - 6 เป็นคำถาม หรือคำสั่งให้นักเรียนตอบให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 2 เรื่อง ความรับผิดชอบ แล้วช่วยกันตอบคำถาม หรือคำสั่งข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสาร และความรู้ของนักเรียน แสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปรายแล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2
	คำถามที่ 1 แผนที่ 5
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นชุมชนของตน และประเทศชาติมา 3 ตัวอย่าง	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 3
	คำถามข้อที่ 2 แผ่น 5
<u>งานข้อที่ 2</u>	
<u>คำถามข้อที่ 2</u> จงบอกการกระทำของนักเรียนที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และต่อสังคมที่เป็นโรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน มาอย่างละ 1 ตัวอย่าง	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 4
	คำถามที่ 3 แผ่น 5
<u>งานข้อที่ 3</u>	
<u>คำถามข้อที่ 3</u> จงยกตัวอย่างบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กระทำที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อชุมชนของตน ประเทศชาติ ต่อการทำงานของตนเอง (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้นก็ได้) มาอย่างละ 1 ตัวอย่าง รวมเป็น 3 ตัวอย่าง	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 5
	คำถามที่ 4 แผ่น 5
<u>งานข้อที่ 4</u>	
<u>คำถามข้อที่ 4</u> จงยกตัวอย่างบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กระทำที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ต่อครอบครัว และต่อชั้นเรียน (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้นก็ได้) มาอย่างละ 1 ตัวอย่าง	

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผน 5

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้ จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5 หากนักเรียนเป็นจารูณี จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "ผู้ทาลายชาติ"
นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) ทำไม
จึงตัดสินใจอย่างนั้น จงช่วยกันอภิปราย ตกลงกันแล้วเขียนสรุป
เหตุผลที่ร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ
แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้น

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "ผู้ทาลายชาติ"

จารูณีผู้รักจักรยานไปโรงเรียนทุกวัน ถึงแม่บ้านของเธอจะอยู่ไกลจาก
โรงเรียนมากกว่านักเรียนคนอื่น ๆ แต่เธอมาถึงโรงเรียนแต่เช้าตรู่ทุกวัน เพราะ
เธอขี่จักรยานได้คล่อง และตื่นแต่เช้าเสมอ

ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนนั้น จารูณีต้องผ่านป่าสงวนของกรมป่าไม้
ที่ไต่ปูลูกคนสนมานานหลายปีแล้ว เธอสังเกตเห็นว่าคนสนแต่ละต้นสูงมาก ลำต้นใหญ่
เส้นผ่าศูนย์กลางลำต้นเกือบ 1 ฟุตแล้ว ขณะที่เธอขี่จักรยานด้วยความเร็ว รู้สึกว่า
ทิวสนจะไล่ตามเธอขนานกันไป ทำให้รู้สึกสนุกสนานไปกับมัน

เมื่อไปถึงโรงเรียนแล้ว ถ้าหากจารุณีไม่เป็นเวรประจำวัน เธอจะเข้าห้องสมุดอ่านหนังสือพิมพ์ จนรู้สึกว่าเขา ๆ เธอขาดหนังสือพิมพ์ไม่ได้เสียแล้ว เธออ่านทุกข่าวไม่ว่าข้างทางประเทศและในประเทศ โดยเฉพาะข่าวฆ่าฟันกันล้มตายนั้นทำให้เธอรู้สึกท้อ เศร้าใจในชะตากรรมของผู้ตาย และพ่อแม่พี่น้อง ลูกเมียของผู้เคราะห์ร้ายเหล่านั้น และที่เธอสะเทือนใจมากที่สุดเห็นจะคือแก๊สชาวเจ้าหน้าที่ป่าไม้ถูกผู้มีอิทธิพลในการลักลอบไปบุกจับทำให้ตนเสียผลประโยชน์ และชาวพลเมืองดีที่ช่วยชักชวนตามจับผู้ร้ายกลับถูกผู้ร้ายฆ่าตาย เธอเห็นว่ามันไม่เป็นการยุติธรรมเลยที่ผู้หวังดีเหล่านั้นต้องมาตายลงไป

ในเช้าวันนี้ ขณะที่เธอขึ้นรถจักรยานอย่างรวดเร็วแข่งกับคันสนที่กำลังไล่เธอมา นั่น ขณะที่เธอเลี้ยวขึ้นให้กับคันสน เธอได้เห็นผู้ชาย 5 - 6 คน กำลังใช้เลื่อยมือตัดโคนคันสน และใกล้ ๆ บุคคลเหล่านั้นมีรถบรรทุก 10 ล้อคันใหญ่จอดอยู่ จารุณีคิดว่าต้องเป็นผู้ลักลอบตัดไม้สงวน แต่เพื่อความแน่ใจเธอรีบนำรถจักรยานหลบเข้าข้างถนนแล้วห่มเอาถุงจนแน่ใจว่าไม่ใช่เจ้าหน้าที่ป่าไม้แน่นอน แต่เป็นคนที่เธอเคยเห็นหน้าในหมู่บ้านของเธอ 2 คน นอกจากนั้นเป็นคนแปลกหน้า

เมื่อกลับไปถึงโรงเรียนจารุณีไม่สบายใจเลย เพราะเธอคิดไม่ตกว่าจะบอกเรื่องนี้ให้ครูใหญ่ไปบอกตำรวจหรือไม่ หากขึ้นบอกไปพวกมันลักลอบตัดไม้สืบรู้เข้า เธอต้องถูกฆาตกรรมทารุณเหมือนในข่าวหนังสือพิมพ์ หากไม่บอกตนไม่ต้องการถูกผู้เห็นแก่ตัวตัดโคนจนหมด ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาลชาวเกษตรกรต้องยากจนลง ๆ ไปทุกที่ประเทศจะกลายเป็นทะเลทรายในไม่ช้า

ถ้าเธอเป็นจารุณีจะตัดสินใจอย่างไร ทำไมจึงต้องตัดสินใจทำอย่างนั้น?

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูสนทนาและซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมาย การรักษาสาธารณสมบัติการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม และให้ช่วยกันบอกหน้าที่ที่ทุกคนต้องปฏิบัติต่อชุมชน ประเทศชาติ โรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน และการกระทำของตน มาอย่างละ 5 ประการ โดยมีครูช่วยเหลือยกตัวอย่างนำ แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ครูจดบันทึกลงกระดานดำ นักเรียนจดบันทึกลงสมุด
2. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่ครูแจกให้ แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่องว่าเป็นอย่างไร และได้รับผลตอบแทนอย่างไร หากไม่ตรงจึงต้องย้ายที่อยู่
3. ให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์จริงที่นักเรียนเคยปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อชุมชน ประเทศชาติ โรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน หรือต่อการกระทำของตนคนละ 1 อย่าง
4. ให้แต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกเรื่องและยกตัวอย่างบุคคลตัวอย่างที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชน ประเทศชาติ โรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน หรือต่อการกระทำของตนมากกลุ่มละ 1 เรื่อง (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้น) แล้วส่งตัวแทนออกมาเล่าให้เพื่อนฟังหน้าชั้น
5. ให้กลุ่มที่จับฉลากเลือกเรื่องได้ตามข้อ 3 ช่วยกันสรุปเขียนเป็นรายงานยอติ และผลเสียของคนที่มีความรับผิดชอบต่อ และไม่มีความรับผิดชอบต่อเรื่องนั้น ๆ แล้วส่งตัวแทนออกมารายงาน ครูสรุปเขียนลงกระดานดำ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปหน้าที่ที่ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อชุมชน ประเทศชาติ โรงเรียน ครอบครัว ชั้นเรียน และการกระทำของตน จะช่วยให้ชุมชน ประเทศชาติเจริญ และจะได้รับการยกย่องจากบุคคลทั่วไป

สื่อการเรียนรู้การสอน

กรณีตัวอย่าง เท้ากับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
2. สังเกตจากการตอบคำถาม และยกตัวอย่าง
3. สังเกตจากการทำแผนภูมิ
4. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้น

กรณีตัวอย่าง

มีนักเรียนสามคนคือ ชาติ ชิต เข็ค เป็นเพื่อนกัน เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วต่างก็ออกไปประกอบอาชีพ ชาติทานอยู่ใกล้ ๆ บ้าน ชิตมีอาชีพกวาดตลาด ส่วนเข็คขายของชาอยู่ในตลาด ที่หมู่บ้านแห่งนี้มีโครงการพัฒนาหมู่บ้าน เช่น ชุคบอนา ชุคลอกกุคลอง ชาติและชิตจะให้ความร่วมมือทุกครั้ง ส่วนเข็คนั้นไม่เคยไปเลยเพราะเกรงว่าจะเสียเวลาทามาหาเงิน และคนอื่นก็มาหาอยู่แล้ว

เชิดหึงสิ่งของ ใบทอง กระดาษลงบนพื้นตลาดที่ร้านของตนตั้งอยู่เสมอ บางครั้งมีคนเหยียบใบทองแล้วสิ้นทกล้ม แต่เชิดก็ไม่สนใจ เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ของเชิดที่จะต้องกวาดใบทองเหล่านั้น เพราะตนก็เสียค่าจ้างอยู่แล้ว วันหนึ่งขณะที่ชายชองอยู่มีคนรายกระชากกระเป๋าเงินของหญิงชราวิ่งผ่านมา ตำรวจร้องบอกให้ช่วยจับ แต่เชิดหาเฉยเพราะคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตน เมื่อหญิงชราได้ยินจึงวิ่งไปแย่งกระเป๋า และช่วยจับคนรายต่อมา มีขโมยเข้ามาลักขโมยของที่ร้านของเชิด เชิดตะโกนให้คนที่อยู่แถวนั้นช่วยจับแต่ไม่มีใครช่วย ขโมยเห็นคนแถวนั้นไม่ให้ความร่วมมือกันจึงได้ใจเข้ามาขโมยของในร้านของเชิดอีก เชิดเคืองร้อนมากต้องย้ายไปอยู่ที่อื่น

เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า

เอกสารหมายเลข 3 เรื่อง ความมีระเบียบวินัยและการตรงต่อเวลา

ความมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา

ระเบียบวินัย หมายถึง ข้อบังคับ คำสั่ง กฎหมาย กติกา ระเบียบ ที่สังคมวางไว้เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของคน เพราะคนต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่ ตั้งแต่หมู่เล็กคือครอบครัวจนถึงหมู่ใหญ่ คือ ประเทศชาติ ถ้าทุกคนที่อยู่ร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบวินัยที่สังคมวางไว้ ก็จะสามารถสร้างความสงบสุขความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง ความปลอดภัย

การตรงต่อเวลา หมายถึง การทำงาน หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงกับเวลาหรือให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ เช่น นักเรียนต้องมาโรงเรียนให้ทันเวลาเรียน ต้องหาแบบฝึกหัดให้เสร็จและส่งครูทันตามเวลาที่ครูกำหนดให้ผู้ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ ต้องเป็นผู้ตรงต่อเวลาที่กำหนด ผู้ตรงต่อเวลายอมทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย ส่วนผู้ไม่ตรงต่อเวลาพยายามให้การงานล่าช้าเสียหาย

คุณลักษณะของคนมีระเบียบวินัย

ก. รู้จักวินัยของตนเป็นอย่างดี เมื่อเราสังกัดอยู่ในสังคมใด จะต้องมีความรู้เรื่องวินัยระเบียบ แบบแผนของสังคมนั้นเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ปฏิบัติไม่ผิด เช่น เราเป็นนักเรียนต้องรู้ระเบียบวินัยของโรงเรียน

ข. เคารพครีตินวินัยเป็นอย่างดี คือ เป็นผู้พยายามประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบวินัยไม่ละเมิดทั้งต่อหน้าและลับหลัง

คุณค่าหรือประโยชน์ของการมีระเบียบวินัย

1. เป็นเครื่องป้องกันความเสื่อมเสีย
2. ช่วยให้ผู้รักษาระเบียบวินัยเป็นคนดี
3. เมื่อฝึกอยู่เสมอ ๆ คนเป็นนิสัยยอมเกิดวินัยในตัวเอง และช่วยให้การงานสำเร็จเรียบร้อยรวดเร็ว

โทษของการขาดระเบียบวินัยและไม่ตรงต่อเวลา

1. เมื่ออยู่บ้าน เช่น ตื่นไม่เป็นเวลา กินไม่เป็นเวลา ไม่เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนเอง ทำให้เป็นภาระของพ่อแม่ต้องลำบากเดือดร้อน
2. เมื่ออยู่โรงเรียน เช่น เมื่อนักหมายจะไปไหน มาไม่ตรงเวลาทำให้เพื่อนต้องคอย หรือ อาจพลาดโอกาส ขณะกำลังเรียนหนังสืออยู่ ไม่รักษาระเบียบวินัย ทำให้ห้องเรียนวุ่นวายสับสน การสอนของครูดำเนินไปไม่สะดวกทำให้การศึกษาเล่าเรียนของตนเองและเพื่อนเสียไปคืบเนื่องจากครูต้องหยุดการสอนเพื่อที่ว่า ตักเตือน หรือจัดระเบียบใหม่
3. เมื่ออยู่ในชุมชน ทำให้เกิดความวุ่นวายระส่ำระสาย สับสน คนไม่เคารพกฎหมาย กฎจราจร และระเบียบต่าง ๆ ย่อมเกิดโจรผู้ร้ายทะเลาะวิวาท บ้านเมืองไม่สงบ ทำให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองมีภาระเพิ่มมากขึ้น
4. ในหมู่ทหาร ถ้าขาดระเบียบวินัย ไม่เชื่อฟังเคารพผู้บังคับบัญชาแม้จะออกศึกสงครามก็เอาชนะศึกไม่ได้

แผนการสอนครั้งที่ 6

เรื่อง ความมีระเบียบวินัย เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. การรักษาคำมั่น หรือข้อตกลงที่ให้ไว้กับผู้อื่นช่วยสร้างระเบียบวินัยในตนเอง และเป็นพื้นฐานให้เกิดระเบียบวินัยของสังคม
2. ผู้ที่ตัดสินใจแก้ปัญหาให้ตนเองและสังคมได้ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิด และตัดสินใจ ได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม

จุดประสงค์

1. สามารถบอกความหมาย "ความมีระเบียบวินัย" ได้
2. สามารถบอกการกระทำที่แสดงว่าบุคคลมีระเบียบวินัยในสังคม การรักษาระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนได้
3. สามารถเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของการมีระเบียบวินัย และการขาดระเบียบวินัยได้
4. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา

ความมีระเบียบวินัยในสังคม และการรักษาระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินคิเคท

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที),

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการเริ่มต้น และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความร่วมมือที่จะเรียน และทำกิจกรรมต่อไปนี้

1. ความมีระเบียบวินัย หมายความว่าอย่างไร (ครูบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ)
2. นักเรียนต้องมีระเบียบวินัยในที่ใดบ้าง (ครูบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ)
3. ถ้านักเรียนเป็นสรวัครนักเรียน เห็นนักเรียนที่เป็นเพื่อนรักที่สุดหนีโรงเรียนออกไปเล่นการพนันนอกโรงเรียน นักเรียนจะบอกคุณครูหรือไม่ เพราะอะไร

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ
- 1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน และเอกสารที่ใช้ประกอบการค้นคว้าหมายเลข 3 จากครู
- 1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 – 4 ว่าใครหาคำตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ
- 1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 – 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถาม
อภิปราย ให้อภิปรายของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์แล้วจึงบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจับบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานกลางสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "หนีโรงเรียน"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้าเธอเป็นสาวหรือนักเรียนที่โรงเรียนได้ไว้วางใจ แต่งตั้งให้เธอช่วยสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนทั้งโรงเรียน แต่เธอมีเพื่อนที่รักที่สุด เพราะเคยช่วยเหลือเธอมามาก ได้หนีโรงเรียนไปเล่นการพนัน เธอจะบอกครูปกครองให้ทราบหรือไม่ เพราะอะไร ถ้าบอกเพื่อนต้องโกรธเธอมาก และเธอจะเสียเพื่อนที่รักที่สุดไป แต่ถ้าไม่บอกเธอกลายเป็นคนไม่มีระเบียบวินัยทั้ง ๆ ที่ครูและโรงเรียนได้ไว้วางใจมาตลอด"

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้ว ครูจะทราบว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ได้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนออกมารายงาน ผลจากการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจ และการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์ทำความเข้าใจ สนับสนุนเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยในสังคมให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "หนีโรงเรียน" จำนวนเท่ากับนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้า หมายเลข 3 คนละ 1 ชุด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางการตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่เห็นว่าเอกต้องบอกให้ทางโรงเรียนทราบ

- ต้องทำตามระเบียบของโรงเรียนที่สั่งมา
- ต้องเชื่อฟังและทำตามที่ครูผู้ปกครองได้กำชับไว้
- เป็นหน้าที่ที่สรวีตรต้องรายงานให้โรงเรียนทราบ ถึงแม้ว่าเพื่อนที่เรารัก

หาความผิดก็ตาม

- ต้องทำตัวเป็นตัวอย่างนักเรียนรุ่นน้อง
- เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้า

ในกรณีที่เห็นว่าเอกไม่ควรบอกให้ทางโรงเรียนทราบ

- เป็นเพื่อนรักกันมาก กลัวว่าเพื่อนจะถูกลงโทษ
- คิดว่าเป็นเรื่องของเพื่อนจึงไม่อยากเข้าไปยุ่งเกี่ยว
- คนอื่น ๆ คงเห็นด้วยกับเราเพราะหนึ่งเป็นเพื่อนที่เรารักมาก
- เป็นหน้าที่ของเราที่ต้องช่วยเหลือนำให้เพื่อนถูกลงโทษ เพราะไม่มีใคร

เข้าใจหนึ่งได้ดีกว่าเรา

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1
	แผ่น 6
<u>บัตรกำหนดงาน</u> (มี 6 แผ่น) <u>คำชี้แจง</u> 1. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2 - 6 เป็นคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 3 เรื่อง ความมีระเบียบวินัย แล้วช่วยกันตอบคำถามหรือคำสั่งข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสารและความรู้ ของนักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายในกลุ่มและสรุปผลการอภิปราย แล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2
	คำถามที่ 1 แผ่น 6
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> ความมีระเบียบวินัย หมายถึงอะไร บอกมาให้ชัดเจน	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 3
	คำถามที่ 2 แผ่น 6
<u>งานข้อที่ 2</u>	
<u>คำถามข้อที่ 2</u>	จงบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีระเบียบวินัยในสังคมมา 3 ประการ (๐) เราไม่ฝากเพื่อนที่เข้าคิวอยู่คนเดียว แต่ต้องเข้าคิวซื้อตั๋วภาพยนตร์ แม้ไม่ทราบว่าเข้าคิวแล้วตั๋วจะหมดหรือไม่

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 4
	คำถามที่ 3 แผ่น 6
<u>งานข้อ 3</u>	
<u>คำถามข้อที่ 3</u>	จงบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนได้รักษาระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนมา 5 ประการ

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 5
	คำถามที่ 4 แผ่น 6
<u>งานข้อที่ 4</u>	
<u>คำถามที่ 4</u>	จงเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของการมีระเบียบวินัย และการขาดระเบียบวินัยมา 5 ประการ

บัณฑิตงานแผนที่ 6 คำถามที่ 5 แผน 6
--

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5

หากนักเรียนเป็นเอก จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "หนีโรงเรียน"
นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) ทำไม
จึงต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงช่วยกันอภิปราย เมื่อตกลงกันได้แล้ว
เขียนสรุปเหตุผลที่นักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็น
รายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้า
ชั้นเรียน 1 คน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "หนีโรงเรียน"

เอกและหนึ่งเป็นเพื่อนรักกันมาก ไปไหนไปด้วยกันเสมอ มีสิ่งของหรือขนมก็
แบ่งกันกินกันใช้มาตลอด บัดนี้แล้วเอกและหนึ่งเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หนึ่งเคยช่วย
เอกจากการตกน้ำตายเมื่อครั้งที่ลูกเสือและเนตรนารีเดินกอง เอกจึงรักหนึ่งเหมือนกับ
พี่น้องที่เกิดร่วมท้องมารคานันมา

ที่โรงเรียนของเอกและหนึ่งมีนักเรียนค่อนข้างมาก ครูสอส่งครูแลนักเรียนให้
ทั่วถึงจึงทำได้ยาก และเพื่อฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและรักตัวเองได้ โรงเรียน

จึงได้แต่งตั้งสารวัตรนักเรียนขึ้นทำหน้าที่สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนในโรงเรียน เมื่อเกิดเรื่องร้ายแรงขึ้น สารวัตรนักเรียนก็จะรายงานแก่ครูทันที

เอกเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสารวัตรนักเรียน เพราะเป็นนักเรียนชั้นโทของโรงเรียน และเป็นผู้ที่มีความประพฤติดีด้วย ในชั้นของเอกและหนึ่ง มีทั้งนักเรียนที่ประพฤติดีและนักเรียนที่เกเร แต่เอกก็คบกับเพื่อนได้ทุกคน และเพื่อนทุกคนก็รักเขาด้วย หนึ่งมีทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียน แต่เพื่อนนอกโรงเรียนมักชวนหนึ่งไปหาสิ่งไม่ดีเสมอ เช่น ชวนกันไปยิงนก ไปชโมยผลไม้ของชาวบ้าน หรือบางครั้งก็ชวนหนึ่งไปเล่นการพนัน เอกเคยเตือนหนึ่งเสมอในเรื่องนี้ หนึ่งก็รับฟัง แต่เขาก็แอบไปหาอยู่เสมอ

วันหนึ่งในตอนพักกลางวันขณะที่เอกออกดูแลความเรียบร้อยของโรงเรียน เขาพบว่าหนึ่งหนีออกไปเล่นการพนันกับเพื่อนนอกโรงเรียนอีกแล้ว ความผิดนี้ร้ายแรงมากถ้าทางโรงเรียนทราบ เขาก็เคยเตือนหนึ่งไว้แล้ว และขณะนี้เขาก็มีหน้าที่ต้องรายงานความเรียบร้อย และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ครูทราบด้วย เอกจะหาอย่างไรดี เขาจะรายงานเรื่องให้ทางโรงเรียนทราบหรือไม่?

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย ข้อบังคับ ข้อตกลงต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องปฏิบัติตาม แล้วบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ เช่น การข้ามถนน การเข้าคิวซื้อของ การขึ้นรถประจำทาง การรักษาความสะอาดของบ้านเมือง การรักษาสาธารณสมบัติ ฯลฯ

ขั้นสอน

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม และให้ช่วยกันสรุปหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องมีระเบียบวินัยในสังคม และในโรงเรียนมาอย่างละ 10 ประการ แล้วให้ตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น
ครูจับบันทึกลงกระดานดำ

2. ครูให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยในสังคม และในโรงเรียนคนละ 1 ตัวอย่าง และบอกโทษของการไม่มีระเบียบวินัยนั้น ๆ

3. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่แจกให้ แล้วซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่องว่าเป็นอย่างไร ถูกต้องหรือไม่

4. ให้แต่ละกลุ่มแต่งกรณีตัวอย่างบุคคลที่มีระเบียบวินัย หรือไม่มีระเบียบวินัยในสังคม หรือในโรงเรียนมากลุ่มละ 1 เรื่อง พร้อมกับบอกผลดี หรือผลเสียของกรณีตัวอย่างนั้น ๆ แล้วให้ตัวแทนออกมาเล่าหน้าชั้น

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของระเบียบวินัย ระเบียบวินัยในสังคม ระเบียบวินัยในโรงเรียน และคุณค่าของระเบียบวินัย

สื่อการเรียนรู้การสอน

กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน

การประเมินผล

1. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
2. สังเกตจากการเล่าประสบการณ์
3. สังเกตจากการตอบคำถาม การรายงานหน้าชั้น
4. สังเกตจากการแต่งกรณีตัวอย่าง

กรณีตัวอย่าง

สมชาติ และสมชาย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีครูโสภณเป็นครูประจำชั้น ครูโสภณรักเพื่อนและอบรมนักเรียนในชั้นอยู่เสมอว่า ให้ทุกคนปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎหมาย หรือข้อตกลงที่สังคมยอมรับจนถือเป็นแนวทางปฏิบัติของคนในสังคม เช่น การแต่งกายมาโรงเรียน การข้ามถนน การขึ้นรถประจำทาง การไม่ทำลายสาธารณสมบัติ ตลอดจนการเข้าคิวซื้อข้าว สมชาติปฏิบัติตามคำสั่งของครูโสภณอยู่เสมอ เช่น แต่งกายให้เรียบร้อย ข้ามถนนตรงทางม้าลาย ส่วนสมชายนั้นปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูเป็นบางครั้ง เพราะคิดว่าไม่เห็นเป็นอะไร

วันหนึ่งสมชายชวนสมชาติออกไปซื้อขนมที่ร้านค้าหน้าโรงเรียน สมชาติชักชวนให้สมชายข้ามถนนตรงทางม้าลาย แต่สมชายเห็นว่าไม่มีจราจรยืนอยู่จึงไม่ต้องปฏิบัติตามกฎจราจร และเสียเวลาเดินย้อนไปมา สมชายจึงวิ่งข้ามถนนไป เผอิญมีรถยนต์คันหนึ่งแล่นสวนมาเร็วมากชนสมชายกระเด็นไปฟุบสลบอยู่ข้างถนน สมชาติคิดว่าถ้าสมชายข้ามถนนตรงทางม้าลายก็คงไม่ถูกรถชน

แผนการสอนครั้งที่ 7

เรื่อง ความมีระเบียบวินัย เวลา 4 คาบ

ความคาดหวัง

1. การรักษาคำมั่นหรือข้อตกลงที่ให้ไว้กับผู้อื่น ช่วยสร้างระเบียบวินัยในตนเอง และเป็นพื้นฐานให้เกิดระเบียบวินัยของสังคม
2. ผู้ที่ตัดสินใจแก้ปัญหาให้ตนเองและสังคมได้ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม

จุดประสงค์

1. สามารถเขียนคำขวัญในการปฏิบัติตนในส่วนสาธารณะ และห้องประชุม
2. สามารถบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีระเบียบวินัยในส่วนสาธารณะและในห้องประชุม
3. สามารถเปรียบเทียบผลดีและผลเสีย ของการมีระเบียบวินัย และการขาดระเบียบวินัยในส่วนสาธารณะ และในห้องประชุมได้
4. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา

ความมีระเบียบวินัยในส่วนสาธารณะ และการมีระเบียบวินัยในห้องประชุม

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินคิเคท

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการเริ่มต้น และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนและทำกิจกรรมต่อไป

1. ถ้านักเรียนจะเขียนคำขวัญติดไว้บริเวณสวนสาธารณะและห้องประชุม นักเรียนจะเขียนอย่างไรบ้าง
2. นักเรียนหาคนให้อยู่ในระเบียบวินัยของสวนสาธารณะอย่างไรบ้าง
3. นักเรียนหาคนให้อยู่ในระเบียบวินัยของห้องประชุมอย่างไรบ้าง

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 - 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ

1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน ส่วนเอกสารหมายเลข 3 ใช้ชุดเดิม

1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 - 4 ว่าใครหาคำตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ

1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 - 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถาม
อภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์ แล้วจับบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจับบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานดำลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "จะอย่างไรดี"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้าเธอเป็นสาวน้อยที่รักแม่สุดชีวิต แม่ของเธอกำลังต้องการอาหารมาประทังชีวิต ถ้าเธอขโมยเครื่องโทรศัพท์ในสวนสาธารณะไปขายต้องได้เงินมาช่วยเหลือแม่ มิฉะนั้นแม่อาจต้องตาย ถ้าเธอเป็นสาวน้อยจะขโมยหรือไม่ เพราะอะไร ?"

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้วครูจะทราบว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ได้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนออกมารายงาน ผลจากการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจ และการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งพิจารณาหาความกระจ่าง สนับสนุนเหตุผลที่ดีและเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยในห้องประชุม ให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "จะอย่างไรดี" จำนวนเท่ากับนักเรียน

2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด

3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 3 คนละ 1 ชุด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณี que เห็นว่าสายัณห์ควรขโมยโทรศัพท์สาธารณะ

- ใคร ๆ คงไม่ตำหนิเพราะแม่ของเราจะเป็นลมตายเพราะอดอาหาร
- สังคมคงสรรเสริญยกย่องเพราะหาไปเพื่อความกตัญญูจริง ๆ
- เมื่อเราเกิดมาจนทำการขโมยของผู้อื่นบ้างคงไม่ถูกตำหนิ

ในกรณี que เห็นว่าสายัณห์ไม่ควรขโมยโทรศัพท์สาธารณะ

- ทุก ๆ คนคงตำหนิเพราะการขโมยของสาธารณะถือเป็นการเห็นแก่ตัวอย่างมาก
- ทุกคนคงหาตามระเบียบกฎหมายของสังคม
- เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายถึงไหนอับอายถึงนั้น
- พลเมืองที่ดีต้องยึดถือกฎหมายอย่างเคร่งครัด แม้ตนจะตกอยู่ในภาวะลำบาก
- เราต้องหยิ่งในศักดิ์ศรีของความเป็นคน แม้จะตายก็ไม่ยอมผิดกฎหมาย

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1
	แผ่น 7
<u>บัตรกำหนดงาน</u> (มี 6 แผ่น) <u>คำชี้แจง</u> 1. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2 - 6 เป็นคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 3 เรื่อง ความมีระเบียบวินัย แล้วช่วยกันตอบคำถามหรือคำสั่งข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสาร และความรู้ของนักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปรายแล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 2
	คำถามที่ 1 แผ่น 7
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> จงเขียนคำขวัญในการปฏิบัติตนในสวนสาธารณะ และในห้องประชุมมาอย่างละ 3 คำขวัญ	

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 3
	คำถามที่ 2 แผน 7
<u>งานข้อที่ 2</u>	
<u>คำถามข้อที่ 2</u>	จงบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนได้รักษาระเบียบวินัยใน สวนสาธารณะและในห้องประชุม มาอย่างละ 3 ประการ

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 4
	คำถามที่ 3 แผน 7
<u>งานข้อที่ 3</u>	
<u>คำถามข้อที่ 3</u>	จงเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของการมีระเบียบวินัยใน สวนสาธารณะ มาอย่างน้อย 3 ประการ

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 5
	คำถามที่ 4 แผน 7
<u>งานข้อที่ 4</u>	
<u>คำถามข้อที่ 4</u>	จงเปรียบเทียบผลดีและผลเสียของการมีระเบียบวินัยใน ห้องประชุม มาอย่างละ 3 ประการ

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผน 7

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5 หากนักเรียนเป็นสายัณห์จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "จะทำอย่างไรดี"
นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) ทำไมจึง
ต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงช่วยกันอภิปราย เมื่อตกลงกันได้แล้ว
เขียนสรุปเหตุผลที่นักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็นรายงาน
ของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้น 1 คน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "จะทำอย่างไรดี"

สายัณห์ กำพร้าพ่อกับแม่ตั้งแต่เล็ก ๆ มีแม่ที่ค่อนข้างหาหาเลี้ยงสองชีวิตในครอบครัว
หลังจากทานาแล้วแม่รินได้ทำขนมเรขายไปในหมู่บ้าน ได้เงินเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่งเสียให้
สายัณห์เรียนมาถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่เมื่อสอบเข้าที่แล้วแม่รินเจ็บและมีก้อนเนื้อบน
ชั้นที่เต้านม ทั้ง ๆ ที่แม่รินรู้มานานแล้วแต่เห็นว่าเธอมีฐานะยากจน เงินทองที่จะไป
หาหมอก็กไม่มี จึงอกหนเอาไว้ จนก้อนเนื้อนั้นเจ็บขึ้นมา แม่รินมีอาการอ่อนเพลียมาก
เป็นลมบ่อย ๆ เมื่อสายัณห์รู้เข้า เธอจึงอ้อนวอนให้มารดาไปรับการตรวจที่โรงพยาบาล
ประจำจังหวัด แม่รินและสายัณห์ตกใจมากแทบสิ้นสติ เมื่อรู้ว่าแม่รินเป็นมะเร็งที่เต้านม

และต้องทำการผ่าตัดโดยเร็วที่สุด แต่แม่รีนเป็นห่วงบ้านจึงขออนุญาตหมอไปเยี่ยมบ้านก่อน แล้วเขารุ่งขึ้นจะมาใหม่

เที่ยงของวันรุ่งขึ้น สายัณห์ตกใจมาก เพราะแม่รีนเกิดเป็นลม จึงช่วยหายาออกมา ช่วยเหลือจนแม่รีนฟื้นคืนสติขึ้นมา แต่ยังอ่อนเพลียมาก ตั้งแต่เช้าจนเที่ยงสายัณห์และแม่รีนยังไม่มีอาหารตกถึงท้องเลย สายัณห์จนปัญญาจริง ๆ เงินก็หมดลงพอกี้ เธอจึงเดินเหม่อลอยคิดหาเงินมาซื้ออาหารให้แม่กินหัวแทบระเบิดก็คิดไม่ออก เธอเดินเข้าไปในสวนสาธารณะที่ติดกับบ้าน

ขณะที่สายัณห์เดินครุ่นคิดอยู่ในสวนสาธารณะนั้น เธอเหลือบไปเห็นตู้โทรศัพท์ในสวนสาธารณะ ความคิดของเธอแวบขึ้นมาในทางไม่ดี หากขโมยโทรศัพท์สาธารณะนี้ไปขายที่ร้านค้ารับซื้อของทุกชนิดในซอยข้างบ้านแล้ว จะคงได้เงินไปซื้อข้าวให้แม่กินแน่นอนและเงินที่เหลือจะได้เป็นค่ารถประจำทางนำแม่รีนเข้าโรงพยาบาลโดยด่วน แต่สายัณห์หวนกลับมาคิดอีกทีหนึ่ง โทรศัพท์เป็นของสาธารณะที่ทุกคนได้ใช้ประโยชน์อย่างมาก ถ้าหากเราขโมยไปขายจะไม่ได้เห็นแก่ตัวมากไปหรือ

ถ้านักเรียนเป็นสายัณห์จะขโมยเครื่องโทรศัพท์หรือไม่ เพราะอะไร

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ให้นักเรียนที่เคยไปเที่ยวสวนสาธารณะ (สวนสัตว์ สนามเด็กเล่น น้ำตก ฯลฯ) 2 คน เล่าประสบการณ์เกี่ยวกับลักษณะบริเวณและสิ่งของต่าง ๆ ในสวนสาธารณะตลอดถึงพฤติกรรมของคนที่เป็นที่หวาดหวั่นและไมตรี

ขั้นตอน

1. แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มแล้วให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มจับฉลากเลือกที่สาธารณะ เช่น สวนสัตว์ สนามฟุตบอล สนามเด็กเล่น สวนป่า น้ำตก พิพิธภัณฑ์ แล้วช่วยกันเขียนข้อปฏิบัติในที่สาธารณะนั้น ๆ มาอย่างน้อย 7 ประการ แล้วส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้นครูสรุปเขียนลงกระดานดำ
2. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มสรุปประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่มที่เคยเห็นผู้ไปเที่ยวที่สวนสาธารณะต่าง ๆ กระทำผิดระเบียบของสถานที่นั้น ๆ เล่าให้เพื่อนฟัง ครูสรุปลงกระดานดำ
3. ให้นักเรียนที่ครูเตรียมไว้แสดงบทบาทสมมติเรื่อง "ผู้ฝ่าฝืน" แล้วถามให้นักเรียนตอบถึงเหตุการณ์ การกระทำที่ผิดและไม่ดีของตัวละครและผลของการกระทำนั้น ๆ
4. ให้หัวหน้าชั้นแสดงบทบาทสมมติการประชุมวางแผนงานจัดงานวันขึ้นปีใหม่ของโรงเรียน โดยให้นักเรียน ป.6 เป็นผู้จัด ครูได้เตรียมตัวประธาน และเลขานุการไว้ก่อนหลังจากประชุมเสร็จแล้วให้ผู้สังเกตการณ์ 3 คนรายงานพฤติกรรมของสมาชิกที่ร่วมประชุม
5. ครูสรุปข้อปฏิบัติในที่ประชุมสรุปลงกระดานดำ

ข้อสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข้อปฏิบัติที่แสดงถึงความมีระเบียบวินัยในที่สาธารณะและในห้องประชุม

สื่อการเรียนการสอน

1. เครื่องแต่งกายการแสดงบทบาทสมมุติ
2. เรื่องที่ใช้แสดงบทบาทสมมุติ เรื่อง "ผู้ฝ่าฝืน"

การประเมินผล

1. สังเกตการตอบคำถามการรายงาน
2. สังเกตการแสดงบทบาทสมมุติ
3. สังเกตการทำงานกลุ่ม

กรณีตัวอย่างเรื่อง "ผู้ฝ่าฝืน"

หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ว สมศรีและสมใจ นักเรียนชั้น ป.6 ได้ไปเที่ยวเล่นในสวนสาธารณะที่มีอุปกรณ์เครื่องเล่น และดอกไม้สวยงามมากมาย นักเรียนทั้งสองเห็นเด็กที่เข้ามาเล่นทั้งกระซางหอชนม ลูกพลาสติก ฯลฯ ไม่เป็นที่ ทำให้ลุงเซยคนเฒ่าที่ชรามากแล้วต้องเก็บกวาดอยู่ตลอดเวลาจนน่าสงสารยิ่ง

ที่บริเวณสวนดอกไม้มีป้ายเขียนเตือนไว้ว่า "ห้ามเด็ดดอกไม้" แต่สมศรีหาได้ใส่ใจต่อคำเตือนนี้ไม่ เขาจึงชวนสมใจไปเก็บ ดอกไม้มาเล่นดมเล่น แต่สมใจไม่ยอมทำตาม และห้ามสมศรีทำด้วย แต่สมศรีบอกว่าขณะนี้ลุงเซยกลับไปแล้ว ไม่เห็นจะต้องกลัวอะไรเลย

ขณะที่สมศรีกำลังเด็ดดอกไม้อยู่นั้น ลุงเซยนั่งพักอยู่หลังพุ่มไม้เห็นเข้าพอดีจึงจับตัวสมศรีไว้ แล้วตักเตือนสมศรีว่าเป็นเด็กโธแล้ว ควรที่จะเป็นตัวอย่างแก่เด็กเล็ก ๆ ที่เป็นน้อง ๆ ไม่สมควรที่จะฝ่าฝืนระเบียบเสียเอง ขณะที่ลุงเซยได้ตักเตือนและสั่งสอนสมศรีอยู่นั้น มีเด็กมากมายที่อยู่บริเวณนั้นมารุมล้อมดูสมศรีทำให้เขาได้รับความอับอายมาก และรับปากกับลุงเซยว่าต่อไปจะไม่ฝ่าฝืนอีก

แผนการสอนครั้งที่ 8

เรื่อง ความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลา เวลา 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. การทำงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงกับเวลา หรือให้สำเร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ ช่วยสร้างวินัยในตนเอง และความเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. การรักษาคำมั่นหรือข้อตกลงที่ให้ไว้กับผู้อื่น ช่วยสร้างระเบียบวินัยในตนเอง และเป็นพื้นฐานให้เกิดระเบียบวินัยของสังคม
3. ผู้ที่ตัดสินใจแก้ปัญหาให้ตนเอง และสังคมได้ ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิดและตัดสินใจได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม

จุดประสงค์

1. บอกความหมายการตรงต่อเวลาได้
2. สามารถเขียนคำขวัญในการปฏิบัติตนในห้องเรียน ในการใช้ห้องสมุดได้
3. สามารถบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ในห้องสมุดและการตรงต่อเวลาได้
4. สามารถเปรียบเทียบผลดี และผลเสียของการตรงต่อเวลา และการไม่ตรงต่อเวลาได้
5. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา ความมีระเบียบวินัยในห้องเรียนในห้องสมุด และการตรงต่อเวลา

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินคิเคท

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ชั้นนำ (5 นาที)

ครูใช้คำถามต่อไปนี้เป็นการเริ่มต้น และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเรียนและทำกิจกรรมต่อไป

1. การตรงต่อเวลา หมายถึงอะไร (ครูเขียนย่อ ๆ ลงกระดานดำ),
2. ถ้านักเรียนจะเขียนคำขวัญติดไว้บริเวณห้องเรียน ห้องสมุด จะเขียนว่าอย่างไรบ้าง (เขียนลงบนกระดานดำ 1 - 2 ตัวอย่าง)
3. นักเรียนหาคนให้อยู่ในระเบียบวินัยของห้องเรียน ห้องสมุดอย่างไรบ้าง
4. นักเรียนหาคนให้เป็นคนตรงเวลาอย่างไรบ้าง

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 - 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ
- 1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน ส่วนเอกสารหมายเลข 3 ใช้ชุดเกม
- 1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิก แต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 - 4 ว่าใครหาคาตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคาตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ

1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 - 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถามอภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์แล้ว จากนั้นทบทวนกระดานคา

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจับบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานคา ลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "เวลาเป็นเหตุ"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้าเธอเป็นพยาบาลที่เพื่อนประสบอุบัติเหตุร้ายแรงถึงชีวิต ต้องรีบส่งโรงพยาบาล แต่คุณพ่อที่บ้านก็ต้องการยา หากเข้าไปนึกถึงคุณพ่อต้องไม่มียากิน และกำลังเจ็บปวดมาก ถ้าเธอเป็นพยาบาลจะไปโรงพยาบาลหรือไปซื้อยาให้คุณพ่อ" เพราะอะไร ? ทำไมจึงตัดสินใจอย่างนั้น ?

2.3 เมื่อครูซักถาม และดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้ว ครูจะทราบว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ได้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทนออกมารายงาน ผลจากการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจ และการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่มพร้อมทั้งวิจารณ์ท่าความกระฉับ สันนิษฐานเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน และในห้องสมุดให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูเสนอเหตุผลที่เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "เวลาเป็นเหตุ" จำนวนเท่ากับนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 3 คนละ 1 ชุด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางตัดสินใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่เห็นว่าพ่อแม่ควร ไปโรงพยาบาลกับเพื่อน

- คนอื่น ๆ คงเห็นด้วยกับเราถึงแม้บิยะพงษ์ไม่ได้เป็นญาติเราก็ก็น่าจะช่วยเหลือ
- หาไปตามหน้าที่ของพลเมืองที่ดี
- คนที่ดีต้องช่วยเหลือคนอื่นก่อนที่จะช่วยเหลือญาติมิตรของตน

ในกรณีที่เห็นว่าพ่อแม่ไม่ควร ไปโรงพยาบาลกับเพื่อน

- หากใครรู้ว่าเราไม่เอาใจใส่พ่อของเราเองต้องถูกตำหนิ
- สังคมคงยกย่องว่าเรามีความกตัญญูต่อบิดา
- เป็นหน้าที่ของลูกที่ต้องช่วยเหลือทดแทนบุญคุณของพ่อแม่เมื่อมีโอกาส

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1
	แผนที่ 8
<u>บัณฑิตกำหนดงาน</u> (มี 6 แผนที่)	
<u>คำชี้แจง</u> 1. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2 - 6 เป็นคำถาม หรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 3 เรื่อง ความมีระเบียบวินัย และช่วยกัน ตอบคำถามหรือคำสั่งข้อ 1 - 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสาร และความรู้ของนักเรียน แสดงความคิดเห็น โดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย แล้ว เขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2
	คำถามที่ 1 แผนที่ 8
<u>งานข้อที่ 1</u>	
<u>คำถามข้อที่ 1</u>	การตรงต่อเวลา หมายความว่าอย่างไร จึงบอกมา อย่างละเอียด

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 3
	คำถามที่ 2 แผน 8
<u>งานข้อที่ 2</u>	
<u>คำถามข้อที่ 2</u> จงเขียนคำขวัญในการปฏิบัติตนในห้องเรียน ในห้องสมุดมา อย่างละ 3 คำขวัญ	

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 4
	คำถามที่ 3 แผน 8
<u>งานข้อที่ 3</u>	
<u>คำถามข้อที่ 3</u> จงบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ในห้องสมุด และการตรงต่อเวลา มาอย่างละ 3 ประการ	

	บัตรกำหนดงานแผนที่ 5
	คำถามที่ 4 แผน 8
<u>งานข้อที่ 4</u>	
<u>คำถามข้อที่ 4</u> จงเปรียบเทียบผลดี และผลเสียของการตรงต่อเวลา และการ ไม่ตรงต่อเวลา อย่างน้อย 3 ประการ	

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผนที่ 8

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5 ต่อไป

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5 หากนักเรียนเป็นพเยาว์จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "เวลาเป็นเหตุ" นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) ทำไมจึงต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงช่วยกันอภิปราย เมื่อตกลงกันได้แล้ว จงเขียนสรุปเหตุผลที่นักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็นรายงานของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน

1 คน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "เวลาเป็นเหตุ"

เย็นวันนี้ คุณพ่อของพเยาว์ที่ป่วยปวดท้องเพราะโรคลกระเพาะอาหารเริ่มปวดท้องอย่างหนักอีกหลังจากหุเลามา 2 วันแล้ว และยาที่กินก็จะหมดพอดี พ่อจึงให้พเยาว์นำตัวอย่างยาที่เหลืออยู่อย่างละเม็ดไปซื้อมาเพิ่มเติมที่ร้านขายยาในตลาด ซึ่งมีอยู่ร้านเดียวเท่านั้นที่ขายยาคือร้านนี้ หากถึงเวลา 18.00 น. ทางร้านจะปิดร้าน

ขณะที่พเยาว์วิ่งไปตามถนนได้พบปิยะพงษ์เพื่อนร่วมชั้นเรียนถูกรถจักรยานยนต์ชนขาหักนอนรองครวณครางอยู่ริมถนน คนขับได้หนีไปแล้ว พเยาว์รีบเรียกให้รถแท็กซี่นำ

บิยะพงษ์ไปส่งโรงพยาบาล เพราะเขาเจ็บมาก แต่ก่อนที่เพียวจะก้าวขาเข้าไปนั่งในรถแท็กซี่เขานึกขึ้นได้ว่า ตนต้องรีบไปซื้อยารักษาโรคกระเพาะให้คุณพ่อและขณะนี้ร้านขายยาใกล้ปิดแล้ว หากเธอไปโรงพยาบาลกับบิยะพงษ์แล้ว เพียวไม่ได้ซื้อยาให้คุณพ่อนั่นเอง

ฉันทักเรียนเป็นเพียวจะตัดสินใจอย่างไร หากไม่จึงตัดสินใจอย่างนั้น?

วิธีสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการมาโรงเรียน ใครบ้างที่มาทันเวลาและใครบ้างที่มาไม่ทันบ่อย ๆ เพราะเหตุใด

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของการตรงต่อเวลา แล้วครูบันทึกลงกระดานดำ
2. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันเขียนคำขวัญการตรงต่อเวลา แล้วให้ตัวแทนเขียนลงกระดานดำ
3. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่าง ครูซักถามเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่อง และผลที่ได้รับจากการกระทำ
4. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของการตรงต่อเวลา ครูบันทึกลงกระดานดำ
5. ให้นักเรียนผลัดกันเล่าประสบการณ์ที่พบเกี่ยวกับการไม่ตรงต่อเวลาแล้วทำให้เกิดผลเสียอย่างไร จะแก้ไขอย่างไร
6. ครูเล่านิทานเรื่อง ขราทิพชาดก พร้อมทั้งซักถามสาเหตุการตายของเนื้อ

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีระเบียบวินัยในห้องเรียน ในห้องสมุดอย่างน้อย 5 ประการ แล้วให้ตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

8. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนคาขวัญที่จะใช้ติดไว้บริเวณห้องเรียนและในห้องสมุด แล้วส่งตัวแทนออกมาเขียนในกระดานดำ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปประโยชน์ของการตรงต่อเวลา การรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน และในห้องสมุด

สื่อการเรียนรู้

1. กรณีตัวอย่างเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน
2. นิทานเรื่อง ขวาทิพชาดก

การประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย
 2. สังเกตจากการตอบคำถาม
 3. สังเกตจากการเขียนคาขวัญ
 4. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้น และการอภิปรายในกลุ่ม
-

กรณีตัวอย่าง

เฉื่อย ชิค เช็ค เป็นนักเรียนชั้นป. 6 เฉื่อยเป็นเด็กเก๋จกบ้านนอนตื่นสายไปโรงเรียนไม่ค่อยทัน ชิคและเช็คเป็นเด็กขยัน ทุกเช้าชิคและเช็คต้องแะมาเรียกเฉื่อยให้ไปเล่นฟุตบอล เพราะทั้งสามคนเป็นนักกีฬาของโรงเรียน เฉื่อยมาฝึกซ้อมไม่ทันเสมอ ครูพิชาญพยายามตักเตือนเฉื่อย เพราะเกรงว่าเมื่อถึงเวลาแข่งขันเฉื่อยจะไปไม่ทัน แต่เฉื่อยก็ยังคงปฏิบัติเช่นเดิม

การแข่งขันในจังหวัดครั้งนี้คาดว่าจะถึงนักชิงชนะเลิศนักฟุตบอลทีมของโรงเรียน เจ็บลงแข่งขันไม่ได้หลายคน เมื่อถึงนักชิงชนะเลิศในวันพรุ่งนี้ครูพิชาญได้ส่งนักกีฬาที่ไม่บาดเจ็บของโรงเรียนซึ่งรวมทั้ง เฉื่อย ชิค และเช็คให้ไปพร้อมกันที่สนามกีฬาจังหวัด เข้าวันแข่งขันชิค และ เช็ครีบไปถึงสนามก่อน ส่วนเฉื่อยไม่รีบร้อนเมื่อใดเวลาแข่งขันทีมฟุตบอลของเฉื่อยต้องลงแข่งขันทั้ง ๆ มีคนเล่นไม่ครบทีม เพราะเฉื่อยยังไม่มาทำให้มีนักกีฬาไม่ครบ เวลาแข่งขันผ่านไปถูกทีมคู่แข่งยิงประตูไป 2 ประตูทั้ง ๆ ที่ตามฟอร์มแล้วฝีมือของคู่แข่งเป็นรองทีมฟุตบอลของเฉื่อยมาก เฉื่อยวิ่งมาที่สนามแข่งขันแต่ก็ไม่สามารถเล่นดีขึ้นขึ้นมาได้ จึงต้องแพ้โรงเรียนคู่แข่งไป 2 ประตูต่อ 1 ทุกคนเสียใจมากที่เฉื่อยมาช้า

นิทานเรื่องขราทียชาดก

ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์เป็นเนื้อหมูเนื้อแวล่อมอยู่ในป่า ครั้นนั้นเนื้อผู้เป็นพี่สาวของพระโพธิสัตว์ได้แนะนำให้รู้จักลูกน้อยของตนและกล่าวว่า น้องชายเนื้อนี้เป็นหลานของท่าน ท่านจงให้เรียนมารยาทแห่งเนื้อสักอย่างหนึ่ง ให้พระโพธิสัตว์รับลูกไว้แล้วพระโพธิสัตว์บอกหลานว่าเจ้าจงมาในเวลาโน้นแล้วจงเรียนมารยาทแห่งเนื้อเถิด แต่เนื้อผู้เป็นหลานไม่ไปตรง

เวลาที่พระโพธิสัตว์กำหนดไว้ วันหนึ่งผ่านไป เมื่อ 7 วันได้ผ่านไปก็เหมือนเดิม เนื้อ
 หลานไม่ได้เรียนมารยาทหนึ่งอย่างหนึ่งเลย เทียวไปติดมวงนายพราน ถูกนายพราน
 ฆ่าตายเพราะโทษของการไม่ตรงต่อเวลา

คัดจากแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คยาภก

มารยาทหนึ่ง หมายถึง ความรู้ในการดำรงชีวิตของเนื้อ

เอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า

เอกสารหมายเลข 4 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

— — — — —

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือ ความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ให้เป็นทรัพย์สินของอาหาร น้ำใจ ตลอดจนแรงงานเพื่อช่วยเหลือเจือจานแก่บุคคลที่ควรให้

การเสียสละ คือ การให้การบริจาค หรือการละสิ่งที่เราควรได้รับหรือมีอยู่น้อยให้แก่อื่น เช่น การละสิทธิ สละความสุข ความสะดวกสบายที่ควรได้รับ การบริจาคโลหิต บริจาคดวงตา การละชีวิตเพื่อแลกเอาความสุขสงบให้แก่ชาติบ้านเมือง

ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และเสียสละที่แท้จริงนั้นยอมไม่หวังผลตอบแทนเพื่อตนเองและอาจหาได้หลายรูปแบบดังนี้

1. การแสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เช่น เมื่อเห็นเพื่อนยกลีงของหนัก เห็นคนชราแก่งก ๆ เงิน ๆ จะข้ามถนน เข้าไปช่วยค้ำยความมีแก่ใจ เห็นเพื่อนได้รับเคราะห์กรรม ประสบความทุกข์ยากเปลี่ยงปล้าแสดงความเห็นใจเสียใจ ไม่เยาะเย้ยถากถาง หรือประจาน เห็นเพื่อนประสบความสำเร็จได้ชัยชนะ ประสบความสุข แสดงความยินดี หรือก็ใจค้าย

2. ทำบุญส่งเสริมศาสนาที่ตนนับถือตามกาลเทศะ

3. แบ่งปันทรัพย์สินของ อาหารช่วยเหลือคนที่ขาดแคลน หรือตำรวจ ทหาร ที่ไปทำหน้าที่ป้องกันประเทศตามชายแดนและถิ่นทุรกันดาร หรือผู้ประสบภัยต่าง ๆ

4. สละสิทธิที่ควรได้รับ หรือสละความสุขส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า เช่น สละที่นั่งในเรือ รถประจำทางให้ หรือเมื่อพบผู้ประสบอุบัติเหตุเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างปัจจุบันทันด่วน แม้ไม่รู้จักกันก็ต้องรีบเข้าช่วยเหลือตามความสามารถ

5. สละแรงงานช่วยเหลือประโยชน์ให้แก่สังคม

5.1 รับผิดชอบต่อเหลือบิคา มารดา ครู อาจารย์ตามกำลังความสามารถ
ช่วยความเต็มใจ

5.2 ให้ความร่วมมือช่วยสาธารณประโยชน์

6. บริจาคโลหิต เพื่อช่วยชีวิตผู้อื่น ถ้าเรามีร่างกายแข็งแรงพอที่จะบริจาค
ได้เราควรสละให้เพราะโลหิตของเราอาจช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ที่กำลังจะตายเนื่องจาก
เสียโลหิตไว้ได้

7. บริจาคดวงตา หลังจากที่เราสิ้นชีวิตแล้ว ดวงตาของเราจะถูกนำมาใส่
ให้แก่เพื่อนมนุษย์ที่ตาบอดให้กลับมาเป็นผู้มีตาทักษิ นับว่าได้กุศลแรง

8. สละชีวิตเพื่อแลกเอาความสงบสุขให้แก่บ้านเมืองหรือสละชีพเพื่อชาติ หรือ
พลีชีพเพื่อชาติ เช่น ในยามที่ชาติบ้านเมืองอยู่ในภาวะคับขันหรือเกิดศึกสงคราม เรา
ต้องอาสารับใช้ชาติบ้านเมือง แม้ว่าจะต้องเสียชีวิตก็ตาม

คาแม่เมตตา

สัตว์ทั้งหลาย ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น
จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้พยายาเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด
อย่าได้เจ็บไข้ลาบากกายลาบากใจ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจ
รักษาตัวรักษาคณให้พ้นจากทุกข์ภัยอันตรายด้วยกันทั้งสิ้นเถิด

หมายเหตุ ในกรณีที่นักเรียนเป็นชาวพุทธทั้งหมด จะสวดคาถาด้วยก็ได้ ผู้ที่นับถือ
ศาสนาอื่นจะใช้คากลำนี้นี้หรือจะใช้คากล่าวของศาสนานั้น ๆ ที่เป็นแนว
เดียวกันนี้หรืออาจจะคิดขึ้นเองก็ได้

แผนการสอนครั้งที่ 9

เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ 4 คาบ

ความคิกรวบยอก

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ รู้จักเสียสละ ยิงความสุขให้เกิกแก่ตนเอง และหมู่คณะแก็การเอื้อเฟื้อนั้นมิทำให้เกิความเคืองร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
2. ผู้ที่ตัดสินใจแก้ปัญหาให้ตนเองและสังคมได้คื ต้องเป็นผู้ที่รู้จักคิด และตัดสินใจ ได้ด้วยตนเอง โยใช้เหตุผลที่เหมาะสม

จุดประสงค์

1. สามารถบอกความหมายของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้
2. บอกผลดีของคนที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้
3. สามารถบอกการกระทำที่แสดงว่าบุคคลมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
กาน เงิน สิ่งของ และแรงงานโดยไม่เคือกรอนตนเอง และผู้อื่นได้
4. สามารถเขียนคาแ่เมตคาได้
5. สามารถตัดสินใจใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3, 4) ได้

เนื้อหา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เงิน สิ่งของ และแรงงาน

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินคิเคท

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที),

ครูใช้คำถาม และกิจกรรมต่อไปนี้ เริ่มต้นและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่
จะเรียนและทำกิจกรรมต่อไป

1. ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละหมายความว่าอย่างไร
2. ให้นักเรียนนั่งสงบและกล่าวคาถาเมตตาตามครู

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 – 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือก ประธาน และเลขานุการ
- 1.2 ให้เลขานุการกลุ่มทุกกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงานและเอกสารหมายเลข 4 เรื่อง ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ
- 1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 – 4 ว่าใครหาคำตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคำตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานของกลุ่ม 1 ฉบับ
- 1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 – 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง
- 1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถามอภิปราย ให้อภิปราย รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์แล้วจึงบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจดบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานดำลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "เสียสละ"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดงาน ถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้าเธอเป็นชมพู่จะเสียสละเงินให้คณะวงดนตรี تابอดหรือไม่ เพราะถ้าเธอบริจาคแล้วต้องออกข่าวหรือกายเตี้ย แต่ยังคงกินขนม และคน تابอดก็น่าสงสารอย่างมาก" นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร หากไม่จึงต้องตัดสินใจอย่างนั้น ?

2.3 เมื่อครูซักถามและดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้ว ครูจะทราบ ว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ได้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทน ออกมารายงานผลจากการอภิปรายกลุ่มหน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจและการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์ หากความกระจ่าง สนับสนุนเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุก

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละสิ่ง ของและแรงงานให้นักเรียนได้อภิปราย ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้น ที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูเสนอแนะเหตุผลที่ เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนรู้การสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "เสียสละ" จำนวนเท่ากับนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 4 คนละ 1 ชุด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางคัดสนใจ และใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ชั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่เราเห็นว่าสมควรบริจาคเงินให้วงดนตรีคนตาบอด

- เพราะได้รับการอบรมมาจากครูและพ่อแม่ให้ช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก
- มีผู้อื่นให้มาก ๆ เราต้องให้ด้วย
- เป็นหน้าที่ของบุคคลที่สมบูรณ์ต้องช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก
- เป็นหน้าที่ของผู้ที่มีจริยธรรมสูงที่ต้องช่วยเหลือผู้อื่น

ในกรณีที่เราเห็นว่าสมควรไม่ควรบริจาคเงินให้วงดนตรีคนตาบอด

- บริจาคไปแล้วต้องออกอาหารกลางวันผู้อื่นรู้คงหาหนิเราแน่
- ผู้ที่ขาดทรัพย์ถึงแม้ไม่ได้ร่วมบริจาคเงินก็ตาม สังคมก็ยังยกย่อง

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1 แผนที่ 9
<u>บัณฑิตกำหนดงาน</u> (มี 6 แผนที่) <u>คำชี้แจง</u> 1. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2 – 6 เป็นคำถาม หรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 4 เรื่อง ความเชื่อเพื่อเชื่อแน่วและเสียสละและช่วยกันตอบคำถาม หรือคำสั่งข้อ 1 – 4 โดยใช้ความรู้จากเอกสาร และความรู้ของนักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายภายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย แล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2 คำถามที่ 1 แผนที่ 9
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> ความเชื่อเพื่อเชื่อแน่วและเสียสละ หมายถึงอะไร บอกมาให้ละเอียด	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 3
	คำถามที่ 2 แผน 9
<u>งานข้อที่ 2</u> <u>คำถามข้อที่ 2</u> จงบอกผลดีของคนที่มีความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละมา อย่างน้อย 3 ข้อ	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 4
	คำถามที่ 3 แผน 9
<u>งานข้อที่ 3</u> <u>คำถามข้อที่ 3</u> จงบอกการกระทำที่แสดงว่านักเรียนมีความเชื่อเพื่อพ่อแม่และ เสียสละค่านเงิน สิ่งของ และแรงงานโดยไม่เคียดแค้นแก่ ตนเอง และผู้อื่นมาอย่างละ 3 ข้อ	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 5
	คำถามที่ 4 แผน 9
<u>งานข้อที่ 4</u> <u>คำถามข้อที่ 4</u> จงเขียนคำแม่เมตตามาให้สมบูรณ์	

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผนที่ 9

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5

หากนักเรียนเป็นชมพู่ จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "เลียบสละ"
นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) ทำไมจึง
ต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงร่วมกันอภิปรายเมื่อตกลงกันได้แล้ว
จงเขียนสรุปเหตุผลที่พวกเธอร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็น
รายงานของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน

1 คน

กรณีตัวอย่าง

เรื่อง "เลียบสละ"

ชมพู่เป็นเด็กที่รู้จักประหยัด และเรียนหนังสือเก่ง เพราะเธอขยันและเอาใจใส่
ต่อการเรียนมาก คุณแม่ให้เงินชมพู่เป็นค่าอาหารกลางวันในโรงเรียนวันละ 5 บาท
แต่ก่อนออกจากบ้านชมพู่จะนำเงิน 2 บาท จาก 5 บาท ไปใส่กระป๋องออมสินไว้ เธอทำ
อย่างนั้นมา 3 ปีแล้ว จึงมีเงินฝากธนาคารรวมทั้งที่พ่อแม่ให้สมทบ 5,000 กว่าบาท ชมพู่
จึงใช้เงินแค่ 3 บาท ซื้ออาหารกลางวันในโรงเรียนทุกวัน ส่วนขนมหวานเธอได้นำขนม
แห้งไปจากบ้านทุกวันเช่นกัน

วันนี้ตอนเช้าวงดนตรีคณะเล็ก ๆ ของคนตามบอคได้มาขออนุญาตเพราะห้ออาจารย์ใหญ่แสดง
ในบริเวณโรงเรียน ทำให้นักเรียนทุกคนสนุกสนาน ขำขันไปกับคณะวงดนตรีที่ต้องมีคนจูงทา
โนนทานี่ และบางคนเดินพลาคกกเวทีกี่มี ชมพุกัดมีมีความรู้สึกตรงกันข้ามกับเพื่อน ๆ แต่เธอ
รู้สึกสงสารพวกเขามากที่เคราะห์ร้ายมองอะไรไม่เห็น เขาอยู่ในโลกมืดมน ความสวยสด
งดงามของโลกไม่มีความหมายต่อพวกเขาเลย ชมพุกัดคิดว่าช่างไม่ยุติธรรมเลย

พอใกล้เที่ยงอาจารย์ใหญ่ขึ้นไปประกาศบนเวทีว่า "ถ้าหากนักเรียน ครูอาจารย์คนใด
ต้องการบริจาคเงินช่วยเหลือคณะวงดนตรีนี้ก็ให้นักเรียนที่ถือพานเดินไปทั่ว ๆ ชมพูเอามือ
ล้วงกระเป๋าเตรียมเงินไว้ แต่เธอต้องผิดหวัง เพราะเงินเธอมีแค่ 3 บาทเท่านั้น ถ้า
บริจาคไปแล้ว แม้เพียงเล็กน้อย เธอก็ไม่สามารถรับประทานข้าวหรือกวยเตี๋ยวกินได้เลย
เพราะแม่ค้าพ่อค้าเขาขายถ้วยละ 3 บาท เงินที่เหลือไม่ถึง 3 บาทจะสามารถซื้อได้แค่
ขนมหวานเท่านั้น เธอยืนคิดอย่างหนักว่าจะตัดสินใจบริจาคหรือไม่

ถ้านักเรียนเป็นชมพูจะบริจาคหรือไม่ เพราะเหตุใด

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความหมายของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ แล้ว
เขียนลงกระดานดำ

ขั้นสอน

- ให้นักเรียนบอกโอกาสที่ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเงิน สิ่งของและแรงงาน
อย่างละ 4 ประการ แล้วครูถามสรุปลงกระดานดำเป็นข้อ ๆ

2. แบ่งกลุ่มแล้วให้แต่ละกลุ่มยกตัวอย่างผู้ที่มีความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละ (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือแต่งขึ้น), มากลุ่มละ 1 ตัวอย่าง แล้วให้ตัวแทนกลุ่มรายงานให้เพื่อนฟัง ครูบันทึกย่อ ๆ ลงกระดานดำ

3. สุ่มให้นักเรียนเล่าประสบการณ์ที่นักเรียนเคยเสียสละเงิน สิ่งของหรือแรงงาน

4. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างที่แจกให้ แล้วครูซักถามเกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในเรื่องว่าอย่างไร ใครเป็นบุคคลที่นักเรียนควรยกย่อง เพราะเหตุใดบุคคลใดควรแก้ไขความประพฤติ เพราะเหตุใด ถ้านายมีและลูก ๆ ไม่เคยช่วยเหลือชาวบ้านมาก่อน ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร

5. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเพื่อนของนางนี้ว่า มีความเชื่อเพื่อพ่อแม่ที่ถูกกับกาละเทศะและบุคคลหรือไม่

6. ให้นักเรียนที่ครูเตรียมไว้แสดงบทบาทสมมุติ แล้วให้แต่ละกลุ่มอภิปรายในหัวข้อ

6.1 คามีคุณธรรมในเรื่องใดบ้าง?

6.2 ถ้าไม่มีผู้บริจาคโลหิต ครูกล้าจะเป็นอย่างไร?

6.3 ประชาชนผู้บริจาคโลหิตมีคุณธรรมประเภทใด?

แล้วให้นักเรียนออกมารายงานให้เพื่อน ๆ ฟัง

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนสรุปประโยชน์ของการเสียสละลงกระดานดำ นักเรียนบันทึกลงสมุด

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่างคนละ 1 เรื่อง

2. กรณีตัวอย่างที่ใช้แสดงบทบาทสมมุติ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การรายงาน
2. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมติ
3. สังเกตการทำงานกลุ่ม

กรณีตัวอย่าง

นายมี มากทรัพย์ มีอาชีพค้าขาย ภรรยาชื่อ นางแก้ว มีลูก 2 คน คือเด็กชายโตและเด็กหญิงคิม ทั้งสองคนเรียนอยู่ชั้น ป.6 นายมีชอบช่วยเหลือเพื่อนบ้านอยู่เสมอเท่าที่ตนจะทำได้ โดยไม่เป็นการเบียดเบียนและก่ออันตรายให้กับตนเอง และยังอบรมลูกทั้งสองคนให้เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ เช่น อบรมโตและคิมให้ช่วยเหลือผู้อื่นในค่านกาดังกาย ค่านวจา ค่านก่าลังทรัพย์ ค่านสติปัญญา และค่านจิตใจ ดังนั้นโตและคิมจึงช่วยเพื่อนทำงานแบ่งปันขนมสิ่งของให้เพื่อนเสมอ บางครั้งพุดลอบใจเพื่อนที่มีความทุกข์ ถึงวันพระก็ไปทำบุญตักบาตร

นางแก้วเป็นคนตระหนี่ ไม่เคยแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่น มีหน้าซำยังห้ามลูก ๆ ไม่ให้ช่วยเหลือผู้อื่น นอกจากมีสิ่งของแลกเปลี่ยนเท่านั้น นางแก้วเล่าให้ลูก ๆ ฟังอยู่เสมอถึงเพื่อนของตนที่จ้อกรับคนกลางทางแล้วถูกปล้น

วันหนึ่งเกิดไฟไหม้บ้านของนางแก้ว นางแก้วอยู่บ้านคนเดียวกับไฟไม่ทันตะโกนให้เพื่อนบ้านช่วย เพื่อนบ้านก็อยากจะทำเฉย เพราะนางแก้วเป็นคนไม่น่าใจแต่ถึงนายมีและลูก ๆ ที่เคยช่วยเหลือพวกตนจึงรีบมาช่วยกันดับไฟ บ้านของนายมีจึงได้รับความเสียหายเพียงเล็กน้อย นางแก้วจึงรู้สึกว่าการที่นายมีและลูก ๆ ของนางช่วยเหลือผู้อื่นไว้เป็นผลดีแก่ตนและครอบครัว

เรื่องที่๑๖ แสดงบทบาทสมมติ

ดัดแปลงมาจากแผนการสอนวิชาจริยศึกษาของกรมวิชาการ

ครูกล้าเป็นครูใหญ่นักพัฒนา นับแต่ครูกล้าได้เลื่อนตำแหน่งเป็นครูใหญ่โรงเรียน ได้พัฒนาขึ้นมากและหลายท่าน วันหนึ่งครูกล้าประสบอุบัติเหตุถูกรถชนและเสียโลหิตไปมาก ทางโรงพยาบาลขอรับบริจาคโลหิตจากประชาชน เพื่อช่วยชีวิตครูกล้า คำซึ่งเคยเป็นลูกศิษย์ ครูกล้า แต่เคยไม่พอใจครูกลามาก่อน คาเคยถูกครูกล้าทำโทษเพราะหนีโรงเรียน แต่คาดคิดว่าครูหาไปเพราะรักตน อยากให้เป็นคนดีจึงได้บริจาคโลหิตที่โรงพยาบาล แต่ปรากฏว่า กลุ่มเลือดไม่ตรงกัน คำจึงกลับมาชวนเพื่อนที่โรงเรียนไปบริจาคจนครูกล้าปลอดภัย และขอใจคำและนักเรียนทุกคน

แผนการสอนครั้งที่ 10

เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ 4 คาบ

ความคิดรวบยอด

1. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ รู้จักเสียสละยังความสุขให้แก่ตนเอง และ
 หนุ่ขณะแต่การเอื้อเฟื้อนั้นมิทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
2. ผู้ที่ตัดสินใจแก้ปัญหาให้ตนเองและสังคมได้ก็ควรเป็นผู้ที่รู้จักคิด และตัดสินใจ
 ได้ด้วยตนเอง โดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม

จุดประสงค์

1. สามารถเขียนคำอวยพรให้ผู้อื่น และผู้อื่นได้
2. สามารถเขียนแสดงความเสียใจ ปลอบใจเพื่อนที่ประสบทุกข์ยากหรือ
 เคาระหกรรมได้
3. สามารถบอกการกระทำจริง ๆ ของนักเรียนที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 และเสียสละความสุขสบายได้
4. สามารถยกตัวอย่างบุคคลที่ได้กระทำที่แสดงถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ
 เสียสละความสุขสบาย

เนื้อหา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละความสุขสบาย และการรู้จักแสดงความเสียใจ
 ปลอบใจ

ขั้นตอนของกิจกรรม

การสอนแบบซินติเคท

นักเรียนนั่งที่ตามปกติ

ก. ขั้นนำ (5 นาที).

ครูใช้คำถาม และกิจกรรมต่อไปนี้เริ่มต้นและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิด พร้อมทั้งจะเรียนและทากิจกรรมต่อไป

1. ถ้านักเรียนจะเขียนคำอวยพรให้ผู้ใหญ่ หรือผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะเขียนข้อความว่าอย่างไรบ้าง (ครูเขียนลงกระดานคำ 2 - 3 ตัวอย่าง)
2. ถ้านักเรียนมีเพื่อนประสบทุกข์ยากหรือเคราะห์กรรม นักเรียนจะกล่าวปลอบใจเพื่อนว่าอย่างไร (ครูเขียนตัวอย่างจากการตอบของนักเรียน 2 - 3 ตัวอย่าง)

ข. ขั้นสอน

ขั้นสอนตอนที่ 1 (40 นาที)

- 1.1 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4 - 6 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกประธาน และเลขานุการ
- 1.2 ให้เลขานุการกลุ่มมารับกรณีตัวอย่าง บัตรกำหนดงาน และเอกสารหมายเลข 4 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละที่นักเรียนมีอยู่แล้ว
- 1.3 ประธาน เลขานุการ สมาชิกแต่ละกลุ่มประชุมวางแผน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบัตรกำหนดงานที่ครูให้มาตั้งแต่ข้อ 1 - 4 ว่าใครหาคาตอบข้อใด หรือใครบ้างช่วยกันค้นหาคาตอบข้อนั้น ๆ แล้วมาอภิปรายเพื่อสรุปเขียนรายงานร่วมกันเป็นรายงานกลุ่ม 1 ฉบับ
- 1.4 ให้ตัวแทนกลุ่ม 1 คน ออกไปรายงานการตอบคำถามข้อ 1 - 4 ให้กลุ่มอื่น ๆ ฟัง

1.5 ครูช่วยสรุปเนื้อหาที่ตัวแทนแต่ละกลุ่มรายงานเพิ่มเติม และซักถาม
อภิปรายให้รายงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มสมบูรณ์แล้ว จดบันทึกลงกระดานดำ

1.6 ให้นักเรียนทุกคนจดบันทึกเนื้อหาที่ครูสรุปในกระดานดำลงสมุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 (35 นาที)

2.1 ให้ทุกกลุ่มอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "บนรถเมล์"

2.2 ครูใช้คำถามข้อที่ 5 จากบัตรกำหนดถามนักเรียนทั้งชั้นว่า "ถ้าเธอเป็น
ผู้พบพวง บ่วงเวียนวนศรีษะอย่างมาก จะลุกขึ้นให้ที่นั่งแก่หญิงชราคนนั้นหรือเปล่า เพราะ
อะไรที่ตัดสินใจอย่างนั้น ?"

2.3 เมื่อครูซักถาม และดูการตอบสนองของนักเรียนสักครูหนึ่งแล้วครูจะทราบ
ว่านักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร จึงให้นักเรียนดำเนินการตามบัตรกำหนดงานข้อที่ 5 ต่อไป

2.4 เมื่อกลุ่มต่าง ๆ ใช้อภิปรายและเขียนรายงานสรุปเสร็จแล้ว ให้ส่งตัวแทน
ออกมารายงานผลจากการอภิปรายกลุ่ม หน้าชั้นเรียนกลุ่มละ 1 คน

2.5 ครูสรุปการตัดสินใจ และการใช้เหตุผลของแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งวิจารณ์
หาความกระจ่าง สนับสนุนเหตุผลที่ดี และเหมาะสมของทุกกลุ่ม

2.6 ครูยกตัวอย่างกรณีตัวอย่างที่เกี่ยวกับการเสียสละ ความสุขสบาย และการ
กล่าววาจาปลอบใจผู้อื่น ให้นักเรียนใช้อภิปราย ตอบคำถาม และให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ในชั้นที่ 3 และ 4

2.7 ในกรณีที่การใช้เหตุผลของนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ครูเสนอแนะเหตุผลที่
เหมาะสมกว่าให้นักเรียนพิจารณา

สื่อการเรียนการสอน

1. กรณีตัวอย่างเรื่อง "บนรถเมล์" จำนวนเท่ากับนักเรียน
2. บัตรกำหนดงานกลุ่มละ 1 ชุด
3. เอกสารประกอบการค้นคว้าหมายเลข 4 คนละ 1 ชุด

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถามจากบัตรงาน
2. สังเกตจากการอภิปราย
3. สังเกตจากการรายงานหน้าชั้นเรียน

แนวทางทัศนใจและใช้เหตุผลในระดับที่เหมาะสม (ขั้นที่ 3 และ 4)

ในกรณีที่เราเห็นว่าผู้ฟัง ควรสละที่นั่งให้หญิงชรา

- เพราะได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากครูและพ่อแม่ให้เสียสละ
- คนอื่นเขาทำได้เราก็คงทำได้หากไม่ทำต้องอับอายคนอื่น ๆ บนรถ
- ถึงแม้เราจะป่วย แต่ก็ยังแข็งแรงกว่าคนผู้หญิงที่ชราจึงต้องสละที่นั่งให้
- เป็นหน้าที่ของผู้เสียสละที่เราเป็นต้องสละความสุขสบายให้ผู้ที่ยืนมากกว่า
- ถึงแม้จะป่วยเราก็คงทำหน้าที่นี้ให้ได้
- หากเราไม่ทำเป็นตัวอย่างแล้วใคร เขาก็จะหาตามในโอกาสต่อไป

ในกรณีที่เราเห็นว่าผู้ฟังไม่ควรสละที่นั่งให้หญิงชรา

- คนอื่น ๆ เขาไม่เสียสละ เราจึงไปเสียสละบ้าง
- ไม่ใช่หน้าที่ของเด็กอย่างเรา เพราะมีผู้ใหญ่อีกมากมายที่ควรเสียสละก่อนเรา
- ผู้สูงอายุให้อภัยเพราะเราป่วยมากลุกขึ้นไม่ไหวจริง ๆ

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1 แผนที่ 10
<u>บัณฑิตกำหนดงาน (มี 6 แผนที่)</u> <u>คำชี้แจง</u> 1. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 1 เป็นคำชี้แจง 2. บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2 - 6 เป็นคำถามหรือคำสั่งให้นักเรียนตอบ ให้นักเรียนอ่านเอกสารหมายเลข 4 เรื่อง ความเชื่อเพื่อเชื่อแน่วและเสียสละ และช่วยกันตอบคำถาม หรือคำสั่งข้อ 1 - 4 (โดยใช้ความรู้จากเอกสาร และความรู้ของนักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการอภิปรายในกลุ่ม และสรุปผลการอภิปราย แล้วเขียนรายงานจากการตอบคำถามร่วมกัน 1 ฉบับ แล้วส่งตัวแทนไปรายงานหน้าชั้น 1 คน	

	บัณฑิตกำหนดงานแผนที่ 2 คำถามที่ 1 แผนที่ 10
<u>งานข้อที่ 1</u> <u>คำถามข้อที่ 1</u> จงเขียนคาถาวยพรให้ผู้ใหญ่ และผู้น้อย อย่างละ 2 ตัวอย่าง	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 3
	คำถามที่ 2 แผ่น 10
<u>งานข้อที่ 2</u> <u>คำถามข้อที่ 2</u> จงเขียนคาแสดงความเสียใจ ปลอบใจเพื่อนที่ประสบทุกข์ยาก หรือเคราะห์กรรมมา 3 ตัวอย่าง	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 4
	คำถามที่ 3 แผ่น 10
<u>งานข้อที่ 3</u> <u>คำถามข้อที่ 3</u> จงบอกการกระทำจริง ๆ ของนักเรียนที่ได้แสดงถึงความเชื่อเพื่อพ่อแม่ และเสียสละความสุขสบายมาเท่ากับจำนวนสมาชิกในกลุ่ม	

	บัตรกำหนดงานแผ่นที่ 5
	คำถามที่ 4 แผ่น 10
<u>งานข้อที่ 4</u> <u>คำถามข้อที่ 4</u> จงยกตัวอย่างบุคคลที่ได้กระทำที่แสดงถึงความเชื่อเพื่อพ่อแม่ และเสียสละความสุขสบาย (จากเรื่องจริง เรื่องเล่า หรือ แต่งขึ้นก็ได้) มา 3 ตัวอย่าง	

บัตรกำหนดงานแผนที่ 6

คำถามที่ 5 แผน 10

อย่าเพิ่งเปิดหน้านี้จนกว่าหาคำตอบข้อที่ 1 - 4 ให้ได้ก่อน
แล้วรอฟังคำสั่งจากครูให้ทำในบัตรคำถามข้อที่ 5

งานข้อที่ 5

คำถามข้อที่ 5

หากนักเรียนเป็นพุ่มพวง จากกรณีตัวอย่างเรื่อง "บนรถเมล์"
นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร (ให้ตกลงกันภายในกลุ่ม) หากไม่
ต้องตัดสินใจอย่างนั้น จงช่วยกันอภิปรายเมื่อตกลงกันได้แล้ว
เขียนสรุปเหตุผลที่นักเรียนร่วมกันตัดสินใจเป็นข้อ ๆ เป็น
รายงานของกลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน
1 คน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "บนรถเมล์"

วันนี้พุ่มพวงลาโรงเรียน 1 วัน เพราะเธอป่วยเป็นไข้ตัวร้อนจัด และเวียน
ศีรษะมากแทบจะยืนไม่ไหว พ่อแม่ของเธอได้เดินทางไปหาพระการค้ำต่างจังหวัด และอีก
หลายวันจึงจะกลับ ปล่อยให้เธออยู่บ้านแต่เพียงผู้เดียว วันนี้พุ่มพวงตั้งใจจะไปโรงพยาบาล
ในเมือง เมื่อเธอได้รับประทานยาแล้วอาการดีขึ้น เธอจึงโดยสารรถประจำทางเข้าไป
ในตัวจังหวัด และต่อรถเมล์ประจำทางที่วิ่งเฉพาะในเมืองอีกตอนหนึ่ง

ขณะที่เขานั่งอยู่บนรถเบิ้ลประจำทางนั้นรู้สึกวิ่งเวียนศีรษะมากจึงใช้ยาคุมไปตลอดทาง และคนบนรถก็มาก มีคนขึ้นห้อยโหนเต็มทั้งคันรถ เมื่อรถแล่นไปได้ครึ่งทาง ได้มีผู้หญิงคนหนึ่ง ขึ้นมาบนรถ และมายืนใกล้ที่เขอนั่ง พวกเขาพยายามแข่งใจจะลุกขึ้นให้ หญิงชราคนนั้นนั่ง แต่ เธอลุกขึ้นไม่ไหว และคนอื่น ๆ บนรถก็ใจดำ ไม่มีใครลุกขึ้นให้หญิงชราผู้นั่งเลย

ถ้าเธอเป็นพุ่มพวง เธอจะตัดสินใจอย่างไร หากไม่วิ่งตัดสินใจอย่างนั้น?

การสอนแบบปกติ

ขั้นนำ

ครูเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง "หญิงชรา"

ขั้นสอน

1. ครูถามให้นักเรียนตอบจากเรื่องราวในกรณีตัวอย่างในหัวข้อ
 - 1.1 ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
 - 1.2 ถ้ามีคนโดยสารเสียสละที่นั่งให้หญิงชรา เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นหรือไม่
 - 1.3 ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร
2. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละทั้งหมดแล้ว

ให้นักเรียนบันทึกลงสมุด

3. ให้นักเรียนอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง "เฉลิม เก็กกว้างร่ำ" แล้วแบ่งกลุ่มช่วยกันเขียน วิธีการช่วยเหลือเฉลิม 3 ประการ และเขียนคำปลอบใจกลุ่มละ 1 ตัวอย่าง แล้วให้ตัวแทน กลุ่มรายงานหน้าชั้น ครูจดบันทึกลงกระดานดำ

4. ให้นักเรียนผลัดกันออกมาเล่าประสบการณ์ของตนที่ได้แสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ

5. ให้ทุกกลุ่มเขียนกรณีตัวอย่างที่แสดงถึงการเสียสละความสุขสบายของตนมากลุ่มละ 1 กรณี แล้วส่งตัวแทนเล่าให้เพื่อนฟัง

ขั้นสรุป

ครูสรุปประโยชน์ และโทษของการเสียดสและการเล่นแก้ว

สื่อการเรียนการสอน

กรณีตัวอย่าง 2 เรื่อง

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตอบคำถาม การรายงาน
2. สังเกตจากการทำงานกลุ่ม
3. สังเกตจากการอภิปราย

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "หญิงชรา" จากแผนการสอน จริยศึกษา ป.6

หญิงชราคนหนึ่งอุ้มหลานเล็ก ๆ ซึ่งกำลังป่วยขึ้นรถประจำทางไปโรงพยาบาลวันนั้นรถแน่นไม่มีที่นั่งเลย และก็ไม่มีใครยอมลุกให้นั่งแม้แต่คนเดียว พอรถหยุดกระแทกหลังหญิงชราคนนั้นก็หกล้มพาดันหลังอยู่บนรถทั้งยายและหลาน

กรณีตัวอย่าง เรื่อง "เฉลิมเด็กกำพร้า"

เด็กชายเฉลิมกำพร้าบิดามารดา อยู่กับยายซึ่งแก่มาแล้ว ยายมีอาชีพหาบขนมขายได้กำไรวันละเล็กน้อย พอยังชีพอยู่ได้ นับแต่บิดามารดาเสียชีวิต เด็กชายเฉลิมไม่เคยมีเครื่องเขียนครบเลย ขณะโรงเรียนหยุดพักกลางวันเพื่อน ๆ พวกกันไปรับประทานอาหารแต่เด็กชายเฉลิมจะไปคิมน้ำแทนแล้วไปยืนเล่นนั่งเล่นใต้ต้นไม้อย่างเหงาหงอย

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจริยศึกษา
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เวลา 30 นาที คะแนนเต็ม 31 คะแนน

คำสั่ง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่อง ก, ข, ค หรือ ง ที่เห็นว่า
 ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว ในกระดาษคำตอบ

1. การกระทำใดที่เรียกว่าขาดความซื่อสัตย์สุจริต ?
 - ก. ไม่สละที่นั่งบนรถประจำทางให้แก่เด็ก
 - ข. ไม่นำเงินที่ได้รับทอนเกินไปคืนให้พ่อค้า
 - ค. ไม่ทำการบ้านเองเพราะมีเพื่อนช่วยทำไปแล้ว
 - ง. ไม่บอกเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อเห็นคนขายเฮโรอีน
2. ข้อใดที่แสดงว่าลาบีมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อสมาชิกในครอบครัว ?
 - ก. หยิบเงินที่แม่เก็บไว้ซื้อข้าวสารไปซื้อขนม
 - ข. บอกพี่ชายว่าซื้อสมุด 2 เล่ม แต่ซื้อ 3 เล่ม
 - ค. บอกคุณพ่อว่าไปเรียนพิเศษแต่ไปดูภาพยนตร์
 - ง. บอกคุณแม่ว่าครูให้การบ้าน 3 ข้อ แต่เธอทำเกิน 3 ข้อ
3. คำพังเพยที่กล่าวว่า "ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน" หมายความว่าอย่างไร ?
 - ก. คนซื่อจะมีเงินทองมาก
 - ข. คนซื่อได้รับความไว้วางใจ
 - ค. คนซื่อจะมีของกินไม่มีวันหมด
 - ง. คนซื่อได้หางานหน้าที่สูง ๆ

4. คนที่ลอกคาคอบจากเพื่อนในการสอบเสมอ ถึงแม้จะจับไม่ได้ แต่มีผลเสียโดยตรงต่อตัวเองอย่างไร ?
- เพื่อนจะไม่รัก
 - สอบตกบ่อย ๆ
 - ไม่เข้าใจเรื่องที่เรียน
 - สอบเรียนต่อไม่ได้อีกแล้ว
5. ในการสอบสมมติให้เพื่อนบางคนลอกคาคอบ การกระทำของสมมติไม่ถูกต้องเพราะอะไร ?
- ไม่ถูกต้องเพราะเพื่อนไม่ได้คิด
 - ไม่ถูกต้องเพราะรักเพื่อนไม่เท่ากัน
 - ไม่ถูกต้องเพราะเพื่อนจะไต่คะแนนมากกว่า
 - ไม่ถูกต้องเพราะลวงละเมิดระเบียบของการสอบ
6. ข้อใดแสดงถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเองและครู ?
- บอกครูเมื่อเพื่อนขโมยเครื่องเขียน
 - บอกครูเมื่อสมบัติของโรงเรียนชำรุดเสียหาย
 - บอกครูเมื่อได้คะแนนจากการสอบเกินความจริง
 - บอกครูเมื่อเพื่อนไม่ให้ความร่วมมือในการหาความสะอาดห้องเรียน
7. ปฏิบัติตามข้อใดสมควรได้รับการยกย่องมากที่สุด ?
- รับช่วยงานเมื่อครูขอร้อง
 - รีบไปซื้อของเมื่อแม่ใช้
 - ให้เงินแก่คนขอทานเมื่อเขาเดินมาขอ
 - รับบอกครูเมื่อหาหนังสือครูขาดถึงแม้ไม่มีใครเห็น

8. เรื่องใดที่ไม่ควรบอกเพื่อน ?
- เรื่องส่วนตัวของเรา
 - เรื่องส่วนตัวของญาติเพื่อน
 - เรื่องความลับของทางราชการ
 - ท้องที่ตอ้งปกปิดความผิดของเพื่อน
9. การมีสัจจะหมายถึงข้อใด ?
- การปฏิบัติตามคำพูดแก่คนอื่นไม่พอใจ
 - การปฏิบัติตามคำพูดไว้โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
 - การปฏิบัติตามคำพูดแก่แม่แล้วไม่มีใครยอมรับ
 - การปฏิบัติตามคำพูดแม้จะเกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง
10. ข้อใดที่แสดงว่าคนมีความรับผิดชอบ ?
- มีหน้าที่อะไรก็ต้องทำให้สำเร็จ
 - มีหน้าที่อะไรก็ต้องทำให้สำเร็จโดยไม่คำนึงถึงผล
 - มีหน้าที่อะไรก็ต้องทำให้สำเร็จได้ผลดีและได้รับความชอบของผลงาน
 - มีหน้าที่อะไรก็ต้องทำให้สำเร็จได้ผลดี รับทั้งความชอบและความผิด
11. ข้อใดเป็นความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ?
- วินัยจนคนตาบอดข้ามถนน
 - สรรพษับริจาคเลือดหนาวให้คนยากจน
 - อุไรช่วยแนะนำให้เพื่อนทำคณิตศาสตร์
 - ลำไยบอกแม่ว่าตนหาวิทยุทุกทั้งที่ไม่มีใครเห็น
12. ความรับผิดชอบต่อข้อใดสำคัญที่สุด ?
- มีความรับผิดชอบต่อตัว
 - มีความรับผิดชอบต่อระเบียบ
 - มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน
 - มีความรับผิดชอบต่อส่วนสาธารณะ

13. งานตามข้อใดทำได้ปริมาณมาก ?
- งานหาคนเคี้ยว
 - งานฝากคนอื่นทำ
 - งานที่ทำร่วมกันหลายคน
 - งานที่มีผู้อาสาสมัครรับทำ
14. ข้อใดเป็นความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการกระทำร่วมกัน ?
- การวิจัยผู้ร้าย
 - ครูลงโทษนักเรียน
 - พนักงานอนามัยฉีดยาให้ผู้ป่วย
 - ทหารหมู่หนึ่งส เทพระ เวณคามชายแดน
15. ทำไมเราต้องรับผิดชอบการทำงาน?
- เพื่อความเจริญก้าวหน้าของงานและผู้ร่วมงาน
 - เพื่อความดีความชอบของผู้ทำงานและผู้ให้บริการจากงาน
 - เพื่อความสามัคคีของผู้ร่วมงานและผู้ให้บริการจากงาน
 - เพื่อความสงบสุขของผู้ร่วมงานและความก้าวหน้าของหัวหน้างาน
16. การกระทำใดที่เป็นความรับผิดชอบครอบครัว?
- ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
 - ช่วยเหลือการงานตามความพอใจ
 - รักษาชื่อเสียงของครอบครัวในบางครั้ง
 - รักษาสम्บัติของครอบครัวในบางโอกาส
17. ทำไมครูต้องการให้นักเรียนมีความรับผิดชอบสูง ?
- ต้องการให้โรงเรียนสะอาด
 - ต้องการให้นักเรียนมีความเอื้อเฟื้อเสียสละ
 - ต้องการให้โรงเรียนปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ
 - ต้องการให้นักเรียนเป็นคนเก่งและมีระเบียบวินัย

18. ข้อใดไม่เป็นความรับผิดชอบต่อเพื่อน ?

- ก. รักเพื่อนเหมือนพี่น้อง
- ข. ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกต้อง
- ค. ให้อภัยกันเมื่อมีความผิดพลาดเกิดขึ้น
- ง. ช่วยหาแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์ให้เพื่อนทุกครั้ง

19. ข้อใดสำคัญที่สุด?

- ก. มีระเบียบวินัยต่อคำสั่ง
- ข. มีระเบียบวินัยในตนเอง
- ค. มีระเบียบวินัยต่อกฎหมาย
- ง. มีระเบียบวินัยของหมู่คณะ

20. ข้อใดเป็นการรักษาระเบียบวินัยในสังคมส่วนรวมที่กว้างที่สุด?

- ก. มาทันโรงเรียนเช้า
- ข. เข้าคิวซื้อตั๋วภาพยนตร์
- ค. ปฏิบัติตามกฎหมายอาญา
- ง. ไม่ส่งเสียงดังในห้องประชุม

21. ทำไมต้องมีระเบียบในสังคม?

- ก. เพื่อให้คนขยันทำงาน
- ข. เพื่อให้คนไม่ลักขโมย
- ค. เพื่อให้คนมีความสุข
- ง. เพื่อให้คนมีความรักต่อกัน

22. ข้อใดเป็นระเบียบวินัยในสวนสาธารณะที่สำคัญที่สุด?

- ก. ไม่เด็ดดอกไม้
- ข. ไม่ทิ้งขยะเพ่นพ่าน
- ค. ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติ
- ง. ไม่แย่งที่นั่งตามม้านั่ง

23. ข้อใดที่แสดงว่าสมชายมีระเบียบวินัยในตนเอง?
- ปฏิบัติตามระเบียบเมื่อมีเจ้าหน้าที่ขอร้อง
 - ปฏิบัติตามคำพูดหรือสัญญาที่ให้ไว้กับตนและผู้อื่น
 - ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อเกิดความวุ่นวายในสังคม
 - ปฏิบัติตามกฎหมายเมื่อเห็นว่าถ้าไม่ปฏิบัติตามต้องถูกลงโทษ
24. ถ้าผู้เข้าร่วมประชุมคนใดคุยกันตลอดเวลาจะเป็นอย่างไร?
- ทำให้การประชุมชงัก
 - ทำให้การประชุมเป็นไปได้อีก
 - ทำให้การประชุมไม่ไต่ผลเท่าที่ควร
 - ทำให้การประชุมเป็นไปอย่างรวบรัด
25. ระเบียบวินัยเป็นเครื่องวัดอะไร?
- ความดีของคน
 - ความรู้ของคน
 - ความขยันของคน
 - ความมีศรัทธาของคน
26. ข้อใดถูก?
- เราไม่ควรเสียสละชีวิตให้ประเทศชาติ
 - การบริจาคดวงตาเป็นสิ่งที่น่ากลัวอย่างมาก
 - การเสียสละเงินทองไม่เคืองร้อนแก่ตนเอง
 - การทรมานในศาสนาควรทรมานมาก ๆ เพื่อจะได้บุญมาก
27. ข้อใดเป็นการกระทำที่มีค่ามากที่สุด?
- สละเงินสร้างหอระฆัง
 - แสดงความเสียใจเมื่อเพื่อนได้รับเคราะห์กรรม
 - แสดงความยินดีเมื่อเพื่อนได้รับผลสำเร็จในการเรียน
 - สละโลหิตช่วยคนประสบอุบัติเหตุเพราะขาดแคลนโลหิต

28. การเสียสละเงินตามข้อใดที่มีคุณค่าสูงสุด?
- ซื้อปลาไปปล่อยลงน้ำ
 - ร่วมสร้างรั้วให้โรงเรียน
 - ซื้ออาหารให้คนที่กำลังขาดแคลน
 - ทำบุญทอดผ้าป่าสร้างรั้วให้กับวัด
29. สถานการณ์ใดที่เสียสละแรงงานให้แล้วมีคุณค่ามากที่สุด?
- ร่วมกันสร้างโรงพยาบาล
 - ร่วมกันขนทรายเข้าวัด
 - ร่วมกันคาบหญ้าสนามโรงเรียน
 - ร่วมกันสร้างที่พักจอดรถริมทางถนน
30. ทายอย่างไรสังคมจึงจะมีความสงบสุข?
- คนในสังคมต้องมีวัฒนธรรม
 - คนในสังคมต้องมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัยสูง
 - คนในสังคมต้องมีความซื่อสัตย์และมีความเมตตากรุณา
 - คนในสังคมต้องมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
31. คนดีคือคนอย่างไร?
- เรียนหนังสือเก่ง
 - หาเงินเก่งมีเงินทองมาก
 - มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น
 - ซื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ

แบบวัดทัศนคติเชิงจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความเหล่านี้ แล้วคิดเทียบกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียน ว่ารู้สึกอย่างไรแล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่นักเรียนมีความรู้สึกดังกล่าว เช่น ชอบมาก ชอบ ไม่ชอบ ไม่ชอบมาก คาคอบของนักเรียนไม่ถือว่าผิด ดังตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
๐	มาลีซื้อส้มจากแม่ค้า เมื่อแม่ค้าเสนอ มาลีหยิบส้มมาอีก 1 ผล นักเรียนรู้ สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ มาลี.....				✓

ถ้านักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำขอให้ซักถาม

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
1. แดงรังเกียจดาเพราะเห็นว่า ดาเป็น ลูกคนกวาดถนน นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของแดง.....				
2. เฉลมีเงินอยู่ 5 บาท พอเป็นค่าอาหาร กลางวัน เมื่อมีหน่วยรับบริจาคเงิน เพื่อการกุศลมาที่โรงเรียน เฉลแบ่งเงิน ค่าอาหารกลางวันให้แกหน่วยรับบริจาค นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำ ของเฉล.....				

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
3. น้อยอยากไปดูภาพยนตร์ แต่ไม่มีเงิน จึงบอกเพื่อนว่าตนต้องทำการชาน นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการ กระทำของน้อย.....				
4. มะลิได้รับคำชมเชยอยู่เสมอว่า เป็น เด็กดีมีกิริยาเรียบร้อย วันหนึ่งมะลิ หาแจกันบนโต๊ะครูหล่นลงมาแตกโดย ไม่มีใครเห็น เมื่อครูถามมะลิตอบว่า ไม่ทราบเพราะเกรงว่าจะถูกตำหนิ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำ ของมะลิ.....				
5. นิภาจะ เลือกคบเพื่อนที่บิดามารดาเป็น ข้าราชการเท่านั้น นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของนิภา.....				
6. เมื่อมีการนัดหมายกับเพื่อน ต้องไปถึง ช้ากว่าเวลาที่นัดหมายเล็กน้อยเสมอ เพื่อตนจะได้ไม่ต้องไปคอยเพื่อน นักเรียน รู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ ทอม.....				
7. เมื่อมีการชุดลอกคลองสาธารณะในหมู่บ้าน แดงจะไปช่วยทุกครั้งไม่เคยขาด นักเรียน รู้สึกอย่างไรต่อการกระทำของแดง.....				

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
8. แก้วยกย่องให้เกียรติแกชาวนา และ กรรมกร เทวกับข้าราชการและ เศรษฐี นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยว กับการกระทำของแก้ว.....				
9. นารี ยกย่องให้เกียรติพ่อค้ามากกว่าคน ชั้นรกรับจ้าง นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของนารี				
10. สมศักดิ์เห็นผู้หญิงคนหนึ่งทำกระเป๋ เงินหล่น จึงรีบเก็บกระเป๋านั้น เพื่อจะนำไปคืนแต่หาผู้หญิงคนนั้นไม่เจอ สมศักดิ์จึงเก็บกระเป๋านั้นไว้ใช้เสีย เอง.....				
11. เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำร่วมกับเพื่อน มาลัยจะปล่อยให้เพื่อนทำเอง นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำ ของมาลัย.....				
12. เมื่อทองโดยสารรถไฟ โตจะเข้าคิวซื้อ ตั๋วรถไฟทุกครั้ง นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ โต.....				
13. ทุกครั้งที่โดยสารรถประจำทาง ถานุ่น เห็นเด็กหรือคนชราไม่มีที่นั่งเขาจะสละ ที่นั่งให้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยว กับการกระทำของ หนู.....				

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
14. เมื่อไปเที่ยวตามถ้ำหรือน้ำตก แดงจะ เขียนชื่อของตนไว้ตามก้อนหินเพื่อเป็น ที่ระลึกว่าตนเคยมา นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของแดง.....				
15. ในการทำงานเป็นกลุ่มมีสมาชิก 2 คน ละทิ้งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนรู้สึก อย่างไรเกี่ยวกับการกระทำของสมาชิก 2 คน นั้น.....				
16. หนอย เก็บดอกไม้จากสวนสาธารณะเพื่อ นำมาถวายพระ นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของหนอย.....				
17. มานะ นาขยะไปทิ้งในลำคลองเสมอ เพราะทุก ๆ เดือนเมษายนจะมีการชุลล คลองทั้งลำ และตนก็มีส่วนร่วมในการ ชุลลอกคลองนั้นด้วย นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ มานะ.....				
18. ดุสิต ทำกระจกห้องเรียนแตกโดยไม่มี ใครทราบ แต่ดุสิตกลับบอกครูและขอ กระจกมาใช้ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ ดุสิต.....				
19. ทีมจะริบแย่งชิงรถประจำทางก่อนคนอื่น เพราะเกรงว่าจะไม่มีที่นั่ง นักเรียนรู้สึก อย่างไรเกี่ยวกับการกระทำของทีม.....				

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
20. มาลีไปพบเพื่อนตามเวลาที่กำหนดไว้ทุก ครั้ง ถึงแม้ว่าจะต้องไปคอยเพื่อนที่ตาม นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการกระทำ ของ มาลี.....				
21. ออย เป็นเพื่อนที่ทุกคนมาหายามต้องการ ความช่วยเหลือเพราะออยไม่เคยปฏิเสธ ที่จะช่วยเหลือเพื่อน บางครั้งแม้จะไม่ ชอบ ถ้าออยทราบก็จะรับช่วยเหลือ นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการกระทำ ของ ออย.....				
22. จิมไม่ชอบวิชาคณิตศาสตร์เลย แต่จิมก็ตั้งใจ เรียนและทาแบบฝึกหัดทุกครั้งที่คุณสั่ง นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการกระทำ ของจิม.....				
23. เขียวเห็นเพื่อนกำลังขโมยพระพุทธรูป เขียวรีบไปแจ้งตออยู่ใหญ่บ้าน นักเรียน รู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ เขียว.....				
24. ชาว ยืนอยู่หน้าตลาด เห็นคนทิ้งเปลือก กล้วยลงบนพื้น ชาวเกรงว่าจะมีคนหลุม เพราะเหยียบเปลือกกล้วย ชาวจึงเก็บ เปลือกกล้วยไปทิ้งเสีย นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ ชาว.....				

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
29. หนึ่ง ไม่เคยช่วยเหลือคนยากจนเลย เพราะ หนึ่งคิดว่าคนเหล่านี้เกียจคร้าน และตนก็ไม่ควรเสียเงินไปโดยเปล่า ประโยชน์ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ หนึ่ง.....				
30. สมศรี ไม่ยอมลอกคำตอบจากเพื่อนทั้ง ๆ ที่หาไม่ได้ และรู้ว่าตนจะต้องสอบตก นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการ กระทำของ สมศรี.....				
31. ปรีดา อยากให้เพื่อนสอบไล่ได้ จึง เขียนคำตอบใส่ลงในเศษกระดาษแล้ว ส่งให้เพื่อนในขณะที่ครูคุมสอบเฉลย นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการ กระทำของ ปรีดา.....				
32. ในขณะที่กำลังนั่งเรียนอยู่ ถ้ามีเพื่อน มาหา เขาจะลุกออกไปหาเพื่อนทันที นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำ ของ เขา.....				
33. หนอย จะทำงานร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เมื่อขณะอยู่หน้าครูเท่านั้น นักเรียน รู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำของ หนอย				

	ชอบ มาก	ชอบ	ไม่ชอบ	ไม่ชอบ มาก
34. แจ้ว ทาความเคารพครูเมื่ออยู่ต่อหน้า เมื่ออยู่ลับหลังแจ้วจะล้อเลียนครู นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการกระทำ ของ แจ้ว.....				...
35. วันใดที่เป็นเวรรักษาความสะอาดชั้นเรียน ทอย จะไม่ช่วยเพื่อนทอ เพราะมีงานส่วน ตัวที่ต้องทำ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยว กับการกระทำของ ทอย.....				
36. ยิ่งศักดิ์ คิดว่าตนควรได้รับความนับถือ จากผู้อื่นมากกว่า เขียว ซึ่งมีอาชีพกวาด ถนน เพราะตนเองเป็นข้าราชการ นักเรียนรู้สึกอย่างไร เกี่ยวกับการกระทำ ของ ยิ่งศักดิ์.....				
37. ธวัช ไม่เคยทุจริตในการสอบเลย แต่ ในการสอบครั้งนี้ ธวัช เห็นเพื่อนลอก คำตอบจากหนังสือ ธวัช จึงเปิดหนังสือดู บ้าง นักเรียนรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับการ กระทำของธวัช.....				

38. ทอม คอยดูแลบ้านขณะที่พ่อแม่ไม่อยู่
แต่ ทอมกลับไปเล่นที่บ้านของเพื่อน
เพราะเห็นว่าอยู่ติดกับบ้านของตน
นักเรียนรู้อย่างไร เกี่ยวกับการ
กระทำของ ทอม.....
39. นิตยา กลับมาจากโรงเรียนจนถึงบ้าน
แล้ว จึงทราบว่าหนังสือของเพื่อนติด
ไว้ใน กระเป๋าของตน เมื่อคืนนิตยาไม่
ชอบเพื่อนคนนี้ จึงไม่นำมาคืนให้
นักเรียนรู้อย่างไร เกี่ยวกับการ
กระทำของ นิตยา.....

[illegible]

แบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เวลา 1 ชั่วโมง

คำชี้แจง

1. ห้ามนักเรียนขีดเขียนสิ่งใดลงในแบบทดสอบนี้
2. ให้นักเรียนเขียนตอบลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
3. คำถามทั้งหมดมี 25 ข้อ ให้เวลาทำ 1 ชั่วโมง ลักษณะของคำถามเป็นเรื่องสั้น ๆ ของนักเรียน โดยสรุปทั่วไป
4. นักเรียนดูภาพแล้วอ่านคำถามซ้ำ ๆ แล้วคิดว่าถ้านักเรียนเป็นบุคคลนั้น ๆ จะทำหรือไม่ เพราะเหตุใด
5. ให้นักเรียนเขียนคำตอบตามความเป็นจริงลงในกระดาษคำตอบ คำตอบของนักเรียน ไม่นำมาตัดสินว่า ข้อใดถูกข้อใดผิด
6. ขอให้นักเรียนตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพราะคำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษามาก
7. ถ้านักเรียนไม่เข้าใจข้อคำถามใด โปรดยกมือถาม เมื่อเข้าใจแล้วให้ลงมือทำไ้

ขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ไ้ให้ความร่วมมืออย่างดี

● นิรันดร์เครื่องเขียน ●

• คิมลืมนำปากกาถูกลืมมาจากบ้าน จึงนำเงินค่าอาหารกลางวันที่มีอยู่เพียง 5 บาท ไปซื้อที่ร้านใกล้โรงเรียน
 ค่าขนม 3 บาท คิมให้เหรียญ 5 บาทแก่พ่อค้า แต่ได้รับเงินทอนมา 2 เหรียญคือ เหรียญ 5 บาท
 กับเหรียญ 1 บาท ถ้าเธอเป็นคิมจะนำเงินที่พ่อค้าทอนผิดไปคืนหรือไม่

☐ ไม่คืน

☐ คืน

เพราะ

.....

- 2 ขณะที่อาพนและเพื่อน ๆ กำลังสอบ อาพนหาข้อสอบไม่ได้ พรพิมลเพื่อนที่เรียนเก่งซึ่งนั่งอยู่ข้าง ๆ สงสาร จึงเลื่อนกระดาษคำตอบไว้ริมโต๊ะเพื่อให้อาพนดูในขณะที่ครูไปทำธุระข้างนอกห้องเรียน ถ้านักเรียนเป็นอาพนจะลอกคำตอบหรือไม่

☐ ไม่ลอก

☐ ลอก

เพราะ

3. ป้อมเป็นนักเรียนชั้น ป. 6 กำลังนั่งดูกระดาษคำตอบที่ครูตรวจคืนมาให้ ปรากฏว่าได้ 26 คะแนนจาก 50 คะแนน เขานับคะแนนดูพบว่าที่แท้จริงตนได้ 25 คะแนน ถ้านักเรียนเป็นป้อมจะไปบอกครูให้ลดคะแนนหรือไม่

☐ ไม่บอก

☐ บอก

เพราะ

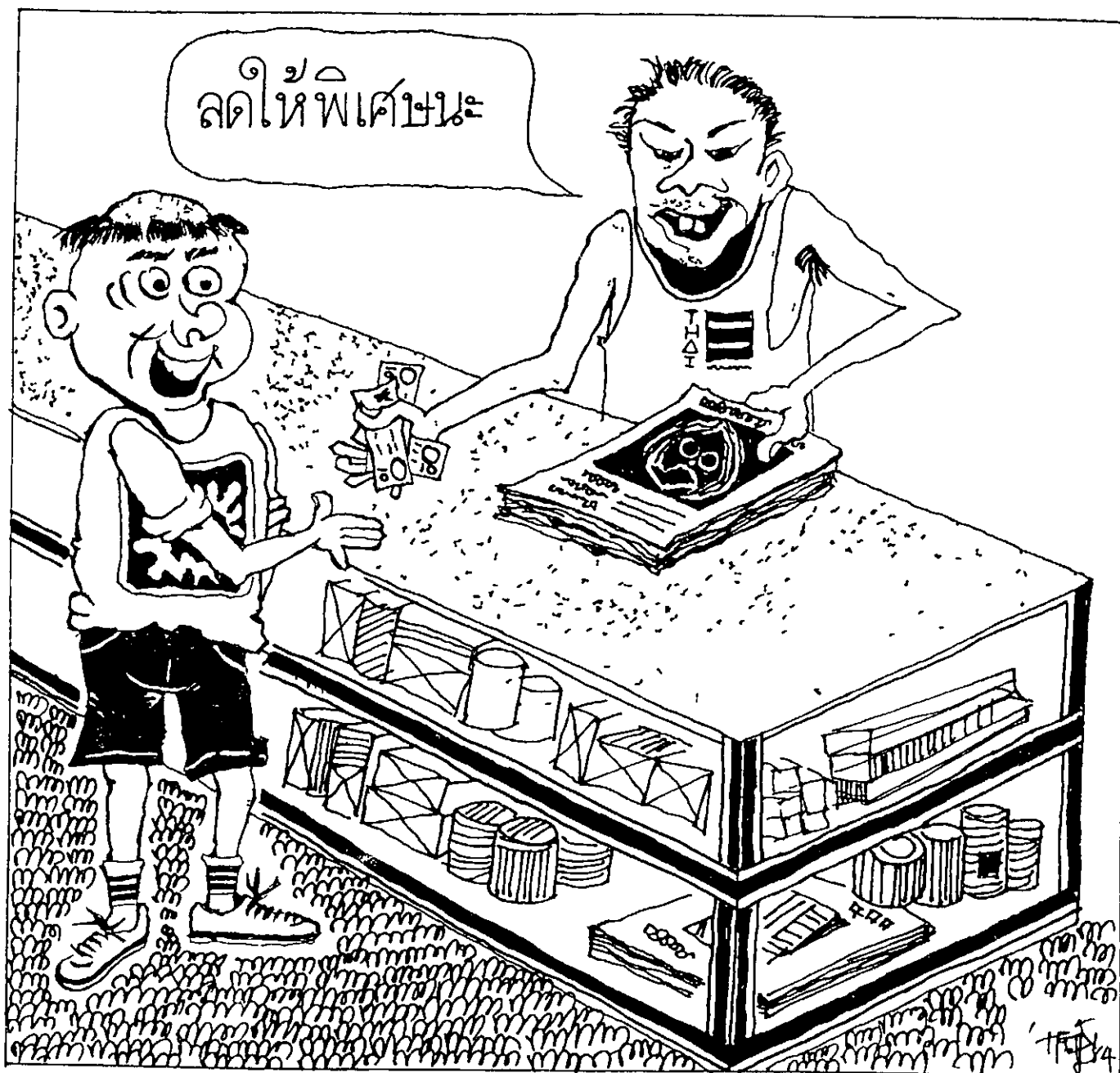

4. แต้มนั่งเล่นโยนรับลูกบอลอยู่กับน้อง คุณแม่กำลังหาอาหารอยู่ในครัว ขณะที่เล่นกันอยู่นั้นแต้มขว้างลูกบอลไปถูกกรอบรูปตกแตก คุณแม่ออกมาดูพร้อมทั้งถือไม้เรียวมาด้วย ถ้านักเรียนเป็นแต้มจะบอกว่าเขาเป็นคนที่แตกหรือบอกว่าน้องทำแตก

☐ เขาทำแตก

☐ น้องทำแตก

เพราะ

5 สรพงษ์ได้รับฝากเงินจากเพื่อน ๆ ให้ไปซื้อสมุดวาดเขียน ทางร้านได้ลดราคาให้เป็นเงิน 10 บาท แต่เพื่อน ๆ ไม่รู้ ถ้านักเรียนเป็นสรพงษ์จะคืนเงินให้เพื่อน ๆ หรือไม่

☐ ไม่คืน

☐ คืน

เพราะ

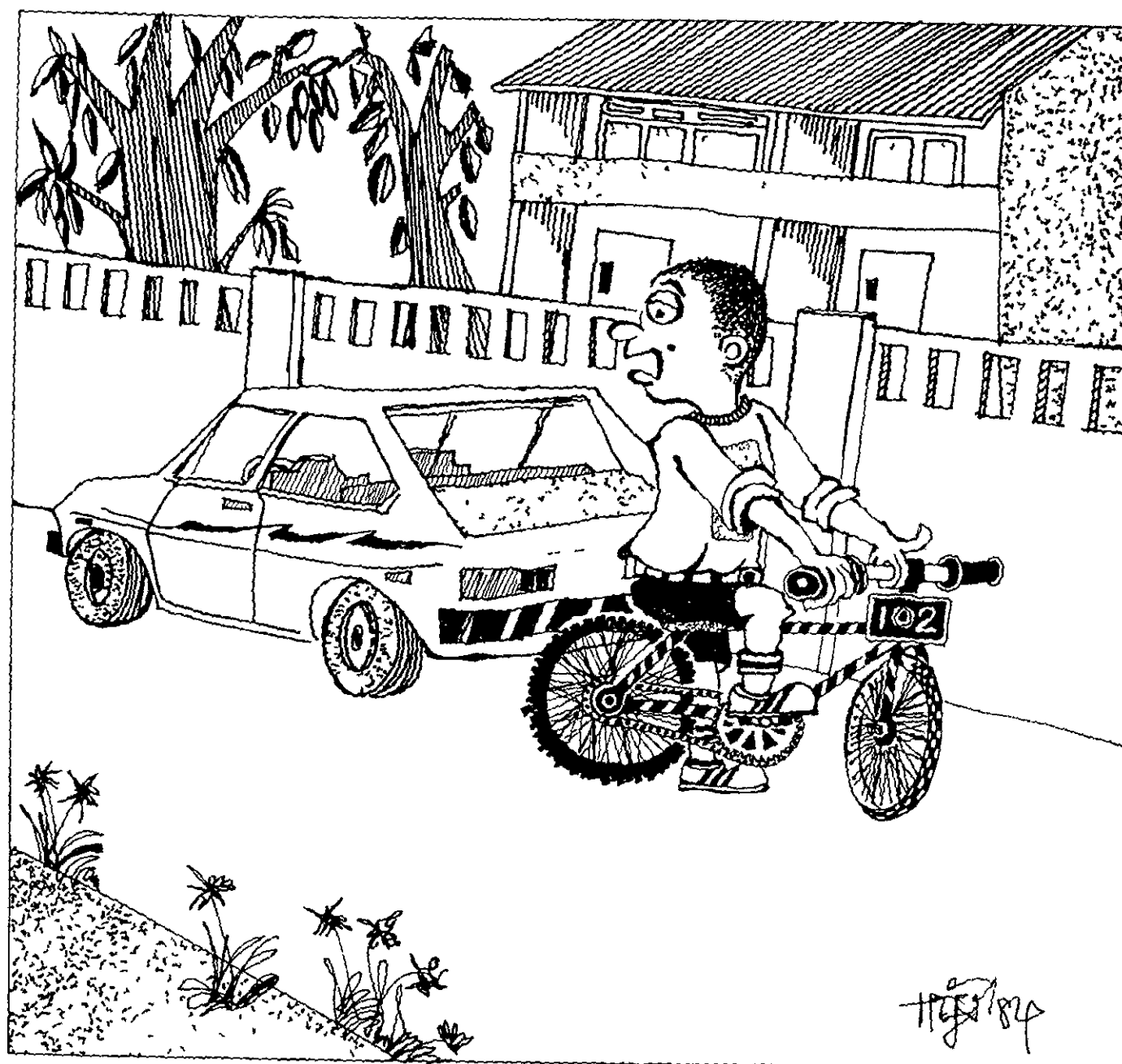

- 6 ใหญ่ได้รับแต่งตั้งจากโรงเรียนให้เป็นลารวัตรนักเรียน คอยดูแลความประพฤติของนักเรียน วันนี้เป็นหน้าที่ของใหญ่ บังเอิญเห็นน้องเพื่อนร่วมชั้นที่เขารักมาก ได้หนีโรงเรียนออกไปข้างนอก ถ้านักเรียนเป็นใหญ่จะบอกครูหรือไม่

☐ ไม่บอก

☐ บอก

เพราะ

๗. เอกขี่จักรยานอยู่ใบซอยแคบ ๆ หนึ่งแห่งหนึ่ง ขณะนั้นมีรถสวนทางมา เอกได้หักหลบไปเฉี่ยวรถยนต์ที่จอดอยู่ข้างทางเป็นรอยขีดงบนสีดลอก โดยไม่มีใครเห็นเหตุการณ์นั้นเลย ถ้านักเรียนเป็นเอกจะบอกเจ้าของรถหรือไม่

☐ ไม่บอก

☐ บอก

เพราะ

ขอเวลาอีก 3 วันนะหนึ่ง

- 8 ตัวกาลังบอกกับหนึ่งซึ่งเป็นหัวหน้าห้องว่า ตนนำเงินค่ากระดาสอบที่แม่ให้มาไปซื้อขนมหมดแล้ว และขอให้หนึ่งอย่าเพิ่งนำเงินส่งครูในวันนี้ ซึ่งเป็นวันที่ครูกำหนดไว้ แต่ขอให้รอตนอีก 3 วันจะนำเงินมาให้ ถ้านักเรียนเป็นหนึ่งจะหาตามที่ตัวขอร้องหรือไม่

☐ ไม่ทำตาม

☐ ทำตาม

เพราะ ..

...

๑. พี่ชายของอารีไคมาชวนเธอไปดูภาพยนตร์ไทยที่เพื่อน ๆ คูมาแล้วชมว่าสนุก โดยซื้อตั๋วมาให้ด้วย และจะหมดกำหนดฉายในวันนี้ แต่อารีมีการบ้านเหลืออีก 2 วิชาที่ยังทำไม่เสร็จและจะต้องส่งในวันรุ่งขึ้น ภาพยนตร์ก็ใกล้ถึงเวลาฉายแล้ว หากกลับจากดูภาพยนตร์ก็ไม่สามารถหาเสร็จ ถ้านักเรียนเป็นอารี จะไปดูภาพยนตร์กับพี่ชายหรือไม่

☐ ไม่ไป

☐ ไป

เพราะ

- 10 หลังจากโรงเรียนเลิกแล้ววาร์พจน์และเพื่อน ๆ ไล่เล่นฟุตบอลในสนามของโรงเรียน เมื่อเลิกเล่นฟุตบอลแล้วเพื่อน ๆ ก็ไปล้างหน้าเพื่อรีบกลับบ้านโดยลืมปิดก๊อกน้ำ พอคิววาร์พจน์เดินผ่านมาพบเข้า ถ้านักเรียนเป็นวาร์พจน์จะปิดก๊อกน้ำหรือไม่

☐ ไม่ปิด

☐ ปิด

เพราะ

- 11 มีชายหลายคนกำลังลักลอบตัดไม้ในป่าสงวน ครรชิตเดินผ่านมาเห็นเข้า ครรชิตจำได้ว่าบางคนเป็น คนในหมู่บ้าน แต่บางคนเป็นคนแปลกหน้า โดยที่คนทั้งหมดไม่เห็นครรชิต เขาอยากจะไปบอกตำรวจ แต่มาคิดอีกทีก็กลัวคนพวกนี้ลึบรู้เขาจะมาทำร้ายเขาทีหลัง ถ้านักเรียนเป็นครรชิตจะไปบอกเจ้าหน้าที่ ตำรวจหรือไม่

☐ ไม่บอก

☐ บอก

เพราะ

12 ที่โรงภาพยนตร์แห่งหนึ่ง มีคนเข้าคิวซื้อตั๋วยาวออกมามีทางเท้า จ๊วจะซื้อตั๋วด้วย แต่ถ้าเธอต้องยืน
เข้าคิวตั๋วคงจะหมด จ๊วเห็นแล้วเพื่อนร่วมชั้นยืนอยู่ต้นแถว ถ้านักเรียนเป็นจ๊วจะฝากซื้อตั๋วหรือไม่

☐ ไม่ฝาก

☐ ฝาก

เพราะ

13. ที่นอกรั้วโรงเรียนมีพ่อค้าแม่ค้ามาขายขนม แต่ทางโรงเรียนห้ามนักเรียนซื้อขนมนอกโรงเรียน
 อู๊ดเห็นเพื่อนกลุ่มหนึ่ง แอบซื้อลูกชิ้นปิ้งซึ่งทางโรงเรียนไม่มีขาย และอู๊ดก็อยากรับประทานด้วย
 และไม่มีครูอยู่ในบริเวณนั้นเลย ถ้านักเรียนเป็นอู๊ดจะซื้อลูกชิ้นปิ้งไหม

☐ ไม่ซื้อ

☐ ซื้อ

เพราะ

.

- 14 ที่สวนสาธารณะแห่งหนึ่ง ทางราชการได้ปักป้ายไว้ว่า "ห้ามเด็ดดอกไม้" เคชเกิดมาพบเพื่อนผู้หญิงกลุ่มหนึ่งกำลังเด็ดดอกไม้ และได้ขอร้องให้เคชช่วยเด็ดดอกไม้ไปด้วย ขณะนั้นไม่มีเจ้าหน้าที่อยู่ในบริเวณนั้นเลย ถ้านักเรียนเป็นเคชจะหาตามที่เพื่อนขอร้องหรือไม่

☐ ไม่ทำตาม

☐ ทำตาม

เพราะ

16. ทวีพงษ์กำลังอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่ที่มุมหนึ่งของห้องสมุด ซึ่งอยู่ห่างจากโต๊ะของเจ้าหน้าที่ เขามองเห็นเพื่อนกำลังฉีกรูปภาพจากหนังสือของห้องสมุด ทวีพงษ์ก็อยากได้ภาพในหนังสือที่อ่านอยู่เหมือนกัน ถ้านักเรียนเป็นทวีพงษ์จะหาอย่างเพื่อนคนนั้นหรือไม่

☐ ไม่ทำ

☐ ทำ

17. เช้าวันเสาร์นี้ลาโยคีนสาย เพราะเมื่อคืนเธอตกผ้าเช็ดหน้าที่ครูสั่งจนถึงตี 3 คุณแม่ปลุกให้เธอลุกขึ้น หุงข้าวไห่หน่องเมื่อใกล้ 8 00 น. แต่ลาโยคีนขึ้นคิดว่าครูประจำชั้นได้นัดให้ไปพร้อมกันที่โรงเรียน เวลา 8 00 น. ตรง เพื่อขึ้นรถเดินทางไปค่ายหน้าบริเวณวัด งานนี้เป็นของชุมนุมอาสาสมัครพัฒนา และลาโยคีนเป็นสมาชิกของชุมนุมด้วย ดังนั้นนักเรียนเป็นล่าโยง-รีบไปโรงเรียนหรือไม่

☐ ไม่ไป

☐ ไป

H. 1/84

18. ขณะที่เขร่งและคุณพ่อกำลังรับประทานอาหารที่ร้านอาหารในเมือง มีชายอายุกลางคนหน้าตามอมแมม เลื้อยเข้ามาก ผมเป็นกระเชิง ขาดฟัน มือก้น เข้ามาร้องเงินและพูดว่า "ผมกำลังตกงาน ขอเงินให้ผม ซื้อข้าวหน่อยเถอะพ่อคุณ" ถ้าฉันเรียนเป็นเขร่งจะให้เงินคนขอทานคนนี้หรือไม่

☐ ไม่ให้

☐ ให้

เพราะ . . .

. . .

.

. . . .

19. โรงเรียนเลิกแล้ว เกศทิไปหาคุณแม่ที่ทำงานเป็นคนงานอยู่ที่สถานีตำรวจ เขาเห็นตำรวจกำลังหามคนป่วยเป็นลมจากริมถนนเข้าไปในคิวอาหาร ขณะนั้นไม่มียาที่จะช่วยคนป่วยเลย มีตำรวจพูดว่า "ว้า! ยาคุมก็ไม่มี" แต่เกศทิจำได้ว่าคุณแม่ของเขานายาคุมติดตัวไว้ทุกวัน ถ้านักเรียนเป็นเกศทิจะนำยาคุมจากคุณแม่มาช่วยผู้ป่วยหรือไม่

☐ ไม่ช่วย

☐ ช่วย

เพราะ

. . .

.

. . .

20. ขณะที่ธรรมณูเดินผ่านบ้านของยายทองสุขหญิงชรา ธรรมณูได้ยินเสียงหวีดร้องด้วยความตกใจว่า "ช่วยด้วย ๗ ไอ้แดงตกบ่อ" ธรรมณูวิ่งไปตามเสียง เห็นไอ้แดงกำลังจะจมลงไปในน้ำ ธรรมณูเป็นนักเรียน ป. 6 ที่อายุน่าเกรง ถ้านักเรียนเป็นธรรมณูจะกระโดดลงไปช่วยไอ้แดงหลานยายทองสุขหรือไม่

☐ ไม่ช่วย

☐ ช่วย

เพราะ

21 สักคี่ชัยได้รับหน้าที่ให้ทำความสะอาดนังตึกโรงเรียนค่านหนึ่ง บังเิญพบข้อความที่เพื่อน เขียนค่าโหด ซึ่งตัวเขาไม่ชอบโหดอยู่ด้วย ถ้านักเรียนเป็นสักคี่ชัยจะลบข้อความนั้นหรือไม่

☐ ไม่ลบ

☐ ลบ

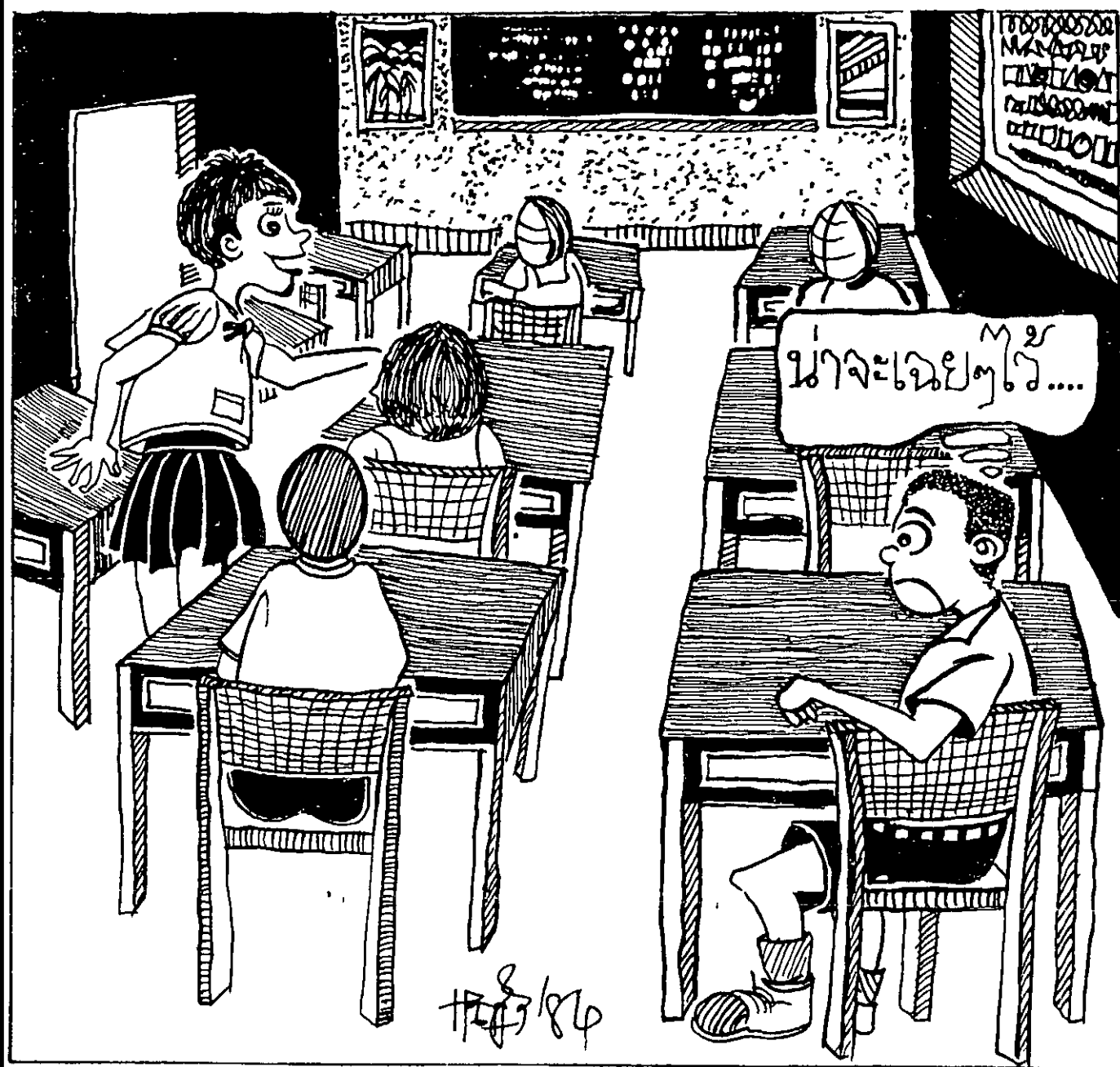
เพราะ

22. มานะได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มจัดทำรายงานส่งครูเรื่อง "การไปสู่วาทศ" เทียน ๆ ในกลุ่ม
 ไม่มีใครหาหนังสือเรื่องนี้ได้เลย วันนั้นมานะเข้าหาในห้องสมุดอีกครึ่งหนึ่งและพบพอดี ซึ่งมีอยู่เล่มเดียว
 และขโมยออกไปได้ด้วย รายงานฉบับนี้ต้องรีบส่งครู หากนั่งลอกในห้องสมุดจะไม่ทันส่งครูแน่นอน ขณะที่
 มานะอยู่ในห้องสมุดไม่มีครูและนักเรียนเลย ถ้านักเรียนเป็นมานะจะขโมยหนังสือเล่มนี้ออกนอกห้องสมุด
 หรือไม่

☐ ไม่ขโมย

☐ ขโมย

23. วีระพงษ์ยืมหนังสือคณิตศาสตร์ของพระรณไปทำการบ้านที่บ้านของตน แต่วันนี้วีระพงษ์ลืมนำหนังสือมาคืน ขณะที่นั่งเรียนทุกคนอยู่ในห้องเรียนเพื่อรอเปลี่ยนวิชาเรียน วีระพงษ์ได้เห็นพระรณเดินหาหนังสือคณิตศาสตร์เล่มนั้น ถามเพื่อนเสียงดังโวกแววก พระรณได้ลืมนำมาแล้วว่าให้วีระพงษ์ยืมไป วีระพงษ์คิดไม่ตกว่า ตนจะทำเฉย ๆ ดีหรือไม่ เพราะถ้าหากพระรณลืมจริง ๆ แล้ว จะได้ไปทำการบ้านที่บ้าน หากนักเรียนเป็นวีระพงษ์จะหาเฉย ๆ หรือไม่

☐ ไม่ทำ

☐ หา

เพราะ

24 วันนี้นักเรียนชั้น ป. 6 ของสมเดชได้เรียนทำอาหาร เพื่อน ๆ ได้ให้สมเดชไปซื้อน้ำมันพืชมาทอดไข่
 1 ขวด ๆ ละ 27 บาท แต่แม่ค้าขายให้อีกยี่ห้อนึ่งราคา 25 บาท สมเดชคิดว่าหากลอกฉลากที่บอก
 ราคาข้างขวดน้ำมันนี้ทิ้งไป ตนสามารถบอกเพื่อน ๆ ได้ว่าราคา 27 บาท และสามารถได้เงินที่
 เหลือ 2 บาทซื้อขนมกินโดยที่เพื่อน ๆ ไม่ทราบ หากนักเรียนเป็นสมเดชจะหาอย่างใดที่สมเดชคิดหรือไม่

☐ ไม่ทำ

☐ ทำ

25 ครอบครัวของครรชิตยากจนมาก ในเช้าตรู่วันหนึ่งของฤดูหนาว ทรชรชิตเดินถือถุงกระดาษที่ใส่เสื้อนักเรียนเก่า ๆ 2 ตัว กลับจากไปจ้างปะที่ร้านเพื่อใช้สวมไปเรียนหนังสือ ขณะที่เขาเดินผ่านหน้าตลาดสด ได้เห็นชายชราคนหนึ่งนั่งหนาวสั่นอยู่บนทางเท้า ไม่สวมเสื้อ ผมเป็นกระเป๋ง เนื้อตัวสกปรก ครรชิตสงสารชายชราผู้นี้มาก คิดอยากจะให้เสื้อสักตัวหนึ่ง แต่เขานึกเสียตาย หากนักเรียนเป็นครรชิตจะบริจาคเสื้อให้ชายชราหรือไม่

☐ ไม่ให้

☐ ให้